Važnost zdravstvenog odgoja u osnovnim školama Republike Hrvatske i Švicarske

Plazibat, Nina

Undergraduate thesis / Završni rad

2021

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Split / Sveučilište u Splitu**

Permanent link / Trajna poveznica: https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:176:602868

Rights / Prava: In copyright / Zaštićeno autorskim pravom.

Download date / Datum preuzimanja: **2024-03-29**

Sveučilišni odjel zdravstvenih studija
SVEUČILIŠTE U SPLITU

Repository / Repozitorij:

Repository of the University Department for Health Studies, University of Split

zir.nsk.hr

UNIVERSITY OF SPLIT

dabar
DIGITALNI AKADEMSKI ARHIVI I REPOZITORIJI

SVEUČILIŠTE U SPLITU

Podružnica

SVEUČILIŠNI ODJEL ZDRAVSTVENIH STUDIJA

PREDDIPLOMSKI SVEUČILIŠNI STUDIJ

SESTRINSTVO

Nina Plazibat

VAŽNOST ZDRAVSTVENOG ODGOJA U OSNOVNIM ŠKOLAMA REPUBLIKE HRVATSKE I ŠVICARSKE

Završni rad

Split, 2021.

SVEUČILIŠTE U SPLITU

Podružnica

SVEUČILIŠNI ODJEL ZDRAVSTVENIH STUDIJA

PREDDIPLOMSKI SVEUČILIŠNI STUDIJ

SESTRINSTVO

Nina Plazibat

VAŽNOST ZDRAVSTVENOG ODGOJA U OSNOVNIM ŠKOLAMA REPUBLIKE HRVATSKE I ŠVICARSKE

THE IMPORTANCE OF HEALTH EDUCATION IN PRIMARY SCHOOLS OF THE REPUBLIC OF CROATIA AND SWITZERLAND

Završni rad/Bachelor's Thesis

Mentor:

Rahela Orlandini, mag. med. techn., predavač

Split, 2021.

TEMELJNA DOKUMENTACIJSKA KARTICA

ZAVRŠNI RAD

Sveučilište u Splitu
Sveučilišni odjel zdravstvenih studija
Preddiplomski sveučilišni studij sestrinstvo

Znanstveno područje: biomedicina i zdravstvo
Znanstveno polje: kliničke medicinske znanosti

Mentor: Rahela Orlandini, mag. med. techn., predavač

VAŽNOST ZDRAVSTVENOG ODGOJA U OSNOVNIM ŠKOLAMA REPUBLIKE HRVATSKE I ŠVICARSKE

Nina Plazibat, 41316

Sažetak:
Uvod: Zdravstveni odgoj u osnovnoj školi je vrlo bitan u odrastanju te je neizbježan za razvijanje zdravih životnih navika te pravilnog i uspješnog očuvanja zdravlja za cijeli život.
Cilj: Istražiti stavove u osnovnim školama Republike Hrvatske i Švicarske o važnosti zdravstvenog odgoja u osnovnim školama.
Metode: Istraživanje je provedeno jednokratnim anketiranjem pomoću upitnika koji je sastavljen u svrhu ovog istraživanja vodeći računa o važećim Planovima i programima zdravstvenog odgoja osnovnih škola u Hrvatskoj i Švicarskoj. Anketni upitnik se sastoji od 100 pitanja raspoređenih u 13 skupina. Istraživanje je provedeno kroz studeni 2019. godine u Eggu u Švicarskoj i kroz svibanj 2020. godine u Dugopolju u Hrvatskoj. Uključena su 136 učenika u dobi od 11 do 16 godina i obrađene su sve ankete. Od toga 82 (60.3%) ispitanika u Eggu u Švicarskoj i 54 (39.7%) ispitanika u Dugopolju u Hrvatskoj.
Rezultati: Rezultati ovog istraživanja su pokazali da viši razredi imaju bolje stavove i veća znanja od ispitanika u nižim razredima. Posebno se vide razlike kada su u pitanju znanja o menstruaciji ($\chi2=23,395$; $P<0,001$), korištenju prezervativa ($\chi2=25,140$; $P<0,001$) i prenošenju HIV-a ($\chi2=28,025$; $P<0,001$). Što se tiče zadovoljstva zdravstvenim odgojem po državama su ispitanici u Švicarskoj generalno zadovoljniji zdravstvenim odgojem, posebno kada je u pitanju sadržaj ($\chi2=32,900$; $P=0,001$).
Zaključci: Istraživanje je pokazalo statistički značajne razlike u znanju i stavovima između viših i nižih razreda. Viši razredi imaju generalno bolje stavove i znanja u svim područjima vezano za zdravstveni odgoj osim u vlastitim kognitivnim sposobnostima i navikama učenja u kojima je utvrđeno da nema statistički značajne razlike. Općenito je uočljiv trend pozitivnijih stavova o važnosti zdravstvenog odgoja ispitanika u švicarskoj osnovnoj školi u odnosu na ispitanike u hrvatskoj osnovnoj školi. Utvrđena je statistički značajna razlika u zadovoljstvu zdravstvenim odgojem. Kada je u pitanju zadovoljstvo pruženim zdravstvenim odgojem u školi, načinom predavanja zdravstvenog odgoja i sadržajem, značajno veći broj ispitanika u Švicarskoj je zadovoljan u odnosu na ispitanike u Hrvatskoj. Utvrđeno je da svi ispitanici u Hrvatskoj i Švicarskoj na primjeren način shvaćaju važnost zdravog stila života i osobne odgovornosti za zdravlje. Najveći utjecaj na znanje i stavove o zdravstvenom odgoju ispitanika u Hrvatskoj ima škola, dok u Švicarskoj na ispitanike veći utjecaj imaju roditelji. Utvrđeno je da je praktična nastava te kontinuirano ponavljanje i primjenjivanje znanja u svakodnevnom životu najprimjereniji način podizanja znanja i stvaranja pozitivnih stavova kod djece u osnovnim školama o zdravstvenom odgoju.

Ključne riječi: Zdravstveni odgoj, Osnovna škola, Kurikulum zdravstvenog odgoja, znanje učenika, stavovi učenika
Rad sadrži: 74 stranice, 7 slika, 33 tablice, 14 literaturnih referenci
Jezik izvornika: hrvatski

BASIC DOCUMENTATION CARD

BACHELOR THESIS

University of Split
University Department for Health Studies
Bachelor of Nursing

Scientific area: biomedicine and health care
Scientific field: clinical medical sciences

Supervisor: Rahela Orlandini, mag. med. techn., lecturer

THE IMPORTANCE OF HEALTH EDUCATION IN PRIMARY SCHOOLS OF THE REPUBLIC OF CROATIA AND SWITZERLAND

Nina Plazibat, 41316

Summary:
Introduction: Health education in primary school determines a crucial role in growing up and is inevitable for the development of healthy lifestyles.
Aim: Examine the attitudes in primary schools in the Republic of Croatia and Switzerland on the importance of health care in primary schools.
Method: The research was conducted with a one-time survey using a questionnaire made for the purposes of this research and taking into account the current plans and programs of health education at primary schools in Croatia and Switzerland. The questionnaire consists of 100 questions divided into 13 categories. The research has been conducted in November of 2019 in Egg, Switzerland and in May of 2020 in Dugopolje, Croatia. 136 students aged 11 to 16 were participating in it; All questionnaires were processed. Out of these, 82 (60.3%) respondents were situated in Egg, Switzerland and 54 (39.7%) in Dugopolje, Croatia.
Results: The results of this research have shown that the respondents in higher grades have better attitudes and more knowledge than the lower grade respondents. Differences are especially visible when it comes to knowledge about menstruation ($\chi 2 = 23.395$; $P < 0.001$), condom usage ($\chi 2 = 25.140$; $P < 0.001$) and HIV transmission ($\chi 2 = 28.025$; $P < 0.001$). In terms of satisfaction with health education by country, respondents in Switzerland are generally more satisfied with health education, especially with the content ($\chi 2 = 32{,}900$; $P = 0.001$).
Conclusions: The research has shown differences in knowledge and attitudes among respondents in higher and lower grades. Higher grades generally have better attitudes and knowledge in all areas related to health education except in their own cognitive abilities and study habits which concluded with no significant differences. In general, respondents have a more positive attitude about the importance of health education in Switzerland compared to Croatia. When it comes to satisfaction with the provided health education and the way it gets taught, a significantly higher number of Swiss respondents are more satisfied than Croatian respondents. It was found that all respondents in Croatia and Switzerland appropriately understand the importance of healthy lifestyles and personal responsibility for health. In Croatia, schools have the greatest influence on the knowledge and attitudes about the respondents health education, while in Switzerland parents have greater influences. It was found that practical teaching and continuous repetition and application of knowledge is the most appropriate way to learn and create positive attitudes among primary school children about health.

Keywords: Health education, Primary school, Health Education curriculum, student knowledge, student attitudes
Thesis contains: 74 pages, 7 figures, 33 tables, 14 references
Original in: Croatian

SADRŽAJ

SAŽETAK ..... **I**

SUMMARY ..... **II**

SADRŽAJ ..... **III**

1. UVOD **1**

1.1. ZDRAVSTVENI ODGOJ 1

1.2. ZDRAVSTVENI ODGOJ U REPUBLICI HRVATSKOJ 2

1.2.1. Živjeti zdravo 3

1.2.2. Prevencija nasilničkoga ponašanja 3

1.2.3. Prevencija ovisnosti 3

1.2.4. Spolna/rodna ravnopravnost i odgovorno spolno ponašanje 3

1.3. ZDRAVSTVENI ODGOJ U ŠVICARSKOJ 4

1.3.1. Tjelesna aktivnost u odmor 5

1.3.2. Prehrana 5

1.3.3. Prevencija ovisnosti 5

1.3.4. Seksualno zdravlje i seksualni odgoj 6

1.3.5. Prevencija nasilničkog ponašanja 6

1.3.6. Psihosocijalno zdravlje 6

2. CILJ RADA **7**

3. IZVORI PODATAKA I METODE **8**

3.1. PODATCI O TRAJANJU I MJESTIMA PROVOĐENJA ISTRAŽIVANJA 8

3.2. POVJERLJIVOST I UVID U DOKUMENTACIJU 8

3.3. OSNOVNI PODATCI O ISPITANICIMA 9

3.4. METODE 9

3.5. ANALIZA 10

4. REZULTATI **11**

4.1. USPOREDBA PLANOVA I PROGRAMA ZA PROVOĐENJE ZDRAVSTVENOG ODGOJA U HRVATSKIM I ŠVICARSKIM OSNOVNIM ŠKOLAMA 11

4.2. VAŽNOST ZDRAVSTVENOG ODGOJA U OSNOVNIM ŠKOLAMA REPUBLIKE HRVATSKE I ŠVICARSKE 13

5. RASPRAVA **65**

6. ZAKLJUČCI **71**

7. LITERATURA **72**

8. ŽIVOTOPIS **74**

UVOD

Osnovna škola i nastavni sadržaj koji nam se pruže u istoj su vrlo bitni kako za stjecanje znanja za nastavak školovanja, tako i za razvoj identiteta, stavova i mišljenja u ranoj životnoj dobit. Znanje i vještine usvojene u osnovnoj školi nam ostaju za cijeli život i time utječu na naše ponašanje, stavove i zdravlje u odrasloj dobi. Stoga je bitno u osnovno-školskoj dobi usvojiti znanja o pravilnom održavanju fizičkog, mentalnog i socijalnog zdravlja. Postoje brojna istraživanja koja potvrđuju povezanost i utjecaj znanja, stavova, i ponašanja iz djetinjstva na znanja, stavove i ponašanja u odrasloj dobi (1).

Stjecanje zdravih životnih navika u dječjoj životnoj dobi izravno utječe na navike vezane za fizičko, mentalno i socijalno zdravlje u odrasloj dobi. Svjetska zdravstvena organizacija (WHO) ističe kako je ključ smanjivanje globalne zdravstvene nejednakosti stvaranje pozitivnih zdravstvenih i edukacijskih iskustava već u djetinjstvu (1).

1.1. ZDRAVSTVENI ODGOJ

Zdravstveni odgoj je grana promocije zdravlja koja je svoje početke našla na prvoj konferenciji Svjetske zdravstvene organizacije (WHO) o promociji zdravlja 1986. godine (2). Prva konferencija stavlja naglasak na prevenciju bolesti i zdravstveni odgoj i promociju zdravlja. Stoga se naglašava važnost uključivanja cjelokupnog društva, medicinskih radnika i izvršnih vlasti u promociju zdravlja i prevenciju bolesti. Na kasnijim konferencijama se sužava pojam zdravstvenoga odgoja te se postepeno naglasak stavlja na edukaciju djece i adolescenata. Zdravstveni odgoj podrazumijeva ciljano stvaranje prilika za učenje i komunikaciju koje, osim prijenosa znanja o zdravlju, uključuje i promicanje motivacije, kao i vještina i uvjerenja o samoefikasnosti. Na taj način se cilja izravno na unaprjeđenje osobnih vještina, znanja i stajališta. Krajnji cilj zdravstvenog odgoja je pozitivni utjecaj zdravlja na socijalne, ekonomske i ekološke čimbenike (3). Svjetska zdravstvena organizacija (WHO) 2018. godine objavljuje „*Global Standards for Health Promoting Schools*“ – „Globalne standarde za škole za promicanje zdravlja“. Naglašavaju kako je zdravstveni odgoj u školama ključan jer su se ukazali pozitivni učinci i rezultati kod djece i adolescenata i u odrasloj dobi.

S obzirom na važnost zdravstvenog odgoja u školama, donose dodatne upute i savjete za poboljšanje zdravstvenog odgoja u školama kako bi se kvaliteta na globalnoj razini izjednačila (4).

1.2. ZDRAVSTVENI ODGOJ U REPUBLICI HRVATSKOJ

Zdravstveni odgoj je u sve hrvatske osnovne i srednje škole uveden prvi put u školskoj godini 2012./2013. Plan i program zdravstvenog odgoja se nije trebao predavati kao zaseban predmet već integriran u nastavne sadržaje biologije, tjelesne i zdravstvene kulture te sata razrednika. Plan i program se sastojao od 4 modula: „Živjeti zdravo“, „Prevencija ovisnosti“, „Prevencija nasilničkog ponašanja“ i „Spolna/rodna ravnopravnost“. Zbog velikog nezadovoljstva pojedinih građana sa sadržajem četvrtog modula, u školskoj godini 2012./2013. zdravstveni odgoj u većini škola nije „zaživio“. Potaknuti nezadovoljstvom građana Republike Hrvatske, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta za školsku godinu 2013./2014. predstavio je dorađenu verziju plana i programa s manjim izmjenama na sadržaju. Pojedinim građanima ni ta dorada nije bila dovoljna, ali kako je zakonski „novi“ kurikulum bio valjan, medijski nije više privlačio veliku pažnju (5). No pitanje je, provodi li se zdravstveni odgoj u osnovnim i srednjim školama ili djeca i adolescenti svoje znanje, prema kojima formiraju stavove, navike i znanja o zdravstvenom ponašanju, ipak crpe iz drugih izvora poput interneta, roditelja i slično.

Plan i program zdravstvenog odgoja koji je trenutno na snazi i koji se provodi i dalje se sastoji od četiri modula (6):

1. Živjeti zdravo
2. Prevencija nasilničkoga ponašanja
3. Prevencija ovisnosti
4. Spolna/rodna ravnopravnost i odgovorno spolno ponašanje

Navedeni moduli trebaju biti integrirani u druge nastavne sadržaje. Na taj način briga o zdravlju i zdrave navike ulaze djeci i mladima u naviku kao nešto „prirodno“ (6).

1.2.1. Živjeti zdravo

Prvi modul pod nazivom „Živjeti zdravo“ uključuje sadržaje o pravilnoj prehrani, osobnoj higijeni, tjelesnoj aktivnosti, mentalnom zdravlju, prvoj pomoći, odrastanju i učenju. Navedene teme su raspoređene po razredima. Neke teme se ponavljaju u bar dva razreda, ali s drukčijim sadržajem, dok se druge spominju samo jednom (6).

Ovaj modul se fokusira na stjecanje zdravih životnih navika. Te životne navike se odnose na prehranu, higijenu, tjelesno zdravlje, mentalno zdravlje i socijalno zdravlje (6).

1.2.2. Prevencija nasilničkoga ponašanja

Kao što već sami naziv drugog modula govori, ovaj modul stavlja naglasak na prevenciju nasilničkoga ponašanja. Glavna tema su životne vještine, a što uključuje učenje osnovnih pojmova komunikacije, promociju odgovornog ponašanja, stjecanje samokontrole te je krajnji cilj mirno rješavanje problema i nesuglasica (6).

1.2.3. Prevencija ovisnosti

Treći modul se odnosi na edukaciju o raznim ovisnostima te njihovom utjecaju na svakodnevni život. Uključuje edukaciju o štetnosti alkohola i droga, rizičnom ponašanju i posljedicama, utjecaju medija i vršnjaka prema sredstvima ovisnosti. Krajnji cilj ovog modula je prevenirati ovisnosti kod djece i mladih, naučiti ih kako zauzeti stav u društvu te ih osvijestiti da su oni osobno odgovorni za svoje zdravlje (6).

1.2.4. Spolna/rodna ravnopravnost i odgovorno spolno ponašanje

Zadnji, četvrti modul je pri uvođenju zdravstvenoga odgoja bio i najkritiziraniji. Ovaj modul uključuje široki spektar tema koje se u odgovarajući dobi obrađuju od petog do osmog razreda. U petom razredu se stavlja fokus na ulazak u pubertet te promjene koje se događaju u tom razdoblju. U šestom razredu se stavlja naglasak na prepoznavanje i razlikovanje emocija u vršnjačkim odnosima te utjecaj medija u vršnjačkim odnosima. U sedmom razredu

se uvodi komunikacija o spolnosti te se spominju sličnosti i različitosti u seksualnosti među ljudima. U osmom razredu cilj je da učenici znaju što je odgovorno spolno ponašanje te razumiju i znaju građu i funkciju ženskih i muških spolnih organa. Dakle, postepeno se uvodi učenike u pojam spolnosti i educira ih se odgovornom ponašanju (6).

1.3. ZDRAVSTVENI ODGOJ U ŠVICARSKOJ

U Švicarskoj je zdravstveni odgoj prisutan u svim aspektima života. Tako su u zdravstveni odgoj uključene razne institucije od Federalnog ureda za javno zdravstvo do privatnih zdravstvenih osiguranja i udruga. Zdravstveni odgoj se 1992. godine uvodi u škole. Do danas su se postupno mijenjali načini predavanja i sadržaji o kojima se uči. Naglašava se kako je zdravstveni odgoj djece bitan, ali ne postoji državni plan i program za provedbu istog, već se plan i program određuje na razini kantona (7).

Za ovaj rad je istraživanje provedeno u kantonu Zürich. U školskoj godini 2020./2021. uveden je novi nastavni ciklusni kurikulum pod nazivom *Lehrplan 21* (Nastavni plan 21) prema kojem će se svi predmeti, pa i zdravstveni odgoj u sklopu istih, učiti u tri ciklusa. Prvi ciklus uključuje dvije godine vrtića i 1. i 2. razred osnovne. Drugi ciklus se odnosi na 3. do 6. razred, a treći ciklus na nastavu od 7. do 9. razreda. Nastavni plan 21 stavlja naglasak na stvaranje osnovnih kompetencija pa se prema tome nastava i kompetencije (8):

- … orijentiraju prema mogućnostima učenika
- … formuliraju u razinama kompetencija koje se nadovezuju jedne na druge
- … opisuju rezultat učenja u školi i osnova su za provjeru razine kompetencije koja se treba postići (osnovni zahtjev po ciklusu).

S obzirom da je novi plan i program tek uveden te nisu još vidljivi učinci i rezultati istoga, u svrhe ovog istraživanja korišten je stari plan i program koji je zadnji puta dorađen 2014. godine. Navedeni plan i program kantona Zürich uključuje 6 modula čiji se sadržaj ponavlja u svim razredima (9):

1. Tjelesna aktivnost i odmor
2. Prehrana

3. Prevencija ovisnosti
4. Seksualno zdravlje i seksualni odgoj
5. Prevencija nasilničkog ponašanja
6. Psihosocijalno zdravlje

1.3.1. Tjelesna aktivnost u odmor

Ovaj modul uključuje teme „Kretanje i zdravlje“, „Pauze za kretanje i projekti kretanja“ i „Odmor“. Zanimljivost kod ovog modula je što se integrira u svakodnevni školski i nastavni život. To znači da nastavnici učenike potiču na kretanje i tjelesnu aktivnost za vrijeme nastave i uvođenjem projekata poput sportskog dana. Cilj modula je učenicima prikazati važnost kretanja i tjelesne aktivnosti, ali i odmora (9).

1.3.2. Prehrana

Modul prehrane usmjeren je na prevenciju poremećaja prehrane. Teme ovog modula su „Kultura hrane uključujući pripremu i rituale“, „Prehrana i zdravlje“ i „Proizvesti i konzumirati“. Zanimljivost ovoga modula je što je naglašeno u kurikulumu da se indirektno utječe i na prehranu roditelja. Djeca svojim znanjem koje su stekli u školi potaknu i roditelje na osvještavanje prehrambenih navika (9).

1.3.3. Prevencija ovisnosti

Prevencija ovisnosti se u ovom modulu odnosi na konzumaciju alkohola, nikotina, lijekova, ilegalnih supstanci ali se i na zlouporabu medijskih sadržaja stavlja veliki naglasak. Učenicima se prvo pokušava ostvariti samosvijest te zatim, stabilnost, odlučnost i mogućnost rješavanja problema. Naravno, također važne teme su „Rukovanje s medijima i konzumacija“, „Rukovanje tvarima ovisnosti“ i „Specifične tvari ovisnosti nikotin/alkohol/kanabis/lijekovi“ (9).

1.3.4. Seksualno zdravlje i seksualni odgoj

Ovaj modul služi kao nadopuna seksualnog odgoja koji bi trebali roditelji provesti već ranije s djecom kod kuće. Teme koje se obrađuju u sklopu ovog modula su „Odnos i partnerstvo“, „Tijelo i seksualno ponašanje“, „Seksualna orijentacija i identitet“, „Seksualno i reproduktivno zdravlje“, „Seksualno nasilje“ i „Seksualnost i društvo“. Cilj je stvoriti zdrava stajališta i razmišljanja o vlastitom tijelu, odnosu muškarca i žene, prihvaćanje raznolikosti ljudi i steći znanja i vještine o zaštiti prijenosa spolno prenosivih bolesti i neželjene trudnoće (9).

1.3.5. Prevencija nasilničkog ponašanja

Prevencija nasilničkog ponašanja se ne odnosi samo na fizičko nasilje već i (internetsko)-zlostavljanje i psihičko zlostavljanje. Oblik nasilja koje se često zaboravi je autoagresivno ponašanje (samoozljeđivanje) i suicidalne misli, koje posebno u adolescentnoj dobi nisu rijetke. Teme koje su u sklopu ovog modala obrađuju su „Samosvijest i suosjećanje“, „Komunikacija i zauzimanje stava“, „Nošenje sa stresom i negativnim emocijama“, „Rješavanje problema, kreativno i kritičko razmišljanje“ i "Stvaranje odnosa, komunikacija i kooperacija“. Cilj ovog modula je da učenici postanu svjesni svoje individualnosti te da se svjesno bave drugim kulturama, doživjeti i vježbati demokratsko i solidarno postupanje i naposljetku razmišljati o različitim vrijednostima i stajalištima te donijeti vlastiti zaključak i obrazložiti isti (9).

1.3.6. Psihosocijalno zdravlje

U centru ovoga modula su teme „Samosvijest (tijelo i osjećaji)“, „Komunikacija i suosjećanje“, „Suočavanje sa stresom i rješavanje problema“ i „Znati gdje pronaći pomoć“. Cilj ovog modula je da učenici nauče razumjeti i slušati druge i tuđe osjećaje, ali i sebe, svoje tijelo i osjećaje te kritičko i samokritičko razmišljanje (9).

CILJ RADA

Glavni cilj ovog istraživanja je:

Istražiti stavove u osnovnim školama Republike Hrvatske i Švicarske o važnosti zdravstvenog odgoja u osnovnim školama.

Specifični ciljevi ovog istraživanja su:

Usporediti stavove i znanja učenika osnovne škole u Republici Hrvatskoj sa stavovima i znanjima učenika osnovne škole u Švicarskoj o zdravstvenom odgoju u osnovnim školama, utvrditi koji faktori utječu na stavove i znanja učenika osnovnih škola o zdravstvenom odgoju te utvrditi najprimjerenije načine za podizanje znanja i stvaranju pozitivnijih stavova djece u osnovnim školama o važnosti zdravstvenog odgoja.

Hipoteza:

Učenici osmih razreda osnovnih škola u Republici Hrvatskoj i devetih razreda u Švicarskoj imaju bolje stavove i veća znanja o važnosti zdravstvenog odgoja od učenika petih razreda osnovnih škola u Republici Hrvatskoj i šestih razreda u Švicarskoj.

IZVORI PODATAKA I METODE

1.4. PODATCI O TRAJANJU I MJESTIMA PROVOĐENJA ISTRAŽIVANJA

U Hrvatskoj, zbog epidemiološke situacije prouzrokovane pandemijom Covid-19, a uzrokovane virusom SARS-CoV-2 istraživanje je provedeno tijekom svibnja i lipnja 2020. godine na način jednokratnog online anketiranja ispitanika/učenika petih i osmih razreda osnovne škole iz Republike Hrvatske (Osnovna škola Dugopolje, Dugopolje) o njihovim stavovima o važnosti zdravstvenog odgoja u osnovnim školama. U Švicarskoj je istraživanje provedeno tijekom 11. mjeseca 2019. godine na način da se provelo jednokratno anketiranje ispitanika/učenika šestih i devetih razreda osnovne škole iz Švicarske (Schulen Egg, Egg ZH) o njihovim stavovima o važnosti zdravstvenog odgoja u osnovnim školama.

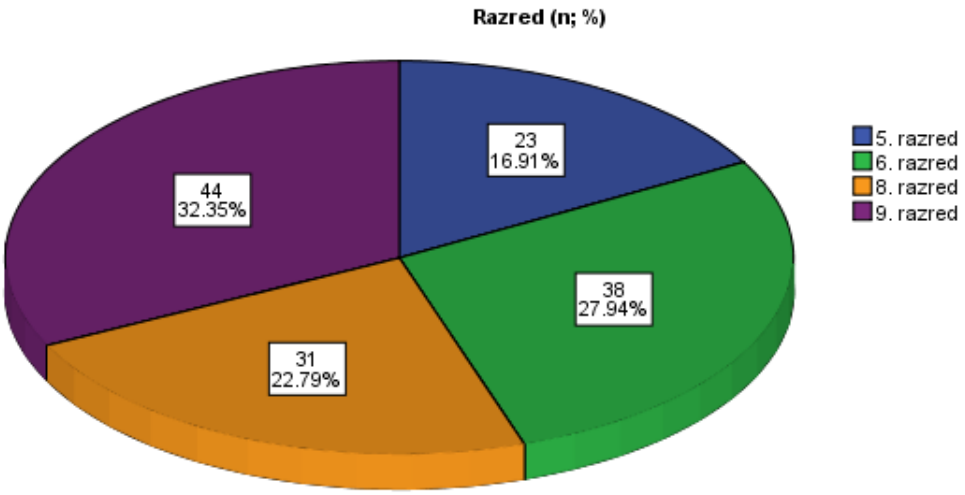
Za provođenje istraživanja pomoću anketa, na oba mjesta, od strane ravnatelja Osnovne škole Dugopolje, Dugopolje, Hrvatska i od ravnatelja Osnovne škole Schulen Egg, Egg, Švicarska dobivene su pisane suglasnosti te suglasnosti roditelja ili skrbnika djece koja su sudjelovala u istraživanju.

1.5. POVJERLJIVOST I UVID U DOKUMENTACIJU

Nakon odobrenja o provođenju istraživanja ravnatelja osnovnih škola u Dugopolju i Eggu, roditelji su potpisali informativni pristanak te time pristali biti sudionici ovog istraživanja. Prikupljenim podatcima pristup imaju samo mentorica Rahela Orlandini, mag. med. techn. i studentica studija sestrinstva Nina Plazibat, koji podliježu zakonu o očuvanju profesionalne tajne.

1.6. OSNOVNI PODATCI O ISPITANICIMA

Uključena su 136 učenika u dobi od 11 do 16 godina i obrađene su sve ankete. Od toga 82 (60.3%) ispitanika u Eggu u Švicarskoj i 54 (39.7%) ispitanika u Dugopolju u Hrvatskoj. Broj ispitanika u Hrvatskoj osnovnoj školi je bio manji zbog manjeg broja razreda po generacijama i manjeg odaziva roditelja koji su pristajali na prisustvovanje djece u ispitivanju. Naime, sama tematika zdravstvenoga odgoja pojedinim roditeljima još uvijek stvara nelagodu.

Slika 1. Prikaz raspodjele sudionika po razredima (n;%)

Na slici 1 vidljiva je raspodjela ispitanika po razredima gdje je broj sudionika petih razreda 23 (16.91%), šestih razreda 38 (27.94%), osmih razreda 31 (22.79%) i broj devetih razreda 44 (32.35%).

1.7. METODE

Istraživanje se provodilo pomoću anketnog upitnika koji je sastavljen u svrhu ovog istraživanja vodeći računa o važećim Planovima i programima navedenih osnovnih škola. Anketni upitnik se sastoji od 100 pitanja raspoređenih u 13 skupina:

1. Opći podaci
2. Procjena zdravstvenog odgoja
3. Prehrana
4. Osobna higijena
5. Tjelesna aktivnost
6. Kognitivne sposobnosti
7. Psihosocijalno zdravlje
8. Navike učenja
9. Socijalni odnosi
10. Nasilničko ponašanje
11. Ovisnosti
12. Seksualnost
13. Zadovoljstvo zdravstvenim odgojem

1.8. ANALIZA

Za statističku analizu su svi podaci unijeti u Excel tablicu i obrađeni u IBM SPSS Statistics 22 programu. Statistička analiza uključivala je distribuciju frekvencije, korelaciju i krostabulaciju. Za testiranje razlike u zastupljenosti s obzirom na promatrana obilježja koristio se hi-kvadrat test nezavisnosti. Za analizu podataka korištena je deskriptivna statistika.

REZULTATI

1.9. USPOREDBA PLANOVA I PROGRAMA ZA PROVOĐENJE ZDRAVSTVENOG ODGOJA U HRVATSKIM I ŠVICARSKIM OSNOVNIM ŠKOLAMA

Sadržaji hrvatskog i švicarskog kurikuluma se razlikuju prema količini znanja koje učenici trebaju usvojiti, načinu predavanja te količini utrošenih nastavnih sati.

U tablici 1 vizualno su prikazani očekivani ishodi, predmeti u sklopu kojega se uči navedeno, broj školskih sati, tko predaje sadržaj i kako predavati sadržaj modula.

Tablica 1. Usporedba modula Živjeti zdravo – sadržaj Pravilna prehrana osmih razreda Republike Hrvatske (6) i modula Prehrana devetih razreda Švicarske (9)

	Hrvatska	Švicarska
- razred - modul - teme	- 8. razred - Živjeti zdravo 1. Pravilna prehrana (A) 2. Pravilna prehrana (B)	- 9.razred - Prehrana 1. Kultura hrane uključujući pripremu i rituale 2. Prehrana i zdravlje 3. Proizvesti i konzumirati
Očekivani ishodi – što učenici moraju znati na kraju nastave	1. - **Navesti** moguće uzroke poremećaja prehrane **- Raspraviti o** razlozima preporučenih vrsta namirnica za mlade po obrocima **- Predložiti** dnevni unos hranjivih tvari i soli u prehrani mladih prema čitanju natpisa s deklaracija prehrambenih namirnica, interpretaciji opisa proizvoda, roka valjanosti 2. - **razlikovati** faze ljudskog razvoja (od embrionalnog do smrti čovjeka) te ovisno o njima istaći tjelesne i mentalne promjene u različitim fazama ljudskog razvoja **- prepoznati** promjene u vitalnim funkcijama svojega organizma **- procijeniti** vrijednost izbora zdravoga životnog stila **- razlikovati** organe i organske sustave prema građi i funkciji koju obavljaju **- opisati** međusobnu ovisnost i povezanost organskih sustava **- razlikovati** dijelove probavnog sustava, građu i funkciju pojedinih dijelova **- nabrojati** najčešće bolesti probavnog sustava **- nabrojati najčešće** alergene i reakcije do kojih dolazi konzumacijom potencijalnih alergena i opasnostima za zdravlje čovjeka **- objasniti** zašto je pridržavanje režima prehrane i umjerene tjelesne aktivnosti preduvjet održavanja homeostaze **- navesti** biološki važne spojeve ugljikohidrate, proteine, masti i ulja **- razlikovati** kemijska i fizikalna svojstva biološki važnih spojeva	1. - **prepoznati** da okusi mogu biti različito percipirani što utječe na odabir hrane i pića - biti svjestan svoje okoline za vrijeme obroka i to povezati s užitkom za vrijeme obroka 2. - **pozabavit se** zdravom vrijednošću određenih namirnica - jela i pića svrstati na prehrambenoj piramidi u pravu kategoriju **- poznavati** različite dijete i prehrambene navike **- razumjeti važnost i poznavati najvažnija** pravila higijene u pripremi hrane **- zaključiti poveznice između** fizičkog izgleda, samopouzdanja, samouvjerenja, blagostanja i prehrambenih navika 3. - **biti svjestan** vlastite odgovornosti pri odabir prehrambenih namirnica **- poznavati kriterije** za donošenje odluka pri kupnji **- dobiti informacije** prehrambenim namirnica **i razumjeti** ih

	- **ukazati na važnost** minerala i vitamina u ljudskoj prehrani - **objasniti važnost** održavanja stalnih uvjeta(homeostaze) za zdravlje organizma – nadoknada izgubljenih tvari (vode, minerala…) - **odrediti** mogući dnevni ritam poštujući vrijeme pravilne izmjene dnevne aktivnosti i odmora	
Predmet u sklopu kojega se predaje sadržaj	1. (A) sat razrednika 2. (B) integrirani u postojeće sadržaje nastave iz biologije	1. – 3. Nastava domaćinstva
Broj sati na raspolaganju	1. (A) 1 sat 2. (B) nema točan broj jer je integrirano u nastavu biologije	1. Integrirano u nastavu 2. 6 sati 3. 2 sata
Tko predaje sadržaj?	1. Razrednik 2. Predmetni nastavnik iz biologije	1.-3. nastavnik iz domaćinstva
Kako predavati sadržaj?	Ne postoje upute u kurikulumu zdravstvenoga odgoja	Udžbenik iz domaćinstva i dodatni materijali koji su navedeni u kurikulumu

U tablici 1 već u nazivu modula možemo uočiti razlike. U Švicarskoj modul o prehrani izdvaja se kao zasebni modul i prema tome je i nazvan „Prehrana“. U Hrvatskoj se sadržaji o prehrani nalaze u modulu „Živjeti zdravo“. Teme u Hrvatskom modulu su podijeljene na „Pravilna prehrana A“ i „Pravilna prehrana B“. U Švicarskom se dijele na „Kultura hrane uključujući pripremu i rituale“, „Prehrana i zdravlje“ i „Proizvesti i konzumirati“.

Kada usporedimo očekivane ishode, odnosno što učenici moraju znati na kraju nastave vidljivo je odmah da je popis duži za učenike u Hrvatskoj. Također postoji razlika korištenih glagola za ishode učenja. U hrvatskom modulu se za ishode učenja koriste glagoli: navesti, raspraviti, predložiti, razlikovati, prepoznati, procijeniti, opisati, nabrojati najčešće, objasniti, ukazati na važnost i odrediti. U švicarskom modulu se ti glagoli razlikuju te oni koriste: prepoznati, pozabaviti se, poznavati, razumjeti važnost, poznavati najvažnija, zaključiti poveznice između, biti svjestan, poznavati kriterije i dobiti informacije i razumjeti ih.

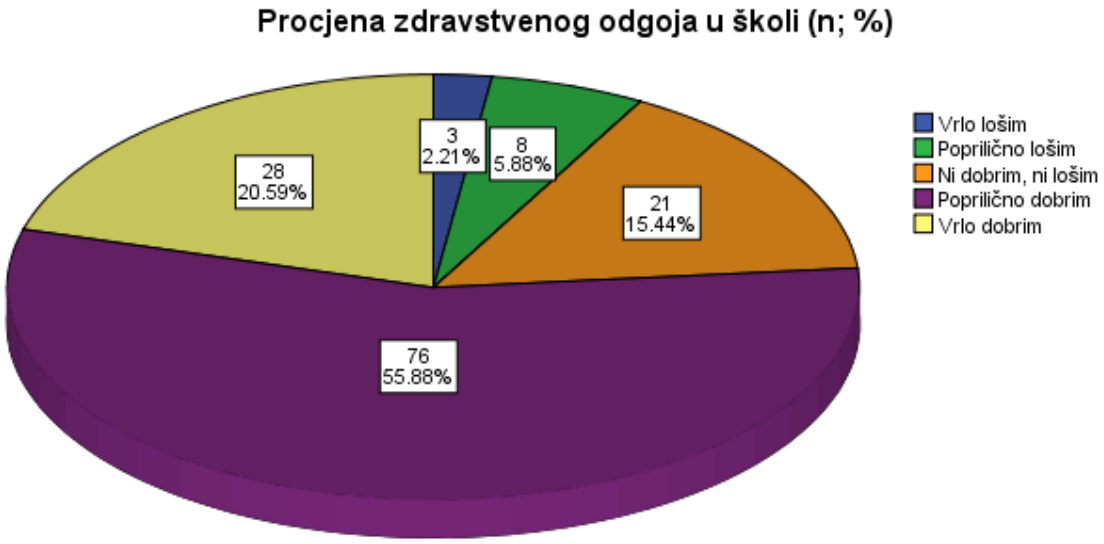
U Hrvatskoj sadržaj predaje razrednik dijelom za vrijeme sata razrednika te je predviđen 1 nastavni sat za isto, dok se veći dio znanja usvaja integrirano u nastavu iz biologije i ne postoji točan broj sati koji je predviđen za zdravstveni odgoj koji u ovom slučaju provodi predmetni nastavnik iz biologije. U Švicarskoj je ovisno o očekivanim ishodima odvojeno 6 sati, 2 sata ili je integriran sadržaj u nastavu. U sva 3 slučaja nastavni sadržaj predaje nastavnik iz domaćinstva na satu domaćinstva.

U hrvatskom planu i programu zdravstvenog odgoja nisu navedene upute ni dodatni sadržaji koje nastavnici mogu koristiti pri planiranju nastave, dok je u švicarskom planu i programu naveden udžbenik iz domaćinstva kao glavni izvor, a i izvori za dodatne materijale.

1.10. VAŽNOST ZDRAVSTVENOG ODGOJA U OSNOVNIM ŠKOLAMA REPUBLIKE HRVATSKE I ŠVICARSKE

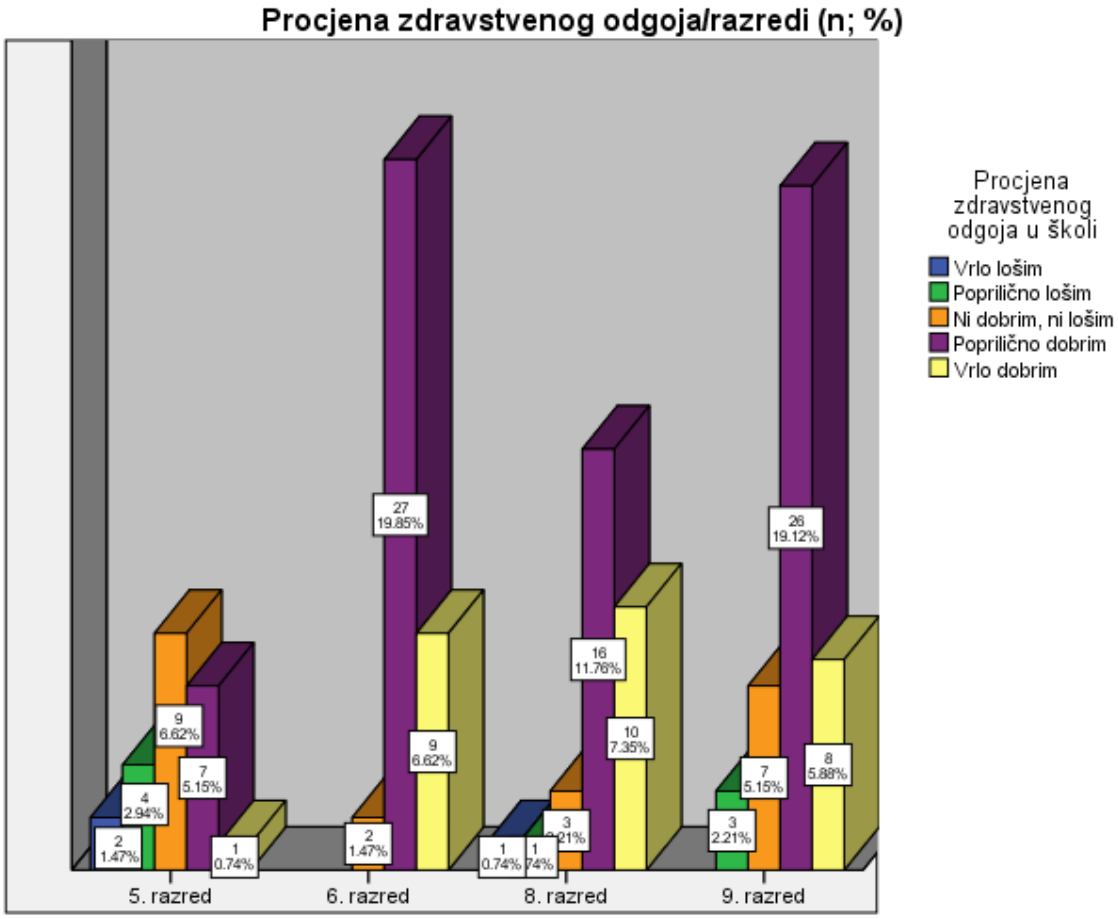
Procjena zdravstvenog odgoja

Kao što je vidljivo na slici 2, 76 (55,88%) ispitanika procjenjuje zdravstveni odgoj u svojoj školi poprilično dobrim, dok ga 28 (20,59%) ispitanika procjenjuje čak i vrlo dobrim.

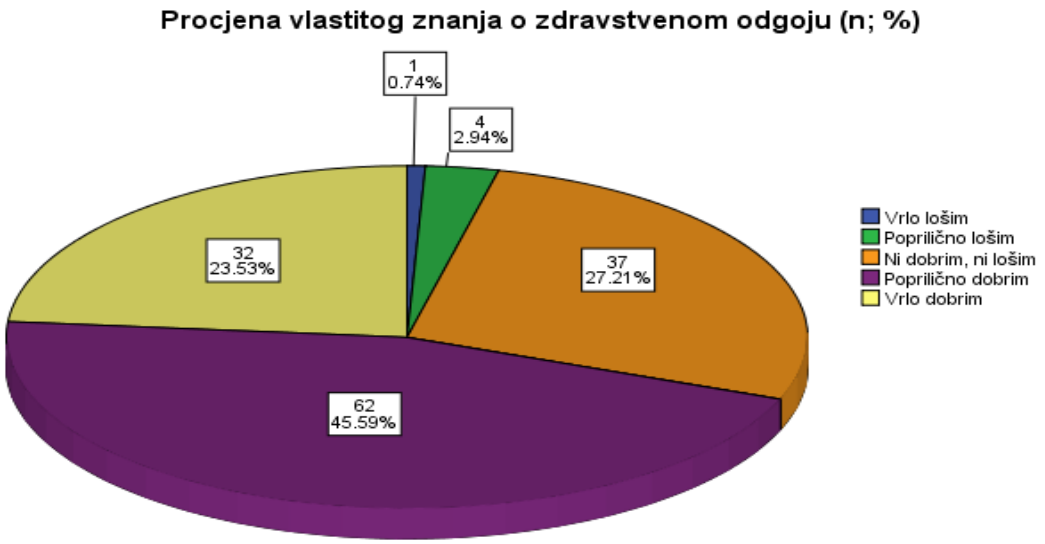
Slika 2. Raspodjela procjene zdravstvenog odgoja u školama (n, %)

Najveći udio sudionika procjenjuje zdravstveni odgoj poprilično dobrim. Međutim, između ispitanika u Hrvatskoj i ispitanika u Švicarskoj postoji statistički značajna razlika ($\chi 2=11,79$; $P=0,019$). Analizirajući po razredima isto imamo razliku u procjeni zdravstvenog odgoja koja je statistički značajna ($\chi 2=35,49$; $P<0,001$) što je vidljivo na slici 3.

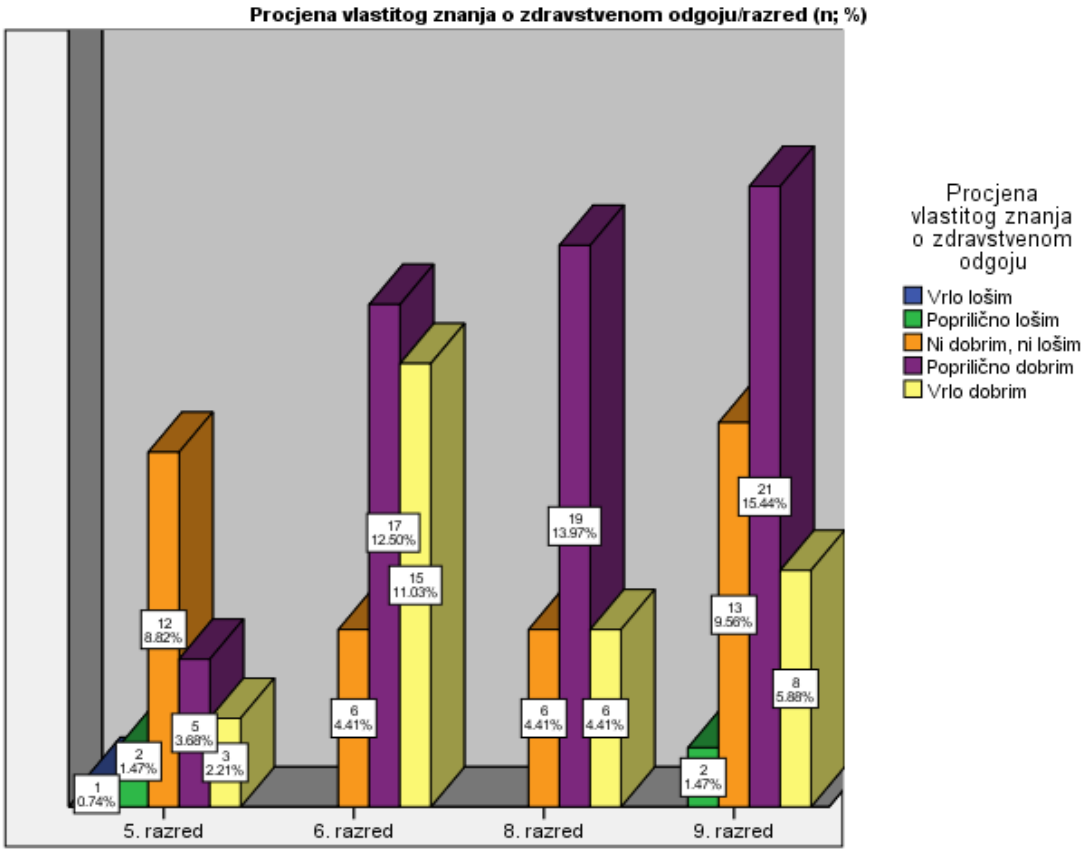

Slika 3. Raspodjela procjene zdravstvenog odgoja po razredima (n; %)

Što se tiče procjene vlastitog znanja o zdravstvenom odgoju najveći je udio od 61 (45,59%) sudionika, svoje znanje procijenilo poprilično dobrim, dok je 32 (23,53%) vlastito znanje procijenilo vrlo dobrim, a 37 (27,21%) ni dobrim ni lošim (Slika 4). Po državama ne postoji statistički značajna razlika. Na slici 5 vidljivo je kako sudionici 8. razreda sebe bolje ocjenjuju u odnosu na učenike iz 5. razreda, dok su sudionici 9. razreda znatno samokritičniji od učenika 6. razreda te je i statistički značajna razlika među njima ($\chi 2=28,34$; $P=0,005$).

Slika 4. Procjena vlastitog znanja sudionika o zdravstvenom odgoju (n; %)

Slika 5. Prikaz procjene vlastitog znanja sudionika po razredima (n; %)

Mišljenje o prehrani

Anketni upitnik pod setom pitanja koja se odnose općenito na mišljenje ispitanika o prehrani, sadrži 14 pitanja o prehrani koja su izvučena iz planova i programa za provođenje nastave iz zdravstvenog odgoja. Ponuđeni odgovori bili su slažem se – 5, većinom se slažem – 4, nisam siguran/na – 3, većinom se ne slažem – 2 i uopće se ne slažem – 1.

U tablici 2 vidljivo je da postoji statistički značajna razlika ($\chi2$=18,78; P<0,001) kada je u pitanju učestalost uključivanja mesa u prehranu. Na pitanje „Meso je važno što češće jesti." je čak 17 (12,5%) ispitanika u Hrvatskoj navelo da se većinom slaže s izjavom, dok je 24 (17,65%) ispitanika u Švicarskoj navelo da se većinom ne slaže sa tvrdnjom.

Kada promatramo odgovore na tvrdnju „Redovno čitam i pratim deklaracije na hrani." vidljivo je u tablici 4 kako 10 (43,5%) ispitanika u Hrvatskoj u 5. razredu navodi da se uopće ne slaže, a 12 (38,7%) ispitanika 8. razreda u Hrvatskoj navodi da se većinom slaže i postoji statistički značajna razlika ($\chi2$=18,870; P=0,001). U istoj tablici među razredima u Švicarskoj također postoji statistički značajna razlika ($\chi2$=15,704; P=0,003) ali se raspoređenost odgovora ispitanika znatno razlikuju od onih u Hrvatskoj. Naime 17 (44,7%) ispitanika 6. razreda se većinom slaže, dok većina ispitanika 9. razreda, čak 14 (31,8%), navodi da se uopće ne slaže. Kad je u pitanju razumijevanje deklaracije postoji statistički značajna razlika kad uspoređujemo odgovore između država ($\chi2$=10,77; P=0,029) (Tablica 2), ali i kad uspoređujemo odgovore sudionika 5. i 8. razreda u Hrvatskoj ($\chi2$=17,999; P=0,001) (Tablica 4) dok među ispitanicima 6. i 9. razreda ne postoji statistički značajna razlika u odgovorima. U tablici 2 vidljivo je da 18 (13,24%) sudionika škole u Hrvatskoj navodi da nisu sigurni, a 31 (22,79%) sudionika iz Švicarske navodi da se većinom slažu.

Kad promatramo tablicu 3 i 4, vidimo da u oba slučaja postoji statistički značajna razlika u pitanju je li stres utječe na način prehrane. U tablici 3 vidljivo je ($\chi2$=13,224; P=0,010) da 25 (41%) ispitanika nižih razreda nije sigurno o utjecaju stresa na prehranu, dok 39 (52%) ispitanika viših razreda navodi da se slaže s izjavom kako stres utječe na način prehrane. Razlika je jasnije opisana u tablici 4 ($\chi2$=9,656; P=0,047) gdje je vidljivo da 16 (42,1%) ispitanika 6. razreda nije sigurno, a 23 (52,3%) ispitanika 9. razreda navodi kako se slaže s

postojanjem utjecaja stresa na način prehrane. Među ispitanicima 5. i 8. razreda u Hrvatskoj ne postoji statistički značajna razlika u odgovorima.

Na tvrdnju da se nakon sporta nije potrebno ništa jesti ni piti vidljiva je statistički značajna razlika ($\chi2$=14,472; *P*=0,006) (tablica 3). I niži i viši razredi navode kako se uopće ne slažu s navedenom tvrdnjom, ali među nižim razredima je to 30 (49,2%) ispitanika a među višim razredima 44 (58,7%) ispitanika.

Za tvrdnju „Bjelančevine se najviše razgrade u želudcu" su kao što je u tablici 2 vidljivo i većina švicarskih ispitanika (n=60; %=44,12) i većina hrvatskih ispitanika (n=42, %=30,88) su naveli kako nisu sigurni te nije statistički značajna razlika.

U tablici 2 vidljivo je kako 21 (15,44%) ispitanik škole u Hrvatskoj navodi da se slaže kako je moguće da ljudi različito doživljavaju okuse, iako jedu istu hranu. U Švicarskoj 28 (20,59%) ispitanika se većinom slaže sa tvrdnjom. Postoji statistički značajna razlika ($\chi2$=10,556; *P*=0,032).

S izjavom „Dok jedem potpuno sam usmjeren/a na hranu i uživam, ne žurim." se 7 (30,4%) ispitanika 5. razreda u Hrvatskoj većinom slaže, a u 8. razredu se 19 (61,3%) ispitanika većinom složilo, što je statistički značajna razlika ($\chi2$=18,207; *P*=0,001).

„Smatram da prehrana može utjecati na moje samopouzdanje i na način kako se osjećam." u tablici 4 postoji statistički značajna razlika ($\chi2$=10,594; *P*=0,032) kad usporedimo odgovore ispitanika 6. i 9. razreda u Švicarskoj. Naime 19 (50%) ispitanika 6. razreda odgovorilo je kako se većinom slaže s izjavom, a da se slažu je navelo čak 18 (40,9%) ispitanika 9. razreda u Švicarskoj.

Tablica 2. Mišljenje o prehrani po državama

Mišljenje o prehrani	**Osnovna škola, Država**	**Uopće se ne slažem**		**Većinom se ne slažem**		**Nisam siguran/na**		**Većinom se slažem**		**Slažem se**		**$\chi2$**	***P****
		n	%	n	%	n	%	n	%	n	%		
Pojedem dnevno 3 veća i 2 manja obroka.	Dugopolje, Hrvatska	4	2,94	7	5,15	8	5,88	23	16,91	12	8,82	0,39	0,983
	Egg, Švicarska	5	3,68	10	7,35	12	8,82	39	28,68	16	11,76		
Meso je važno što češće jesti.	Dugopolje, Hrvatska	1	0,74	7	5,15	13	9,56	**17**	**12,50**	16	11,76	18,78	**<0,001**
	Egg, Švicarska	14	10,29	**24**	**17,65**	20	14,71	14	10,29	10	7,35		
Previše soli u hrani je štetno	Dugopolje, Hrvatska	1	0,74	5	3,68	14	10,29	12	8,82	22	16,18	6,33	0,176
	Egg, Švicarska	3	2,21	4	2,94	10	7,35	19	13,97	46	33,82		

Redovno čitam i pratim deklaracije na hrani.	Dugopolje, Hrvatska	12	8,82	12	8,82	12	8,82	13	9,65	5	3,68	2,30	0,68
	Egg, Švicarska	17	12,50	19	13,97	13	9,56	28	20,59	5	3,68		
Razumijem deklaraciju na prehrambenim proizvodima i znam ih primijeniti.	Dugopolje, Hrvatska	7	5,15	11	8,09	**18**	**13,24**	8	5,88	10	7,35	10,77	**0,029**
	Egg, Švicarska	7	5,15	9	6,62	17	12,50	**31**	**22,79**	18	13,24		
Smatram da stres utječe na način prehrane.	Dugopolje, Hrvatska	0	0	3	2,21	15	11,03	14	10,29	22	16,18	0,708	0,95
	Egg, Švicarska	1	0,74	5	3,68	23	16,91	20	14,71	33	24,26		
Nakon sporta je bitno ništa ne jesti i piti.	Dugopolje, Hrvatska	22	16,18	13	9,56	14	10,29	3	2,21	2	1,47	8,463	0,076
	Egg, Švicarska	52	38,24	12	8,82	10	7,35	6	4,41	2	1,47		
Bjelančevine se najviše razgrade u želudcu.	Dugopolje, Hrvatska	2	1.47	1	0,74	42	30,88	6	4,41	3	2,21	0,921	0,921
	Egg, Švicarska	2	1,47	3	2,21	60	44,12	11	8,09	6	4,41		
Moguće je da ljudi različito doživljavaju okuse iako jedu istu hranu.	Dugopolje, Hrvatska	1	0,74	7	5,15	6	4,41	19	13,97	**21**	**15,44**	10,556	**0,032**
	Egg, Švicarska	0	0	3	2,21	24	17,65	**28**	**20,59**	27	19,85		
Dok jedem potpuno sam usmjeren/a na hranu i uživam, ne žurim.	Dugopolje, Hrvatska	2	1,47	6	4,41	11	8,09	26	19,12	9	6,62	8,383	0,079
	Egg, Švicarska	4	2,94	8	5,88	6	4,41	36	26,47	28	20,59		
Smatram da prehrana može utjecati na moje samopouzdanje i na način kako se osjećam.	Dugopolje, Hrvatska	3	2,21	3	2,21	16	11,76	16	11,76	16	11,76	2,289	0,683
	Egg, Švicarska	8	5,88	3	2,21	17	12,5	28	20,59	26	19,12		
Znam odrediti koje namirnice su zdrave, a koje ne.	Dugopolje, Hrvatska	1	0,74	2	1,47	7	5,15	14	10,29	30	22,06	2,916	0,572
	Egg, Švicarska	0	0	3	2,21	7	5,15	18	13,24	54	39,71		
Redovno kupujem hranu skupa s roditeljima.	Dugopolje, Hrvatska	9	6,62	11	8,09	5	3,68	17	12,5	12	8,82	5,465	0,243
	Egg, Švicarska	4	2,94	20	14,71	10	7,35	30	22,06	18	13,24		
Smatram da reklame znatno utječu na način prehrane ljudi.	Dugopolje, Hrvatska	2	1,47	2	1,47	18	13,24	19	13,97	13	9,56	6,554	0,161
	Egg, Švicarska	9	6,62	10	7,35	19	13,97	29	21,32	15	11,03		

* $\chi 2$ test

Tablica 3. Mišljenje o prehrani nižih i viših razreda

Mišljenje o prehrani	**Razredi (niži i viši)**	**Uopće se ne slažem**		**Većinom se ne slažem**		**Nisam siguran/na**		**Većinom se slažem**		**Slažem se**		**$\chi 2$**	***P****
		n	%	n	%	n	%	n	%	n	%		
Pojedem dnevno 3 veća i 2 manja obroka.	Niži (5. i 6.) razredi	6	9,8	7	11,5	9	14,8	30	49,2	9	14,8	3,966	0,411
	Viši (8. i 9.) razredi	3	4	10	13,3	11	14,7	32	42,7	19	25,3		

Meso je važno što češće jesti.	Niži (5. i 6.) razredi	5	8,2	15	24,6	18	29,5	11	18	12	19,7	3,333	0,504
	Viši (8. i 9.) razredi	10	13,3	16	21,3	15	20	20	26,7	14	18,7		
Previše soli u hrani je štetno	Niži (5. i 6.) razredi	3	4,9	5	8,2	12	19,7	10	16,4	31	50,8	4,147	0,387
	Viši (8. i 9.) razredi	1	1,3	4	5,3	12	16	21	28	37	49,3		
Redovno čitam i pratim deklaracije na hrani.	Niži (5. i 6.) razredi	13	21,3	12	19,7	13	21,3	18	29,5	5	8,2	1,111	0,892
	Viši (8. i 9.) razredi	16	21,3	19	25,3	12	16	23	30,7	5	6,7		
Razumijem deklaraciju na prehrambenim proizvodima i znam ih primijeniti.	Niži (5. i 6.) razredi	7	11,5	9	14,8	18	29,5	16	26,2	11	18	1,344	0,854
	Viši (8. i 9.) razredi	7	9,3	11	14,7	17	22,7	23	30,7	17	22,7		
Smatram da stres utječe na način prehrane.	Niži (5. i 6.) razredi	0	0	4	6,6	**25**	**41**	16	26,2	16	26,2	13,224	**0,010**
	Viši (8. i 9.) razredi	1	1,3	4	5,3	13	17,3	18	24	**39**	**52**		
Nakon sporta je bitno ništa ne jesti i piti.	Niži (5. i 6.) razredi	**30**	**49,2**	15	24,6	8	13,1	8	13,1	0	0	14,472	**0,006**
	Viši (8. i 9.) razredi	**44**	**58,7**	10	13,3	16	21,3	1	1.3	4	5,3		
Bjelančevine se najviše razgrade u želudcu.	Niži (5. i 6.) razredi	2	3,3	2	3,3	43	70,5	11	18	3	4,9	3,577	0,466
	Viši (8. i 9.) razredi	2	2,7	2	2,7	59	78,7	6	8	6	8		
Moguće je da ljudi različito doživljavaju okuse iako jedu istu hranu.	Niži (5. i 6.) razredi	1	1,6	4	6,6	16	26,2	19	31,3	21	34,4	2,593	0,628
	Viši (8. i 9.) razredi	0	0	6	8	14	18,7	28	37,3	27	36		
Dok jedem potpuno sam usmjeren/a na hranu i uživam, ne žurim.	Niži (5. i 6.) razredi	3	4,9	8	13,1	4	6,6	**23**	**37,7**	**23**	**37,7**	10,034	**0,040**
	Viši (8. i 9.) razredi	3	4	6	8	13	17,3	**39**	**52**	14	18,7		
Smatram da prehrana može utjecati na moje samopouzdanje i na način kako se osjećam.	Niži (5. i 6.) razredi	4	6,6	1	1,6	17	27,9	**26**	**42,6**	13	21,3	9,727	**0,045**
	Viši (8. i 9.) razredi	7	9,3	5	6,7	16	21,3	18	24	**29**	**38,7**		
Znam odrediti koje namirnice su zdrave, a koje ne.	Niži (5. i 6.) razredi	1	1,6	2	3,3	10	16,4	13	21,3	35	57,4	5,851	0,211
	Viši (8. i 9.) razredi	0	0	3	4	4	5,3	19	25,3	49	65,3		
Redovno kupujem hranu skupa s roditeljima.	Niži (5. i 6.) razredi	6	9,8	15	24,6	6	9,8	18	29,5	16	26,2	1,997	0,736
	Viši (8. i 9.) razredi	7	9,3	16	21,3	9	12	29	38,7	14	18,7		
Smatram da reklame znatno utječu na način prehrane ljudi.	Niži (5. i 6.) razredi	5	8,2	5	8,2	20	32,8	21	34,4	10	16,4	2,286	0,683
	Viši (8. i 9.) razredi	6	8	7	9,3	17	22,7	48	35,3	18	24		

* $\chi 2$ test

Tablica 4. Mišljenje o prehrani 5. i 8. razreda (Hrvatska) te 6. i 9. razreda (Švicarska)

Mišljenje o prehrani	Hrvatska	Uopće se ne slažem		Većinom se ne slažem		Nisam siguran/na		Većinom se slažem		Slažem se		χ2	*P**	Švicarska	Uopće se ne slažem		Većinom se ne slažem		Nisam siguran/na		Većinom se slažem		Slažem se		χ2	*P**
		n	%	n	%	n	%	n	%	n	%				n	%	n	%	n	%	n	%	n	%		
Pojedem dnevno 3 veća i 2 manja obroka.	5. razred	4	17,4	3	13	4	17,4	8	34,8	4	17,4	6,566	0,161	6. razred	2	5,3	4	10,5	5	13,2	22	57,9	5	13,2	3,404	0,493
	8. razred	0	0	4	12,9	4	12,9	15	48,4	8	25.8			9. razred	3	6,8	6	13,6	7	15,9	17	38,6	11	25		
Meso je važno što češće jesti.	5. razred	0	0	5	21,7	7	30,4	4	17,4	7	30,4	6,331	0,176	6. razred	5	13,2	10	26,3	11	28,9	7	18,4	5	13,2	1,579	0,813
	8. razred	1	3,2	2	6,5	6	19,4	13	41,9	9	29			9. razred	9	20,5	14	31,8	9	20,5	7	15,9	5	11,4		
Previše soli u hrani je štetno	5. razred	0	0	2	8,7	9	39,1	2	8,7	10	43,5	6,823	0,146	6. razred	3	7,9	3	7,9	3	7,9	8	21,1	21	55,3	6,015	0,198
	8. razred	1	3,2	3	9,7	5	16,1	10	32,3	12	38,7			9. razred	0	0	1	2,3	7	15,9	11	25	25	56,8		
Redovno čitam i pratim deklaracije na hrani.	5. razred	**10**	**43,5**	6	26,1	6	26,1	1	4,3	0	0	18,870	**0,001**	6. razred	3	7,9	6	15,8	7	18,4	17	**44,7**	5	13,2	15,704	**0,003**
	8. razred	2	6,5	6	19,4	6	19,4	**12**	**38,7**	5	16,1			9. razred	14	**31,8**	13	29,5	6	13,6	11	25	0	0		
Razumijem deklaraciju na prehrambenim proizvodima i znam ih primijeniti.	5. razred	6	26,1	7	30,4	**9**	**39,1**	0	0	1	4,3	17,999	**0,001**	6. razred	1	2,6	2	5,3	9	23,7	16	42,1	10	26,3	6,257	0,181
	8. razred	1	3,2	4	12,9	**9**	**29**	8	25,8	**9**	**29**			9. razred	6	13,6	7	15,9	8	18,2	15	34,1	8	18,2		
Smatram da stres utječe na način prehrane.	5. razred	0	0	1	4,3	9	39,1	7	30,4	6	26,1	4,390	0,222	6. razred	0	0	3	7,9	**16**	**42,1**	9	23,7	10	26,3	9,656	**0,047**
	8. razred	0	0	2	6,5	6	19,4	7	22,6	16	51,6			9. razred	1	2,3	2	4,5	7	15,9	11	25	**23**	**52,3**		
Nakon sporta je bitno ništa ne jesti i piti.	5. razred	7	30,4	8	34,8	5	21,7	3	13	0	0	8,751	0,068	6. razred	23	60,5	7	18,4	3	7,9	5	13,2	0	0	6,89	0,142
	8. razred	15	48,4	5	16,1	9	29	0	0	2	6,5			9. razred	29	65,9	5	11,4	7	15,9	1	2,3	2	4,5		
Bjelančevine se najviše razgrade u želudcu.	5. razred	1	4,3	0	0	19	82,6	2	8,7	1	4,3	1,223	0,879	6. razred	1	2,6	2	5,3	24	63,2	9	23,7	2	5,3	7,455	0,144
	8. razred	1	3,2	1	3,2	23	74,2	4	12,9	2	6,5			9. razred	1	2,3	1	2,3	36	81,8	2	4,5	4	9,1		
Moguće je da ljudi različito doživljavaju okuse iako jedu istu hranu.	5. razred	1	4,3	3	13	3	13	10	43,5	6	26,1	3,954	0,412	6. razred	0	0	1	2,6	13	34,2	9	23,7	15	39,5	3,987	0,263
	8. razred	0	0	4	12,9	3	9,7	9	29	15	48			9. razred	0	0	2	4,5	11	25	19	43,2	12	27,3		

Dok jedem potpuno sam usmjeren/a na hranu i uživam, ne žurim.	5. razred	2	8,7	6	26,1	2	8,7	**7**	**30,4**	6	26,1	18,207	**0,001**	6. razred	1	2,6	2	5,3	2	5,3	16	42,1	17	44,7	4,984	0,289
	8. razred	0	0	0	0	9	29	**19**	**61,3**	3	9,7			9. razred	3	6,8	6	13,6	4	9,1	20	45,5	11	25		
Smatram da prehrana može utjecati na moje samopouzdanje i na način kako se osjećam.	5. razred	1	4,3	1	4,3	9	39,1	7	30,4	5	21,7	2,282	0,684	6. razred	3	7,9	0	0	8	21,1	**19**	**50**	8	21,1	10,594	**0,032**
	8. razred	2	6,5	2	6,5	7	22,6	9	29	11	35,5			9. razred	5	11,4	3	6,8	9	20,5	9	20,5	**18**	**40,9**		
Znam odrediti koje namirnice su zdrave, a koje ne.	5. razred	1	4,3	1	4,3	4	17,4	8	34,8	9	39,1	5,157	0,272	6. razred	0	0	1	2,6	6	15,8	5	13,2	26	68,4	7,134	0,068
	8. razred	0	0	1	3,2	3	9,7	6	19,4	21	67,7			9. razred	0	0	2	4,5	1	2,3	13	29,5	28	63,6		
Redovno kupujem hranu skupa s roditeljima	5. razred	6	26,1	5	21,7	1	4,3	5	21,7	6	26,1	4,691	0,320	6. razred	0	0	10	26,3	5	13,2	13	34,2	10	26,3	4,340	0,362
	8. razred	3	9,7	6	19,4	4	12,9	12	38,7	6	19,4			9. razred	4	9,1	10	22,7	5	11,4	17	38,6	8	18,2		
Smatram da reklame znatno utječu na način prehrane ljudi.	5. razred	0	0	1	4,3	7	30,4	8	34,8	7	30,4	2,305	0,680	6. razred	5	13,2	4	10,5	13	34,2	13	34,2	3	7,9	8,406	0,078
	8. razred	2	6,5	1	3,2	11	35,5	11	35,5	6	19,4			9. razred	4	9,1	6	13,6	6	13,6	16	36,4	12	27,3		

* $\chi 2$ test

Mišljenje o osobnoj higijeni i brizi za tuđe i vlastito zdravlje

Anketni upitnik pod setom pitanja koja se odnose općenito na mišljenje ispitanika o osobnoj higijeni i brizi za tuđe i vlastito zdravlje, sadrži 6 pitanja o higijeni i prvoj pomoći koja su izvučena iz planova i programa za provođenje nastave iz zdravstvenog odgoja. Ponuđeni odgovori bili su slažem se – 5, većinom se slažem – 4, nisam siguran/na – 3, većinom se ne slažem – 2 i uopće se ne slažem – 1.

U tablici 5 vidljivo je kako 31 (22,79%) ispitanik škole u Hrvatskoj navodi kako se slažu da peru zube barem 2-3 puta dnevno, a u Švicarskoj 65 (20,59%) ispitanika. Postoji statistički značajna razlika ($\chi 2=15,766$; $P=0,003$).

Također u tablici 5 je vidljivo kako postoji statistički značajna razlika ($\chi 2=10,187$; $P=0,037$) kada je u pitanju pranje ruku prije svakoga obroka. Čak 42 (30,88%) ispitanika u Hrvatskoj je navelo kako se slaže s izjavom, u Švicarskoj se isto slaže njih 43 (31,62%) ispitanika, dok je 28 (29,59%) ispitanika navelo kako se većinom slaže s tvrdnjom.

Da znaju pozvati hitnu pomoć navode u 5. i 8. razredu u Hrvatskoj te nema značajne statističke razlike. Kod 6. i 9. razreda u Švicarskoj se to razlikuje kao što je vidljivo u tablici 7. Njih 24 (63,2%) ispitanika u 6. razredu u Švicarskoj navodi da se slaže s izjavom, dok je to navelo čak 38 (86,4%) ispitanika u 9. razredu.

Kad promatramo tablicu 5 i 7, vidimo da u oba slučaja postoji statistički značajna razlika kad je u pitanju je li ispitanici znaju pružiti prvu pomoć. U tablici 5 vidljivo je ($\chi 2=12,178$; $P=0,016$) da 16 (11,76%) ispitanika hrvatskih razreda nije sigurno zna li pružiti prvu pomoć, dok 28 (29,59%) ispitanika švicarskih razreda navodi kako se većinom slaže s izjavom da znaju pružiti prvu pomoć. Razlika je jasnije opisana u tablici 7 ($\chi 2=21,265$; $P<0,001$) gdje je vidljivo kako se 10 (43,5%) ispitanika 5. razreda uopće ne slaže, a 10 (32,3%) ispitanika 8. razreda navodi kako se većinom slaže da zna pružiti prvu pomoć. Dakle postoji pozitivni porast u znanju među ispitanicima u Hrvatskoj, dok u Švicarskoj između 6. i 9. razreda ne postoji statistički značajna razlika.

Za tvrdnju da se ispitanik tuširа svakodnevno, vidljiva je statistički značajna razlika u tablici 6 ($\chi 2=23,074$; $P<0,001$). U nižim razredima većina ispitanika, 21 (34,4%) navodi kako se većinom slaže, dok u višim razredima 47 (62,7%) ispitanika navodi kako se slaže s izjavom da se tuširа svaki dan.

Tablica 5. Mišljenje o higijeni po državama

Mišljenje o osobnoj higijeni i brizi za tuđe i vlastito zdravlje	Osnovna škola, Država	Uopće se ne slažem		Većinom se ne slažem		Nisam siguran/na		Većinom se slažem		Slažem se		χ^2	*P**
		n	%	n	%	n	%	n	%	n	%		
Perem zube barem 2-3 puta dnevno.	Dugopolje, Hrvatska	1	0,74	2	1,47	8	5,88	12	8,82	**31**	**22,79**	15,766	**0,003**
	Egg, Švicarska	2	1,47	1	0,74	0	0	14	10,29	**65**	**47,79**		
Perem ruke prije svakog obroka.	Dugopolje, Hrvatska	0	0	1	0,74	2	1,47	9	6,62	**42**	**30,88**	10,187	**0,037**
	Egg, Švicarska	3	2,21	3	2,21	3	2,21	30	22,06	**43**	**31,62**		
Znam pozvati hitnu medicinsku pomoć.	Dugopolje, Hrvatska	0	0	3	2,21	0	0	9	6,62	42	30,88	9,199	0.056
	Egg, Švicarska	1	0,74	0	0	6	4,41	13	9,56	62	45,59		
Znam pružiti prvu pomoć.	Dugopolje, Hrvatska	10	7,35	10	7,35	**16**	**11,76**	12	8,82	6	4,41	12,178	**0,016**
	Egg, Švicarska	6	4,41	5	3,68	24	17,65	**28**	**29,59**	**19**	**13,97**		
Smatram da se dovoljno jednom namazati kremom za sunčanje za vrijeme boravka na suncu.	Dugopolje, Hrvatska	8	5,88	8	5,88	19	13,97	12	8,82	7	5,15	5,870	0,209
	Egg, Švicarska	20	14,71	15	11,03	16	11,76	15	11,03	16	11,76		
Tuširam se svaki dan.	Dugopolje, Hrvatska	2	1,47	7	5,15	4	2,94	15	11,03	26	19,12	1,368	0,850
	Egg, Švicarska	7	5,15	11	6,09	5	3,68	23	16,91	36	26,47		

* $\chi 2$ test

Tablica 6. Mišljenje o osobnoj higijeni i brizi za tuđe i vlastito zdravlje nižih i viših razreda

Mišljenje o osobnoj higijeni i brizi za tuđe i vlastito zdravlje	Razredi (niži i viši)	Uopće se ne slažem		Većinom se ne slažem		Nisam siguran/na		Većinom se slažem		Slažem se		χ^2	*P**
		n	%	n	%	n	%	n	%	n	%		
Perem zube barem 2-3 puta dnevno.	Niži (5. i 6.) razredi	2	3,3	2	3,3	3	4,9	9	14,8	45	73,8	2,589	0,629
	Viši (8. i 9.) razredi	3	2,2	3	2,2	5	6,7	17	22,7	51	68		
Perem ruke prije svakog obroka.	Niži (5. i 6.) razredi	1	1,6	1	1,6	1	1,6	18	29,5	40	65,6	2,241	0,692
	Viši (8. i 9.) razredi	2	2,7	3	4	4	5,3	21	28	45	60		
Znam pozvati hitnu medicinsku pomoć.	Niži (5. i 6.) razredi	0	0	1	1,6	4	6,6	14	23	42	68,9	6,106	0,191
	Viši (8. i 9.) razredi	1	1,3	2	2,7	2	2,7	8	10,7	62	82,7		
Znam pružiti prvu pomoć.	Niži (5. i 6.) razredi	11	18	5	8,2	18	29,5	17	27,9	10	16,4	4,827	0,306
	Viši (8. i 9.) razredi	5	6,7	10	13,3	22	29,3	23	30,7	15	20		
Smatram da se dovoljno jednom namazati kremom za sunčanje za vrijeme boravka na suncu.	Niži (5. i 6.) razredi	9	14,8	10	16,4	16	26,2	12	19,7	14	23	4,244	0,374
	Viši (8. i 9.) razredi	19	25,3	13	17,3	19	25,3	15	20	9	12		
Tuširam se svaki dan.	Niži (5. i 6.) razredi	6	9,8	11	18	8	13,1	21	34,4	15	24,6	23,074	**<0,001**
	Viši (8. i 9.) razredi	3	4	7	9,3	1	1,3	17	22,7	47	62,7		

* $\chi 2$ test

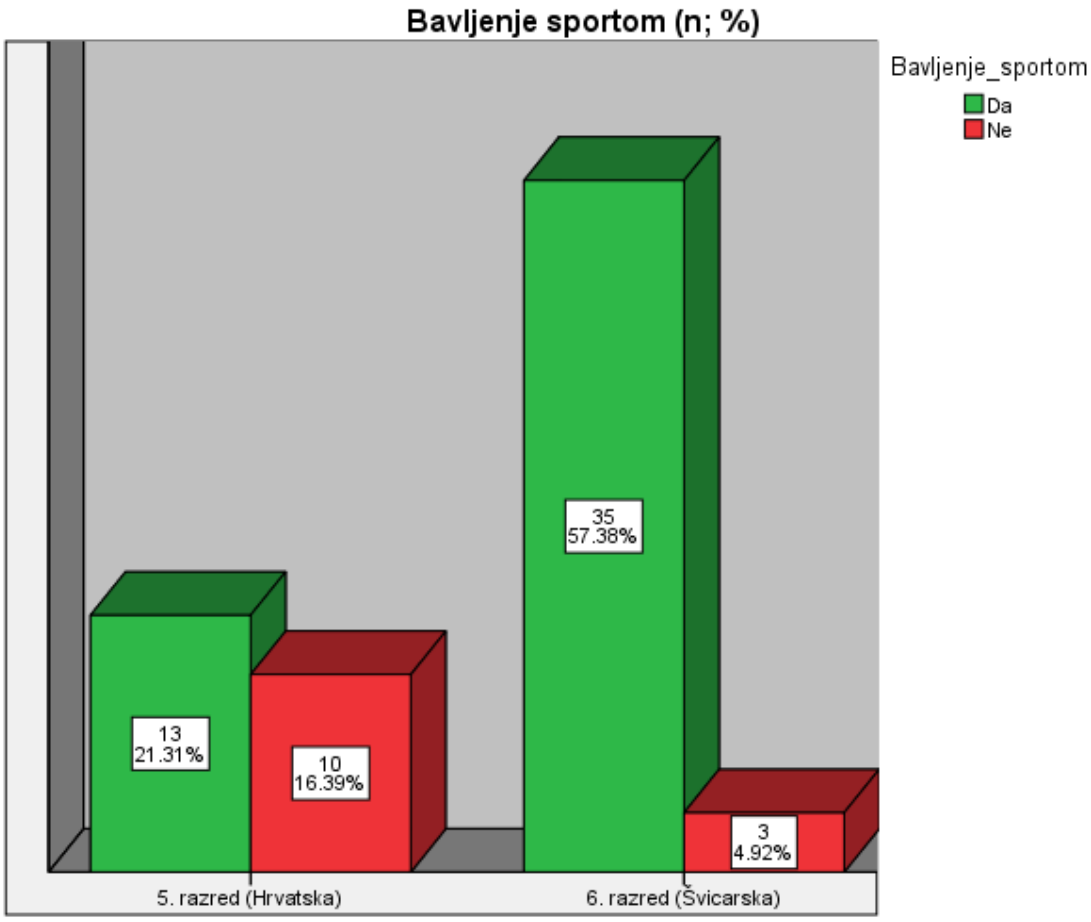
Tablica 7. Mišljenje o osobnoj higijeni i brizi za tuđe i vlastito zdravlje 5. i 8. razreda (Hrvatska) te 6. i 9. razreda (Švicarska)

Mišljenje o osobnoj higijeni i brizi za tuđe i vlastito zdravlje	Hrvatska	Uopće se ne slažem		Većinom se ne slažem		Nisam siguran/na		Većinom se slažem		Slažem se		χ2	P*	Švicarska	Uopće se ne slažem		Većinom se ne slažem		Nisam siguran/na		Većinom se slažem		Slažem se		χ2	P*
		n	%	n	%	n	%	n	%	n	%				n	%	n	%	n	%	n	%	n	%		
Perem zube barem 2-3 puta dnevno.	5 razred	1	4,3	2	8,7	3	13	3	13	14	60,9	5,731	0,220	6 razred	1	2,6	0	0	0	0	6	15,8	31	81,6	0,990	0,804
	8 razred	0	0	0	0	5	16,1	9	29	17	54,8			9 razred	1	2,3	1	2,3	0	0	8	18,2	34	77,3		
Perem ruke prije svakog obroka.	5 razred	0	0	0	0	1	4,3	4	17,4	18	78,3	0,801	0,849	6 razred	1	2,6	1	2,6	0	0	14	36,8	0	0	3,402	0,493
	8 razred	0	0	1	3,2	1	3,2	5	16,1	24	77,4			9 razred	2	4,5	2	4,5	3	6,8	16	36,4	0	0		
Znam pozvati hitnu medicinsku pomoć.	5 razred	0	0	1	4,3	0	0	4	17,4	18	78,3	0,119	0,942	6 razred	0	0	0	0	4	10,5	10	26,3	**24**	**63,2**	8,202	**0,042**
	8 razred	0	0	2	6,5	0	0	5	16,1	24	77,4			9 razred	1	2,3	0	0	2	4,5	3	6,8	**38**	**86,4**		
Znam pružiti prvu pomoć.	5 razred	**10**	**43,5**	4	17,4	7	30,4	2	8,7	0	0	21,265	**<0,001**	6 razred	1	2,6	1	2,6	11	28,9	15	39,5	10	26,3	4,413	0,353
	8 razred	0	0	6	19,4	9	29	**10**	**32,3**	6	19,4			9 razred	5	11,4	4	9,1	13	29,5	13	29,5	9	20,5		
Smatram da se dovoljno jednom namazati kremom za sunčanje za vrijeme boravka na suncu.	5 razred	3	13	4	17,4	8	34,8	3	13	5	21,7	4,166	0,384	6 razred	6	15,8	6	15,8	8	21,1	9	23,7	9	23,7	4,234	0,375
	8 razred	5	16,1	4	12,9	11	35,5	9	29	2	6,5			9 razred	14	31,8	9	20,5	8	18,2	6	13,6	7	15,9		
Tuširam se svaki dan.	5 razred	2	8,7	**7**	**30,4**	3	13	6	26,1	5	21,7	19,693	**0,001**	6 razred	4	10,5	4	10,5	5	13,2	**15**	**39,5**	10	26,3	14,843	**0,005**
	8 razred	0	0	0	0	1	3,2	9	29	**21**	**67,7**			9 razred	3	6,8	7	15,9	0	0	8	18,2	**26**	**59,1**		

* χ2 test

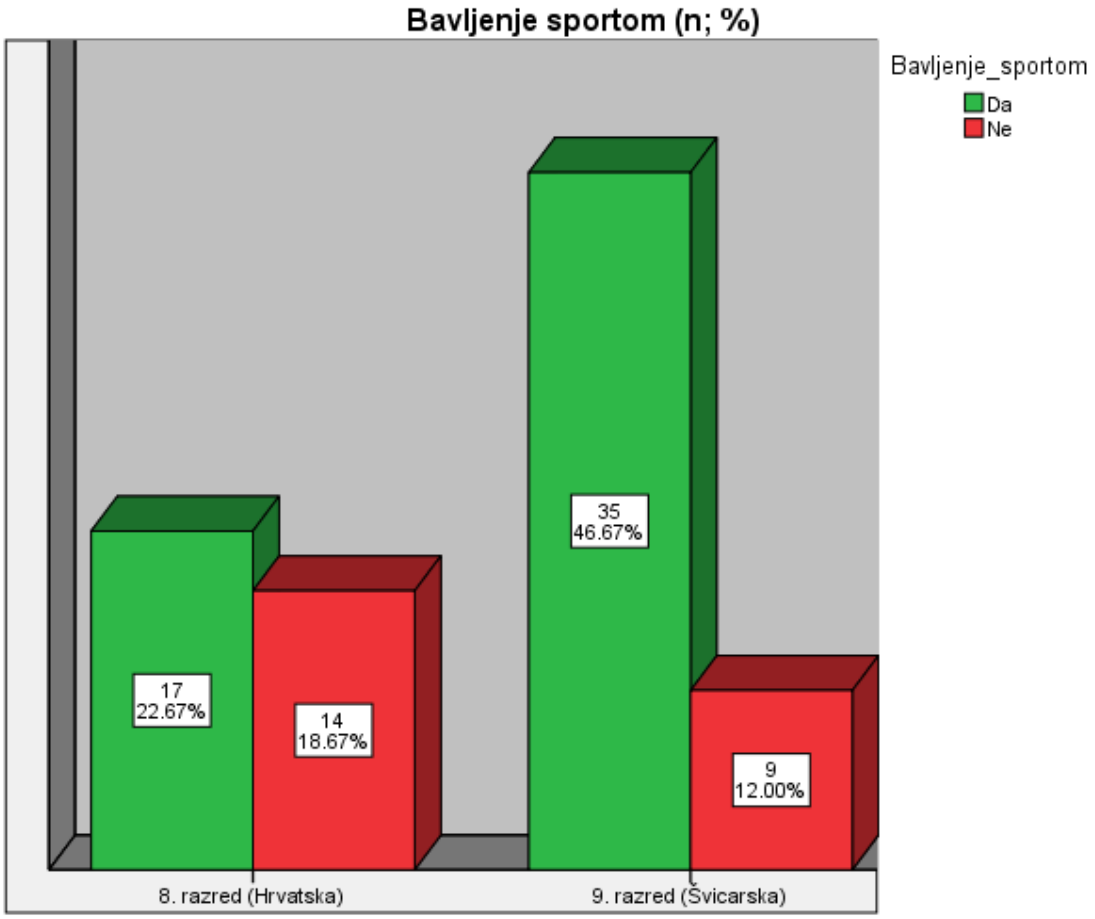
Mišljenje o tjelesnoj aktivnosti

Na slici 6 vidljivo je kako je 13 (21,21%) ispitanika 5. razreda u Hrvatskoj navelo da se bavi sportom, dok je to isto u Švicarskoj navelo 35 (57,38%) ispitanika 6. razreda.

Slika 6. Prikaz bavljenja sportom u 5. razredu (Hrvatska) i 6. razredu (Švicarska) (n; %)

Kad su u pitanju viši razredi, njih 17 (22,67%) ispitanika 8. razreda u Hrvatskoj se bavi sportom, dok isto navodi 35 (47,67%) ispitanika 6. razreda u Švicarskoj (slika 7).

Slika 7. Prikaz bavljenja sportom u 8. razredu (Hrvatska) i 9. razredu (Švicarska) (n; %)

Anketni upitnik pod setom pitanja koja se odnose općenito na mišljenje ispitanika o tjelesnoj aktivnosti, sadrži 10 pitanja o tjelesnoj aktivnosti koja su izvučena iz planova i programa za provođenje nastave iz zdravstvenog odgoja. Ponuđeni odgovori bili su slažem se – 5, većinom se slažem – 4, nisam siguran/na – 3, većinom se ne slažem – 2 i uopće se ne slažem – 1.

U tablici 8 vidljivo je kako postoji statistički značajna razlika ($\chi 2=9{,}672$; $P=0{,}046$) kada je u pitanju važnosti sporta za zdravlje i blagostanje. Na pitanje „Smatram da je sport bitan za moje zdravlje i blagostanje.“ je 33 (24,26%) ispitanika u Hrvatskoj navelo kako se slaže s izjavom, dok je u Švicarskoj čak 67 (49,26%) ispitanika navelo da se slaže s istom tvrdnjom.

S izjavom „Sport mi pomaže pri odmaranju od škole“ se slaže 8 (32,8%) ispitanika 5. razreda i 13 (41,9%) ispitanika 8. razreda. Statistički postoji značajna razlika ($\chi2$=9,556; *P*=0,049). Među ispitanicima u Švicarskoj ne postoji statistički značajna razlika (tablica 10).

U dva slučaja postoji statistički značajna razlika kad je u pitanju je li ispitanici radije idu pješke ili biciklom nego da ih roditelji voze autom. U tablici 9 vidljivo je ($\chi2$=12,305; *P*=0,015) kako se 32 (52,5%) ispitanika nižih razreda slaže da idu radije pješke ili biciklom nego da ih roditelji voze autom, dok se samo 27 (36%) ispitanika viših razreda slaže s izjavom da radiju idu pješke ili biciklom. Razlika je jasnije opisana u tablici 10 ($\chi2$=10,607; *P*=0,031) gdje je vidljivo kako se 26 (60,5%) ispitanika 6. razreda slaže, a u 9. razredu samo 14 (31,8%) ispitanika navodi da se slaže s istom tvrdnjom što znači da postoji negativni porast te ispitanici 9. razreda preferiraju odlazak autom do odredišta. Među odgovorima hrvatskih razreda (5. i 8. razred) ne postoji statistički značajna razlika.

Kad promatramo tablicu 8 i 9, postoji statistički značajna razlika kad je u pitanju je li se ispitanici vole bavit sportom. U usporedbi u tablici 9, njih 43 (70,5%) ispitanika nižih razreda odabralo je odgovor slažem se, dok se u višim razredima samo 40 (53,3%) ispitanika slaže, što čini statistički značajnu razliku ($\chi2$=9,753; *P*=0,045). Razlika je još veća u tablici 8 ($\chi2$=10,233; *P*=0,037) gdje je vidljivo kako se 25 (18,38%) ispitanika Hrvatske škole slaže, dok u Švicarskoj 58 (42,65%) ispitanika navodi kako se slaže da se voli bavit sportom.

U tablici 8 je vidljivo kako postoji statistički značajna razlika ($\chi2$=10,684; *P*=0,030) kada je u pitanju odmaranje i odvajanje vremena za sebe. Na pitanje „Svaki dan se odmaram i odvojim vremena za sebe“ je čak 30 (22,06%) ispitanika u Hrvatskoj navelo kako se slaže s izjavom, dok je 35 (25,74%) ispitanika u Švicarskoj navelo da se većinom slaže s tvrdnjom.

Tablica 8. Mišljenje o tjelesnoj aktivnosti po državama

Mišljenje o tjelesnoj aktivnosti	**Osnovna škola, Država**	**Uopće se ne slažem**		**Većinom se ne slažem**		**Nisam siguran/na**		**Većinom se slažem**		**Slažem se**		**$\chi2$**	***P****
		n	%	n	%	n	%	n	%	n	%		
Smatram da je sport bitan za moje zdravlje i blagostanje.	Dugopolje, Hrvatska	0	0	4	2,94	2	1,47	15	11,03	**33**	**24,26**	9,672	**0,046**
	Egg, Švicarska	1	0,74	1	0,74	1	0,74	12	8,82	**67**	**49,26**		

Smatram da sam sportski dovoljno aktivan/na.	Dugopolje, Hrvatska	8	5,88	6	4,41	8	5,88	12	8,82	20	14,71	5,071	0,280
	Egg, Švicarska	5	3,68	8	5,88	7	5,15	23	16,91	39	28,68		
Sport mi pomaže pri odmaranju od škole.	Dugopolje, Hrvatska	7	5,15	4	2,94	9	6,62	13	9,56	21	15,44	5,945	0,203
	Egg, Švicarska	5	3,68	6	4,41	7	5,15	17	12,59	47	34,56		
Pri obavljanju sportskih aktivnosti pravilno procijenim svoje mogućnosti.	Dugopolje, Hrvatska	4	2,94	1	0,74	12	8,82	15	11,03	22	16,18	1,026	0,906
	Egg, Švicarska	3	2,21	2	1,47	18	13,24	25	18,38	34	25		
Sport mi pomaže da budem izdržljiviji u školi i u svakodnevnom životu..	Dugopolje, Hrvatska	4	2,94	6	4,41	9	6,62	12	8,82	23	16,91	1,772	0,778
	Egg, Švicarska	4	2,94	5	3,68	13	9,56	19	13,97	41	30,15		
Osjetim potrebu za sportom.	Dugopolje, Hrvatska	5	3,68	7	5,15	2	1,47	11	8,09	29	21,32	5,045	0,283
	Egg, Švicarska	7	5,15	5	3,68	10	7,35	21	15,44	39	28,68		
Prepoznajem i iskoristim priliku za kretanjem.	Dugopolje, Hrvatska	3	2,21	7	5,15	4	2,94	8	5,88	32	23,53	3,145	0,534
	Egg, Švicarska	2	1,47	6	4,41	7	5,15	19	13,97	48	35,29		
Radije idem pješke ili biciklom nego da me roditelji voze autom.	Dugopolje, Hrvatska	4	2,94	4	2,94	12	8,82	12	8,82	22	16,18	1,323	0,857
	Egg, Švicarska	6	4,41	7	5,15	12	8,82	20	14,71	37	27,21		
Volim se baviti sportom.	Dugopolje, Hrvatska	4	2,94	7	5,15	6	4,41	12	8,82	**25**	**18,38**	10,233	**0,037**
	Egg, Švicarska	6	4,41	3	2,21	4	2,94	11	8,09	**58**	**42,65**		
Svaki dan se odmaram i odvojim vremena za sebe.	Dugopolje, Hrvatska	2	1,47	2	1,47	8	5,88	12	8,82	**30**	**22,06**	10,684	**0,030**
	Egg, Švicarska	5	3,68	7	5,15	10	7,35	**35**	**25,74**	25	18,38		

* $\chi 2$ test

Tablica 9. Mišljenje o tjelesnoj aktivnosti nižih i viših razreda

Mišljenje o tjelesnoj aktivnosti	**Razredi (niži i viši)**	**Uopće se ne slažem**		**Većinom se ne slažem**		**Nisam siguran/na**		**Većinom se slažem**		**Slažem se**		**χ^2**	***P****
		n	%	n	%	n	%	n	%	n	%		
Smatram da je sport bitan za moje zdravlje i blagostanje.	Niži (5. i 6.) razredi	0	0	4	6,6	0	0	12	19,7	45	73,8	5,753	0,218
	Viši (8. i 9.) razredi	1	1,3	1	1,3	3	4	15	20	55	73,3		
Smatram da sam sportski dovoljno aktivan/na.	Niži (5. i 6.) razredi	8	13,1	4	6,6	4	6,6	15	24,6	30	49,2	5,883	0,208
	Viši (8. i 9.) razredi	5	6,7	10	13,3	11	14,7	20	26,7	29	38.7		

Sport mi pomaže pri odmaranju od škole.	Niži (5. i 6.) razredi	9	14,8	5	8,2	6	9,8	8	13,1	33	54,1	9,249	0,055
	Viši (8. i 9.) razredi	3	4	5	6,7	10	13,3	22	29,3	35	46,7		
Pri obavljanju sportskih aktivnosti pravilno procijenim svoje mogućnosti.	Niži (5. i 6.) razredi	5	8,2	1	1,6	11	18	19	31,1	25	41	3,087	0,543
	Viši (8. i 9.) razredi	2	2,7	2	2,7	19	25,3	21	28	31	41,3		
Sport mi pomaže da budem izdržljiviji u školi i u svakodnevnom životu..	Niži (5. i 6.) razredi	6	9,8	6	9,8	8	13,1	17	27,9	24	39,3	6,647	0,156
	Viši (8. i 9.) razredi	2	2,7	5	6,7	14	18,7	14	18,7	40	53,3		
Osjetim potrebu za sportom.	Niži (5. i 6.) razredi	8	13,1	5	8,2	6	9,8	17	27,9	25	41	5,170	0,270
	Viši (8. i 9.) razredi	4	5,3	7	9,3	6	8	15	20	43	57,3		
Prepoznajem i iskoristim priliku za kretanjem.	Niži (5. i 6.) razredi	4	6,6	6	9,8	4	6,6	7	11,5	40	65,6	7,594	0,108
	Viši (8. i 9.) razredi	1	1,3	7	9,3	7	9,3	20	26,7	40	53,3		
Radije idem pješke ili biciklom nego da me roditelji voze autom.	Niži (5. i 6.) razredi	6	9,8	0	0	10	16,4	13	21,3	**32**	**52,5**	12,305	**0,015**
	Viši (8. i 9.) razredi	4	5,3	11	14,7	14	18,7	19	25,3	**27**	**36**		
Volim se baviti sportom.	Niži (5. i 6.) razredi	6	9,8	4	6,6	4	6,6	4	6,6	**43**	**70,5**	9,753	**0,045**
	Viši (8. i 9.) razredi	4	5,3	6	8	6	8	19	25,3	**40**	**53,3**		
Svaki dan se odmaram i odvojim vremena za sebe.	Niži (5. i 6.) razredi	2	3,3	2	3,3	10	16,4	21	34,4	26	42,6	3,578	0,466
	Viši (8. i 9.) razredi	5	6,7	7	9,3	8	10,7	26	34,7	29	38,7		

* $\chi 2$ test

Tablica 10. Mišljenje o tjelesnoj aktivnosti 5. i 8. razreda (Hrvatska) te 6. i 9. razreda (Švicarska)

Mišljenje o tjelesnoj aktivnosti	Hrvatska	Uopće se ne slažem		Većinom se ne slažem		Nisam siguran/na		Većinom se slažem		Slažem se		χ^2	*P**	Švicarska	Uopće se ne slažem		Većinom se ne slažem		Nisam siguran/na		Većinom se slažem		Slažem se		χ^2	*P**
		n	%	n	%	n	%	n	%	n	%				n	%	n	%	n	%	n	%	n	%		
Smatram da je sport bitan za moje zdravlje i blagostanje.	5 razred	0	0	3	13	0	0	9	39,1	11	47,8	6,218	0,101	6 razred	0	0	1	2,6	0	0	3	7,9	34	89,5	5,606	0,231
	8 razred	0	0	1	3,2	2	6,5	6	19,4	22	71			9 razred	1	2,3	0	0	1	2,3	9	20,5	33	75		
Smatram da sam sportski dovoljno aktivan/na.	5 razred	6	26,1	3	13	3	13	2	8,7	9	39,1	7,002	0,136	6 razred	2	5,3	1	2,6	1	2,6	13	34,2	21	55,3	8,500	0,075
	8 razred	2	6,5	3	9,7	5	16,1	10	32,3	11	35,5			9 razred	3	6,8	7	15,9	6	13,6	10	22,7	18	40,9		
Sport mi pomaže pri odmaranju od škole.	5 razred	6	26,1	3	13	3	13	3	13	**8**	**32,8**	9,556	**0,049**	6 razred	3	7,9	2	5,3	3	7,9	5	13,2	25	65,8	3,664	0,453
	8 razred	1	3,2	1	3,2	6	19,4	10	32,3	**13**	**41,9**			9 razred	2	4,5	4	9,1	4	9,1	12	27,7	22	50		
Pri obavljanju sportskih aktivnosti pravilno procijenim svoje mogućnosti.	5 razred	3	13	1	4,3	5	21,7	5	21,7	9	39,1	3,622	0,460	6 razred	2	5,3	0	0	6	15,8	14	36,8	16	42,1	4,395	0,355
	8 razred	1	3,2	0	0	7	22,6	10	32,3	13	41,9			9 razred	1	2,3	2	4,5	12	27,3	11	25	18	40,9		
Sport mi pomaže da budem izdržljiviji u školi i u svakodnevnom životu..	5 razred	3	13	4	17,4	4	17,4	5	21,7	7	30,4	4,547	0,337	6 razred	3	7,9	2	5,3	4	10,5	12	31,6	17	44,7	5,223	0,265
	8 razred	1	3,2	2	6,5	5	16,1	7	22,6	16	51,6			9 razred	1	2,3	3	6,8	9	20,5	7	15,9	24	54,5		
Osjetim potrebu za sportom.	5 razred	4	17,4	5	21,7	0	0	5	21,7	9	39,1	8,347	0,080	6 razred	4	10,5	0	0	6	15,8	12	31,6	16	42,1	6,825	0,145
	8 razred	1	3,2	2	6,5	2	6,5	6	19,4	20	64,5			9 razred	3	6,8	5	11,4	4	9,1	9	20,5	16	42,1		
Prepoznajem i iskoristim priliku za kretanjem.	5 razred	3	13	5	21,7	1	4,3	2	8,7	12	52,2	8,282	0,082	6 razred	1	2,6	1	2,6	3	7,9	5	13,2	28	73,7	8,010	0,091
	8 razred	0	0	2	6,5	3	9,7	6	19,4	20	64,5			9 razred	1	2,3	5	11,4	4	9,1	14	31,8	20	45,5		
Radije idem pješke ili biciklom nego da me roditelji voze autom.	5 razred	4	17,4	0	0	5	21,7	5	21,7	9	39,1	8,393	0,078	6 razred	2	5,3	0	0	5	13,2	8	21,1	**23**	**60,5**	10,607	**0,031**
	8 razred	0	0	4	12,9	7	22,6	7	22,6	13	41,9			9 razred	4	9,1	7	15,9	7	15,9	12	27,3	**14**	**31,8**		
Volim se baviti sportom.	5 razred	3	13	4	17,4	3	13	1	4,3	12	52,2	8,518	0,074	6 razred	3	7,9	0	0	1	2,6	3	7,9	31	81,6	6,142	0,189
	8 razred	1	3,2	3	9,7	3	9,7	11	35,5	13	41,9			9 razred	3	6,8	3	6,8	3	6,8	8	18,2	27	61,4		
Svaki dan se odmaram i odvojim vremena za sebe.	5 razred	0	0	0	0	4	17,4	4	17,4	15	65,2	4,241	0,374	6 razred	2	5,3	2	5,3	6	15,8	17	44,7	11	28,9	1,845	0,764
	8 razred	2	6,5	2	6,5	4	12,9	8	25,8	15	48,4			9 razred	3	6,8	5	11,4	4	9,1	18	40,9	14	31,8		

* $\chi 2$ test

Mišljenje o vlastitim kognitivnim sposobnostima

Anketni upitnik pod setom pitanja koja se odnose općenito na mišljenje ispitanika o vlastitim kognitivnim sposobnostima, sadrži 7 pitanja o kognitivnoj sposobnosti koja su izvučena iz planova i programa za provođenje nastave iz zdravstvenog odgoja. Ponuđeni odgovori bili su slažem se – 5, većinom se slažem – 4, nisam siguran/na – 3, većinom se ne slažem – 2 i uopće se ne slažem – 1.

U tablici 11 vidljivo je kako 29 (21,32%) ispitanika škole u Hrvatskoj navodi kako se slaže da zna samostalno odrediti cilj, dok u Švicarskoj 40 (29,41%) ispitanika navodi da se većinom slaže. Postoji statistički značajna razlika ($\chi 2$=13,984; *P*=0,007).

S izjavom „Znam se samostalno odlučiti za neki izbor“ se većinom slaže 8 (34,8%) ispitanika 5. razreda i 15 (48,4%) ispitanika 8. razreda. Statistički postoji značajna razlika ($\chi 2$=9,350; *P*=0,025). Među ispitanicima u Švicarskoj ne postoji statistički značajna razlika (tablica 13).

Također postoji statistički značajna razlika kad je u pitanju vlastiti udio u planiranju svoje budućnosti ($\chi 2$=9,599; *P*=0,022). S izjavom „Smatram da sam ja onaj/ona koja planira svoju budućnost“ se većinom slaže 10 (43,5%) ispitanika 5. razreda, a 22 (71%) ispitanika 8. razreda se slaže s istom izjavom. Među ispitanicima u Švicarskoj ne postoji statistički značajna razlika.

U tablici 11 postoji još jedna statistički značajna razlika i to pod tvrdnjom „Prihvaćam savjete i prijedloge svog društva“ ($\chi 2$=11,723; *P*=0,020). Naime 23 (16,91%) ispitanika u Hrvatskoj navodi kako se većinom slaže s tom tvrdnjom, dok u Švicarskoj to navodi čak 40 (29,41%) ispitanika.

Kada je u pitanju mišljenje o vlastitim kognitivnim sposobnostima u tablici 12, kad usporedimo odgovore nižih i viših razreda ne postoji statistički značajna razlika u odgovorima.

Tablica 11. Mišljenje o vlastitim kognitivnim sposobnostima po državama

Mišljenje o vlastitim kognitivnim sposobnostima	Osnovna škola, Država	Uopće se ne slažem		Većinom se ne slažem		Nisam siguran/na		Većinom se slažem		Slažem se		χ^2	*P**
		n	%	n	%	n	%	n	%	n	%		
Znam samostalno odrediti cilj.	Dugopolje, Hrvatska	0	0	3	2,21	9	6,62	13	9,56	**29**	**21,32**	13,984	**0,007**
	Egg, Švicarska	2	1,47	4	2,94	3	2,21	**40**	**29,41**	33	24,26		
Znam se samostalno odlučiti za neki izbor.	Dugopolje, Hrvatska	0	0	3	2,21	8	5,88	23	16,91	20	14,71	0,108	0,991
	Egg, Švicarska	0	0	4	2,94	11	8,09	35	25,74	32	25,53		
Smatram da sam ja onaj / ona koja planira svoju budućnost.	Dugopolje, Hrvatska	0	0	1	0,74	7	5,51	17	12,50	29	21,32	8,823	0,066
	Egg, Švicarska	4	2,94	4	2,94	17	12,5	21	22,79	26	19,12		
Samostalno rješavam probleme.	Dugopolje, Hrvatska	1	0,74	2	1,47	6	4,41	30	22,06	15	11,03	0,902	0,924
	Egg, Švicarska	1	0,74	3	2,21	6	4,41	45	33,09	27	19,85		
Smatram da je moguće raspravljati o nečemu bez da se netko posvađa.	Dugopolje, Hrvatska	3	2,21	1	0,74	8	5,88	13	9,56	29	21,32	9,383	0,052
	Egg, Švicarska	1	0,74	6	4,41	3	2,21	23	16,91	49	36,03		
Prihvaćam savjete i prijedloge svog društva.	Dugopolje, Hrvatska	0	0	1	0,74	10	7,35	23	**16,91**	20	14,71	11,723	**0,020**
	Egg, Švicarska	2	1,47	1	0,74	2	1,47	40	**29,41**	37	27,21		
Prihvaćam savjete i prijedloge nastavnika i roditelja.	Dugopolje, Hrvatska	0	0	0	0	7	5,15	24	17,65	23	16,91	3,284	0,350
	Egg, Švicarska	1	0,74	0	0	8	5,88	25	19,85	46	33,82		

* $\chi 2$ test

Tablica 12. Mišljenje o vlastitim kognitivnim sposobnostima nižih i viših razreda

Mišljenje o vlastitim kognitivnim sposobnostima	Razredi (niži i viši)	Uopće se ne slažem		Većinom se ne slažem		Nisam siguran/na		Većinom se slažem		Slažem se		χ^2	*P**
		n	%	n	%	n	%	n	%	n	%		
Znam samostalno odrediti cilj.	Niži (5. i 6.) razredi	1	1,6	3	4,9	8	13,1	22	36,1	27	44,3	2,623	0,623
	Viši (8. i 9.) razredi	1	1,3	4	5,3	4	5,3	31	41,3	35	46,7		
Znam se samostalno odlučiti za neki izbor.	Niži (5. i 6.) razredi	0	0	4	6,6	13	21,3	26	42,6	18	29,5	6,897	0,075
	Viši (8. i 9.) razredi	0	0	3	4	6	8	32	42,7	34	45,3		
Smatram da sam ja onaj / ona koja planira svoju budućnost.	Niži (5. i 6.) razredi	1	1,6	1	1,6	12	19,7	27	44,3	20	32,8	6,266	0,180
	Viši (8. i 9.) razredi	3	4	4	5,3	12	16	21	28	35	46,7		

Samostalno rješavam probleme.	Niži (5. i 6.) razredi	1	1,6	0	0	9	14,8	35	57,4	16	26,2	9,372	0,052
	Viši (8. i 9.) razredi	1	1,3	5	6,7	3	4	40	53,3	26	34,7		
Smatram da je moguće raspravljati o nečemu bez da se netko posvađa.	Niži (5. i 6.) razredi	2	3,3	2	3,3	5	8,2	19	31,1	33	54,1	1,913	0,752
	Viši (8. i 9.) razredi	2	2,7	5	6,7	6	8	17	22,7	45	60		
Prihvaćam savjete i prijedloge svog društva.	Niži (5. i 6.) razredi	1	1,6	1	1,6	9	14,8	30	49,2	20	32,8	6,844	0,144
	Viši (8. i 9.) razredi	1	1,3	1	1,3	3	4	33	44	37	49,3		
Prihvaćam savjete i prijedloge nastavnika i roditelja.	Niži (5. i 6.) razredi	0	0	0	0	7	11,5	20	32,8	34	55,7	2,034	0,565
	Viši (8. i 9.) razredi	1	1,3	0	0	8	10,7	31	41,3	35	46,7		

* $\chi 2$ test

Tablica 13. Mišljenje o vlastitim kognitivnim sposobnostima 5. i 8. razreda (Hrvatska) te 6. i 9. razreda (Švicarska)

Mišljenje o vlastitim kognitivnim sposobnostima	Hrvatska	Uopće se ne slažem		Većinom se ne slažem		Nisam siguran/na		Većinom se slažem		Slažem se		χ2	P*	Švicarska	Uopće se ne slažem		Većinom se ne slažem		Nisam siguran/na		Većinom se slažem		Slažem se		χ2	P*
		n	%	n	%	n	%	n	%	n	%				n	%	n	%	n	%	n	%	n	%		
Znam samostalno odrediti cilj.	5 razred	0	0	1	4,3	7	30,4	6	26,1	9	39,1	6,314	0,097	6 razred	1	2,6	2	5,3	1	2,6	16	42,1	18	47,4	1,777	0,777
	8 razred	0	0	2	6,5	2	6,5	7	22,6	20	64,5			9 razred	1	2,3	2	4,5	2	4,5	24	54,5	15	34,1		
Znam se samostalno odlučiti za neki izbor.	5 razred	0	0	3	13	6	26,1	**8**	**34,8**	6	26,1	9,350	**0,025**	6 razred	0	0	1	2,6	7	18,4	18	47,4	12	31,6	3,426	0,330
	8 razred	0	0	0	0	2	6,5	**15**	**48,4**	14	45,2			9 razred	0	0	3	6,8	4	9,1	17	38,6	20	45,5		
Smatram da sam ja onaj / ona koja planira svoju budućnost.	5 razred	0	0	1	4,3	5	21,7	**10**	**43,5**	7	30,4	9,599	**0,022**	6 razred	1	2,6	0	0	7	18,4	17	44,7	13	34,2	5,410	0,248
	8 razred	0	0	0	0	2	6,5	7	22,6	**22**	**71**			9 razred	3	6,8	4	9,1	10	22,7	14	31,8	13	29,5		
Samostalno rješavam probleme.	5 razred	1	4,3	0	0	4	17,4	13	56,5	5	21,7	4,787	0,310	6 razred	0	0	0	0	5	13,2	22	57,9	11	28,9	7,214	0,125
	8 razred	0	0	2	6,5	2	6,5	17	54,8	10	32,3			9 razred	1	2,3	3	6,8	1	2,3	23	52,3	16	36,4		
Smatram da je moguće raspravljati o nečemu bez da se netko posvađa.	5 razred	1	4,3	1	4,3	3	13	8	34,8	10	43,5	4,226	0,376	6 razred	1	2,6	1	2,6	2	5,3	11	28,9	23	60,5	3,809	0,433
	8 razred	2	6,5	0	0	5	16,1	5	16,1	19	61,3			9 razred	0	0	5	11,4	1	2,3	12	27,3	26	59,1		
Prihvaćam savjete i prijedloge svog društva.	5 razred	0	0	1	4,3	7	30,4	9	39,1	6	26,1	5,830	0,120	6 razred	1	2,6	0	0	2	5,3	21	55,3	14	36,8	4,876	0,300
	8 razred	0	0	0	0	3	9,7	14	45,2	14	45,2			9 razred	1	2,3	1	2,3	0	0	19	43,2	23	52,3		
Prihvaćam savjete i prijedloge nastavnika i roditelja.	5 razred	0	0	0	0	3	13	11	4,7	9	39,1	0,215	0,898	6 razred	0	0	0	0	4	10,5	9	23,7	25	65,8	3,930	0,269
	8 razred	0	0	0	0	4	12,9	13	41,9	14	45,2			9 razred	1	2,3	0	0	4	9,1	18	40,9	21	47,7		

* $\chi 2$ test

Mišljenje o vlastitom psihosocijalnom zdravlju

Anketni upitnik pod setom pitanja koja se odnose općenito na mišljenje ispitanika o vlastitom psihosocijalnom zdravlju sadrži 10 pitanja o psihosocijalnom zdravlju koja su izvučena iz planova i programa za provođenje nastave iz zdravstvenog odgoja. Ponuđeni odgovori bili su slažem se – 5, većinom se slažem – 4, nisam siguran/na – 3, većinom se ne slažem – 2 i uopće se ne slažem – 1.

U tablici 14 postoje 2 pitanja za koja postoji statistički značajna razlika u odgovorima ispitanika. Prvo pitanje je „Smatram da su svi ljudi različiti“ ($\chi2$=13,975; *P*=0,007). Njih 32 (23,53%) ispitanika u Hrvatskoj navodi kako se slažu. U Švicarskoj je taj broj znatno veći, tamo se 69 (50,74%) ispitanika složilo da su svi ljudi različiti.

Drugo pitanje za koje je postojala statistički značajna razlika je „Lako se odlučim između dvije ili više opcija“ ($\chi2$=13,049; *P*=0,011). U Hrvatskoj 20 (14,71%) ispitanika navodi kako se većinom slaže, dok je 36 (26,47%) ispitanika u Švicarskoj navelo isto.

U tablici 15 postoji statistički značajna razlika među odgovorima nižih i viših razreda ($\chi2$=10,354; *P*=0,035). Na pitanje „Teško se nosim s problemima“ 17 (27,9%) ispitanika nižih razreda navelo je da nisu sigurni, dok je 27 (36%) ispitanika viših razreda je navelo da se većinom ne slaže.

U tablici 16 nije postojala statistički značajna razlika u odgovorima 5. i 8. razreda, ni 6. i 9. razreda.

Tablica 14. Mišljenje o vlastitom psihosocijalnom zdravlju po državama

Mišljenje o vlastitom psihosocijalnom zdravlju	Osnovna škola, Država	Uopće se ne slažem		Većinom se ne slažem		Nisam siguran/na		Većinom se slažem		Slažem se		$\chi2$	*P**
		n	%	n	%	n	%	n	%	n	%		
Smatram da su svi ljudi različiti.	Dugopolje, Hrvatska	0	0	1	0,74	5	3,68	16	11,76	**32**	**23,53**	13,975	**0,007**
	Egg, Švicarska	1	0,74	0	0	1	0,74	11	8,09	**69**	**50,74**		
Teško se nosim s problemima.	Dugopolje, Hrvatska	4	2,94	21	15,44	17	12,5	11	8,09	1	0,74	6,210	0,184
	Egg, Švicarska	12	8,82	22	16,18	26	19,12	14	20,29	8	5,88		
Lako se odlučim između dvije ili više opcija.	Dugopolje, Hrvatska	1	0,74	13	9,56	14	10,29	**20**	**14,71**	6	4,41	13,049	**0,011**
	Egg, Švicarska	6	4,41	6	4,41	14	10,29	**36**	**26,47**	20	14,71		

Ne volim biti u krivu.	Dugopolje, Hrvatska	0	0	5	3,68	12	8,82	18	13,24	19	13,97	5,183	0,269
	Egg, Švicarska	5	3,68	12	8,82	16	11,76	28	20,59	21	15,44		
Teško prihvaćam tuđe mišljenje ako se ono ne slaže s mojim.	Dugopolje, Hrvatska	8	5,88	19	13,97	14	10,29	8	5,88	5	3,68	5,217	0,266
	Egg, Švicarska	18	13,24	23	16,91	14	10,29	22	16,18	5	3,68		
Imam vrijednosti u koje vjerujem i kojih se pridržavam.	Dugopolje, Hrvatska	1	0,74	1	0,74	6	4,41	22	16,18	24	17,65	4,811	0,307
	Egg, Švicarska	1	0,74	2	1,47	21	15,44	31	22,79	27	19,85		
Lako suosjećam s drugom osobom.	Dugopolje, Hrvatska	1	0,74	1	0,74	7	5,15	26	19,21	19	13,97	3,114	0,539
	Egg, Švicarska	3	2,21	3	2,21	9	6,61	29	21,32	38	27,94		
Lako mi je razumjeti tuđe stajalište.	Dugopolje, Hrvatska	0	0	1	0,74	13	9,56	22	16,18	18	13,24	3,465	0,483
	Egg, Švicarska	2	1,47	5	3,68	18	13,24	36	26,47	21	15,44		
Smatram da način i ton razgovora nema znatnog učinka na ishod razgovora ili rasprave.	Dugopolje, Hrvatska	12	8,82	11	9,09	13	9,56	11	8,09	7	5,15	0,900	0,925
	Egg, Švicarska	21	15,44	14	10,29	16	11,76	20	14,71	11	8,09		
Smatram da je važno rješavati probleme razgovorom.	Dugopolje, Hrvatska	1	0,74	1	0,74	5	3,68	16	11,76	31	22,79	1,987	0,738
	Egg, Švicarska	1	0,74	4	2,94	8	5,88	30	22,06	39	26,68		

* $\chi 2$ test

Tablica 15. Mišljenje o vlastitom psihosocijalnom zdravlju nižih i viših razreda

Mišljenje o vlastitom psihosocijalnom zdravlju	**Razredi (niži i viši)**	**Uopće se ne slažem**		**Većinom se ne slažem**		**Nisam siguran/na**		**Većinom se slažem**		**Slažem se**		**χ^2**	***P****
		n	%	n	%	n	%	n	%	n	%		
Smatram da su svi ljudi različiti.	Niži (5. i 6.) razredi	0	0	0	0	4	6,6	10	16,4	47	77	3,563	0,468
	Viši (8. i 9.) razredi	1	1,3	1	1,3	2	2,7	17	22,7	54	72		
Teško se nosim s problemima.	Niži (5. i 6.) razredi	5	8,2	16	26,2	**17**	**27,9**	16	26,2	7	11,5	10,354	**0,035**
	Viši (8. i 9.) razredi	11	14,7	**27**	**36**	26	34,7	9	12	2	2,7		
Lako se odlučim između dvije ili više opcija.	Niži (5. i 6.) razredi	4	6,6	9	14,8	11	18	27	44,3	10	16,4	1,512	0,824
	Viši (8. i 9.) razredi	3	4	10	13,3	17	22,7	29	38,7	16	21,3		
Ne volim biti u krivu.	Niži (5. i 6.) razredi	1	1,6	8	13,1	13	21,3	19	31,1	20	32,8	1,973	0,741
	Viši (8. i 9.) razredi	4	5,3	9	12	15	20	27	36	20	26,7		

Teško prihvaćam tuđe mišljenje ako se ono ne slaže s mojim.	Niži (5. i 6.) razredi	11	18	15	24,6	16	26,2	15	24,6	4	6,6	3,612	0,461
	Viši (8. i 9.) razredi	15	20	27	36	12	16	15	20	6	8		
Imam vrijednosti u koje vjerujem i kojih se pridržavam.	Niži (5. i 6.) razredi	0	0	1	1,6	12	19,7	25	41	23	37,7	1,906	0,753
	Viši (8. i 9.) razredi	2	2,7	2	2,7	15	20	28	37,3	28	37,7		
Lako suosjećam s drugom osobom.	Niži (5. i 6.) razredi	0	0	1	1,6	6	9,8	28	45,9	26	42,6	5,069	0,280
	Viši (8. i 9.) razredi	4	5,3	3	4	10	13,3	27	36	31	41,3		
Lako mi je razumjeti tuđe stajalište.	Niži (5. i 6.) razredi	1	1,6	1	1,6	19	31,1	26	42,6	14	23	6,566	0,159
	Viši (8. i 9.) razredi	1	1,3	5	6,7	12	16	32	42,6	25	33,3		
Smatram da način i ton razgovora nema znatnog učinka na ishod razgovora ili rasprave.	Niži (5. i 6.) razredi	14	23	13	21,3	14	23	15	24,6	5	8,2	3,011	0,556
	Viši (8. i 9.) razredi	19	25,3	12	16	15	20	16	21,3	13	17,3		
Smatram da je važno rješavati probleme razgovorom.	Niži (5. i 6.) razredi	1	1,6	4	6,6	4	6,6	20	32,8	32	52,5	3.617	0,460
	Viši (8. i 9.) razredi	1	1,3	1	1,3	9	12	26	34,7	38	50,7		

* $\chi 2$ test

Tablica 16. Mišljenje o vlastitom psihosocijalnom zdravlju 5. i 8. razreda (Hrvatska) te 6. i 9. razreda (Švicarska)

7	Hrvatska	Uopće se ne slažem		Većinom se ne slažem		Nisam siguran/na		Većinom se slažem		Slažem se		χ2	*P**	Švicarska	Uopće se ne slažem		Većinom se ne slažem		Nisam siguran/na		Većinom se slažem		Slažem se		χ2	*P**
		n	%	n	%	n	%	n	%	n	%				n	%	n	%	n	%	n	%	n	%		
Smatram da su svi ljudi različiti.	5 razred	0	0	0	0	3	13	6	26,1	14	60,9	1,549	0,671	6 razred	0	0	0	0	1	2,6	4	10,5	33	86,8	2,523	0,471
	8 razred	0	0	1	3,2	2	6,5	10	32,3	18	58,1			9 razred	1	2,3	0	0	0	0	7	15,9	36	81,8		
Teško se nosim s problemima.	5 razred	2	8,7	8	34,8	6	26,1	6	26,1	1	4,3	2,624	0,623	6 razred	3	7,9	8	21,1	11	28,9	10	26,3	6	15,8	9,435	**0,051**
	8 razred	2	6,5	13	41,9	11	35,5	5	16,1	0	0			9 razred	9	20,5	14	31,8	15	34,1	4	9,1	2	4,5		
Lako se odlučim između dvije ili više opcija.	5 razred	1	4,3	7	30,4	4	17,4	10	43,5	1	4,3	5,245	0,263	6 razred	3	7,9	2	5,3	7	18,4	17	44,7	9	23,7	0,542	0,969
	8 razred	0	0	6	19,4	10	32,3	10	32,3	5	16,1			9 razred	3	6,8	4	9,1	7	15,9	19	43,2	11	25		
Ne volim biti u krivu.	5 razred	0	0	2	8,7	4	17,4	10	43,5	7	30,4	1,928	0,587	6 razred	1	2,6	6	15,8	9	23,7	9	23,7	13	34,2	6,407	0,171
	8 razred	0	0	3	9,7	8	25,8	8	25,8	12	38,7			9 razred	3	9,1	6	13,6	7	15,9	19	43,2	8	18,2		
Teško prihvaćam tuđe mišljenje ako se ono ne slaže s mojim.	5 razred	3	13	7	30,4	6	26,1	4	17,4	3	13	1,141	0,888	6 razred	8	21,1	8	21,1	10	26,3	11	28,9	1	2,6	6,319	0,177
	8 razred	5	16,1	12	38,7	8	25,8	4	12,9	2	6,5			9 razred	10	22,7	15	34,1	4	9,1	11	25	4	9,1		
Imam vrijednosti u koje vjerujem i kojih se pridržavam.	5 razred	0	0	0	0	4	17,4	9	39,1	10	43,5	2,940	0,568	6 razred	0	0	1	2,6	8	21,1	16	42,1	13	34,2	1,831	0,767
	8 razred	1	3,2	1	3,2	2	6,5	13	41,9	14	45,2			9 razred	1	2,3	1	2,3	13	29,5	15	34,1	14	31,8		
Lako suosjećam s drugom osobom.	5 razred	0	0	0	0	4	17,4	12	52,2	7	30,4	2,482	0,648	6 razred	0	0	1	2,6	2	5,3	16	42,1	19	50	6,015	0,198
	8 razred	1	3,2	1	3,2	3	9,7	14	45,2	12	28,7			9 razred	3	6,8	2	4,5	7	15,9	13	29,5	19	43,2		
Lako mi je razumjeti tuđe stajalište.	5 razred	0	0	0	0	8	34,8	10	43,5	5	21,7	4,340	0,227	6 razred	1	2,6	1	2,6	11	28,9	16	42,1	9	23,7	3,140	0,535
	8 razred	0	0	1	3,2	5	16,1	12	38,7	13	41,9			9 razred	1	2,3	4	9,1	7	15,9	20	45,5	12	27,3		
Smatram da način i ton razgovora nema znatnog učinka na ishod	5 razred	8	23,8	5	21,7	6	26,1	4	17,4	0	0	8,317	0,081	6 razred	6	15,8	8	21,1	8	21,1	11	28,9	5	13,2	4,016	0,404
	8 razred	4	12,9	6	19,4	7	22,6	7	22,6	7	22,6			9 razred	15	34,1	6	13,6	8	18,2	9	20,5	6	13,6		

razgovora ili rasprave.																									
Smatram da je važno rješavati probleme razgovorom.	5 razred	0	0	1	4,3	2	8,7	8	34,8	12	52,2	2,654	0,617	6 razred	1	2,6	3	7,9	2	5,3	12	31,6	20	52,6	4,812	0,307
	8 razred	1	3,2	0	0	3	9,7	8	25,8	19	52,2			9 razred	0	0	1	2,3	6	13,6	18	40,9	19	43,2		

* $\chi 2$ test

Mišljenje o navikama učenja

Anketni upitnik pod setom pitanja koja se odnose općenito na mišljenje ispitanika o navikama učenja, sadrži 5 pitanja o navikama učenja koja su izvučena iz planova i programa za provođenje nastave iz zdravstvenog odgoja. Ponuđeni odgovori bili su slažem se – 5, većinom se slažem – 4, nisam siguran/na – 3, većinom se ne slažem – 2 i uopće se ne slažem – 1.

Kad promatramo tablicu 17 i 19, vidimo da u oba slučaja postoji statistički značajna razlika kad je u pitanju je li ispitanici uče svaki dan. U tablici 17 vidljivo je ($\chi2$=13,525; *P*=0,009) kako 18 (13,24%) ispitanika hrvatskih razreda nije sigurno uči li svaki dan, dok 27 (19,85%) ispitanika švicarskih razreda navodi kako se većinom slaže s izjavom da uči svaki dan. Razlika je jasnije opisana u tablici 19 ($\chi2$=9,519; *P*=0,049) gdje je vidljivo da se 16 (42,1%) ispitanika 6. razreda većinom slaže, a 12 (27,3%) ispitanika 9. razreda navodi kako se većinom ne slaže da uči svaki dan. Među ispitanicima u 5. i 8. razredu ne postoji statistički značajna razlika u odgovorima.

Na pitanje „Smatram da mi učenje dobro ide“ ispitanici 6. i 9. razreda su različito odgovorili. Kao što je vidljivo u tablici 19 postoji statistički značajna razlika ($\chi2$=12,620; *P*=0,013). Obje skupine ispitanika je u većoj mjeri navela kako se većinom slaže. U 6. razredu je to bilo 19 (50%) ispitanika, u 9. razredu se većinom složilo 18 (40,9%) ispitanika. Među razredima (5. i 8.) u Hrvatskoj ne postoji statistički značajna razlika.

U tablici 18 ne postoji statistički značajna razlika u odgovorima nižih i viših razreda.

Tablica 17. Mišljenje o navikama učenja po državama

Mišljenje o navikama učenja	**Osnovna škola, Država**	**Uopće se ne slažem**		**Većinom se ne slažem**		**Nisam siguran/na**		**Većinom se slažem**		**Slažem se**		**$\chi2$**	***P****
		n	%	n	%	n	%	n	%	n	%		
Svaki dan učim.	Dugopolje, Hrvatska	3	2,21	8	5,88	**18**	**13,24**	16	11,76	9	6,62	13,525	**0,009**
	Egg, Švicarska	13	9,56	18	13,24	8	5,88	**27**	**19,85**	16	11,76		
Smatram da mi učenje dobro ide.	Dugopolje, Hrvatska	0	0	2	1,47	15	11,03	26	19,12	11	8,09	7,465	0,113
	Egg, Švicarska	7	5,15	8	5,88	16	11,76	37	27,21	14	10,29		
Smatram da je za moj uspjeh odgovoran netko drugi.	Dugopolje, Hrvatska	31	22,79	14	10,29	5	3,68	3	2,21	1	0,74	4,442	0,350
	Egg, Švicarska	33	24,26	26	19,12	13	9,56	6	4,41	4	2,94		

Lako primijenim znanje u novim situacijama.	Dugopolje, Hrvatska	0	0	3	2,21	15	11,03	25	18,38	11	8,09	5,423	0,143
	Egg, Švicarska	0	0	0	0	24	17,65	45	33,09	13	9,56		
Smatram da dobro procjenjujem svoje vještine.	Dugopolje, Hrvatska	1	0,74	2	1,47	13	9,56	24	17,65	14	10,29	1,289	0,863
	Egg, Švicarska	2	1,47	6	4,41	16	11,76	34	25	24	17,65		

* $\chi 2$ test

Tablica 18. Mišljenje o navikama učenja nižih i viših razreda

Mišljenje o navikama učenja	**Razredi (niži i viši)**	**Uopće se ne slažem**		**Većinom se ne slažem**		**Nisam siguran/na**		**Većinom se slažem**		**Slažem se**		**χ^2**	***P****
		n	%	n	%	n	%	n	%	n	%		
Svaki dan učim.	Niži (5. i 6.) razredi	5	8,2	10	16,4	12	19,7	23	37,7	11	18	2,948	0,567
	Viši (8. i 9.) razredi	11	14,7	16	21,3	14	18,7	20	26,7	14	18,7		
Smatram da mi učenje dobro ide.	Niži (5. i 6.) razredi	1	1,6	2	3,3	14	23	30	49,2	14	23	6,593	0,159
	Viši (8. i 9.) razredi	6	8	8	10,7	17	22,7	33	44	11	14,7		
Smatram da je za moj uspjeh odgovoran netko drugi.	Niži (5. i 6.) razredi	21	34,4	20	32,8	10	16,4	6	9,8	4	6,6	9,241	0,055
	Viši (8. i 9.) razredi	43	57,3	20	26,7	8	10,7	3	4	1	1,3		
Lako primijenim znanje u novim situacijama.	Niži (5. i 6.) razredi	0	0	2	3,3	15	24,6	35	57,4	9	14,8	2,496	0,476
	Viši (8. i 9.) razredi	0	0	1	1,3	24	32	35	46,7	15	20		
Smatram da dobro procjenjujem svoje vještine.	Niži (5. i 6.) razredi	2	3,3	2	3,3	12	19,27	25	41	20	32,8	2.995	0,559
	Viši (8. i 9.) razredi	1	1,3	6	8	17	22,7	33	44	18	24		

* $\chi 2$ test

Tablica 19. Mišljenje o navikama učenja 5. i 8. razreda (Hrvatska) te 6. i 9. razreda (Švicarska)

Mišljenje o navikama učenja	Hrvatska	Uopće se ne slažem		Većinom se ne slažem		Nisam siguran/na		Većinom se slažem		Slažem se		χ^2	*P**	Švicarska	Uopće se ne slažem		Većinom se ne slažem		Nisam siguran/na		Većinom se slažem		Slažem se		χ^2	*P**
		n	%	n	%	n	%	n	%	n	%				n	%	n	%	n	%	n	%	n	%		
Svaki dan učim.	5 razred	3	13	4	17,4	7	30,4	7	30,4	2	8,7	5,860	0,210	6 razred	2	5,3	6	15,8	5	13,2	**16**	**42,1**	9	23,7	9,519	**0,049**
	8 razred	0	0	4	12,9	11	35,5	9	29	7	22,6			9 razred	11	25	**12**	**27,3**	3	6,8	11	25	7	15,9		
Smatram da mi učenje dobro ide.	5 razred	0	0	2	8,7	5	21,7	11	47,8	5	21,7	3,259	0,353	6 razred	1	2,6	0	0	9	23,7	**19**	**50**	9	23,7	12,620	**0,013**
	8 razred	0	0	0	0	10	32,3	15	48,4	6	19,4			9 razred	6	13,6	8	18,2	7	15,9	**18**	**40,9**	5	11,4		
Smatram da je za moj uspjeh odgovoran netko drugi.	5 razred	10	43,5	8	34,8	3	13	2	8,7	0	0	4,639	0,326	6 razred	11	28,9	12	31,6	7	18,4	4	10,5	4	10,5	8,169	0,086
	8 razred	21	67,7	6	19,4	2	6,5	1	3,2	1	3,2			9 razred	22	50	14	31,8	6	13,6	2	4,5	0	0		
Lako primijenim znanje u novim situacijama.	5 razred	0	0	2	8,7	6	26,1	11	47,8	4	17,4	0,947	0,814	6 razred	0	0	0	0	9	23,7	24	63,2	5	13,2	1,964	0,375
	8 razred	0	0	1	3,2	9	29	14	45,2	7	22,6			9 razred	0	0	0	0	15	34,1	21	47,7	8	18,2		
Smatram da dobro procjenjujem svoje vještine.	5 razred	1	4,3	1	4,3	6	26,1	11	47,8	4	17,4	2,689	0,611	6 razred	1	2,6	1	2,6	6	15,8	14	36,8	16	42,1	6,991	0,136
	8 razred	0	0	1	3,2	7	22,6	13	41,9	10	32,3			9 razred	1	2,3	5	11,4	10	22,7	20	45,5	8	18,2		

* $\chi 2$ test

Mišljenje o socijalnim odnosima

Anketni upitnik pod setom pitanja koja se odnose općenito na mišljenje ispitanika o socijalnim odnosima sadrži 5 pitanja o socijalnim odnosima koja su izvučena iz planova i programa za provođenje nastave iz zdravstvenog odgoja. Ponuđeni odgovori bili su slažem se – 5, većinom se slažem – 4, nisam siguran/na – 3, većinom se ne slažem – 2 i uopće se ne slažem – 1.

U tablici 21 se vidi kako je na pitanje „Smatram da nisam odgovoran/na za svoje zdravlje, već moji roditelji“ 21 (34,4%) ispitanika nižih razreda je odgovorilo većinom se slažem. U višim razredima je 33 (44%) ispitanika odgovorilo da se uopće ne slaže. Razlika je statistički značajna ($\chi2$=11,414; *P*=0,022).

Na pitanje „Brinem se o svom zdravlju“, u tablici 22 vidimo kako postoji statistički značajna razlika među odgovorima 5. i 8. razreda ($\chi2$=7,851; *P*=0,049). U 5. razredu 9 (39,1%) ispitanika navelo je da se slaže, dok je u 8. razredu to navelo čak 21 (67,7%) ispitanik. Među ispitanicima u Švicarskoj ne postoji statistički značajna razlika.

U tablici 20 ne postoji statistički značajna razlika u odgovorima hrvatskih i švicarskih ispitanika.

Tablica 20. Mišljenje o socijalnim odnosima po državama

Mišljenje o socijalnim odnosima	Osnovna škola, Država	Uopće se ne slažem		Većinom se ne slažem		Nisam siguran/na		Većinom se slažem		Slažem se		χ^2	*P**
		n	%	n	%	n	%	n	%	n	%		
Razumijem i prihvaćam tuđe osjećaje.	Dugopolje, Hrvatska	0	0	1	0,74	5	3,68	22	16,18	26	19,12	0,880	0,830
	Egg, Švicarska	0	0	1	0,74	6	4,41	29	21,3	46	33,82		
Smatram da pravilno reagiram u situacijama u kojima je netko ljut.	Dugopolje, Hrvatska	2	1,4	5	3,68	18	13,24	15	11,03	14	10,29	6,460	0,167
	Egg, Švicarska	4	2,94	2	1,47	18	13,24	34	25	24	17,65		
Nije mi teško priznati kada sam za nešto kriv/a.	Dugopolje, Hrvatska	4	2,94	6	4,41	12	8,82	20	14,71	12	8,82	1,807	0,771
	Egg, Švicarska	4	2,94	14	10,29	16	11,76	26	19,12	22	16,18		
Brinem se o svom zdravlju.	Dugopolje, Hrvatska	0	0	1	0,74	9	6,62	14	10,29	30	22,06	8,608	0,072
	Egg, Švicarska	2	1,47	4	2,94	5	3,68	34	25	27	27,21		

Smatram da nisam odgovoran/na za svoje zdravlje, već moji roditelji.	Dugopolje, Hrvatska	18	13,24	16	11,76	14	10,29	4	2,94	2	1,47	1,895	0,755
	Egg, Švicarska	26	19,12	27	19,85	16	11,76	6	4,41	7	5,15		

* $\chi 2$ test

Tablica 21. Mišljenje o socijalnim odnosima nižih i viših razreda

Mišljenje o socijalnim odnosima	**Razredi (niži i viši)**	**Uopće se ne slažem**		**Većinom se ne slažem**		**Nisam siguran/na**		**Većinom se slažem**		**Slažem se**		**χ^2**	***P****
		n	%	n	%	n	%	n	%	n	%		
Razumijem i prihvaćam tuđe osjećaje.	Niži (5. i 6.) razredi	0	0	0	0	8	13,1	26	42,6	27	44,3	7,430	0,590
	Viši (8. i 9.) razredi	0	0	2	2,7	3	4	25	33,3	45	60		
Smatram da pravilno reagiram u situacijama u kojima je netko ljut.	Niži (5. i 6.) razredi	5	8,2	5	8,2	18	29,5	21	34,4	12	19,7	8,762	0,067
	Viši (8. i 9.) razredi	1	1,3	2	2,7	18	24	28	37,3	26	34,7		
Nije mi teško priznati kada sam za nešto kriv/a.	Niži (5. i 6.) razredi	4	6,6	10	16,4	14	23	20	32,8	13	21,3	1,237	0,872
	Viši (8. i 9.) razredi	4	5,3	10	13,3	14	18,7	26	34,7	21	28		
Brinem se o svom zdravlju.	Niži (5. i 6.) razredi	2	3,3	2	3,3	8	13,1	21	34,4	28	45,9	3,639	0,457
	Viši (8. i 9.) razredi	0	0	3	4	6	8	27	36	39	52		
Smatram da nisam odgovoran/na za svoje zdravlje, već moji roditelji.	Niži (5. i 6.) razredi	11	18	**21**	**34,4**	18	29,5	6	9,8	5	8,2	11,414	**0,022**
	Viši (8. i 9.) razredi	**33**	**44**	22	29,3	12	16	4	5,3	4	5,3		

* $\chi 2$ test

Tablica 22. Mišljenje o socijalnim odnosima 5. i 8. razreda (Hrvatska) te 6. i 9. razreda (Švicarska)

Mišljenje o socijalnim odnosima	Hrvatska	Uopće se ne slažem		Većinom se ne slažem		Nisam siguran/na		Većinom se slažem		Slažem se		χ2	*P**	Švicarska	Uopće se ne slažem		Većinom se ne slažem		Nisam siguran/na		Većinom se slažem		Slažem se		χ2	*P**
		n	%	n	%	n	%	n	%	n	%				n	%	n	%	n	%	n	%	n	%		
Razumijem i prihvaćam tuđe osjećaje.	5 razred	0	0	0	0	3	13	10	43,5	10	43,5	1,617	0,656	6 razred	0	0	0	0	5	13,2	16	42,1	17	44,7	6,704	0,082
	8 razred	0	0	1	3,2	2	6,5	12	38,7	16	51,6			9 razred	0	0	1	2,3	1	2,3	13	29,5	29	65,9		
Smatram da pravilno reagiram u situacijama u kojima je netko ljut.	5 razred	1	4,3	4	17,4	9	39,1	5	21,7	4	17,4	4,962	0,291	6 razred	4	10,5	1	2,6	9	23,7	16	42,1	8	21,1	6,379	0,173
	8 razred	1	3,2	1	3,2	9	29	10	32,3	10	32,3			9 razred	0	0	1	2,3	9	20,5	18	40,9	16	36,4		
Nije mi teško priznati kada sam za nešto kriv/a.	5 razred	2	8,7	1	4,3	7	30,4	9	39,1	4	17,4	3,423	0,490	6 razred	2	5,3	9	23,7	7	18,4	11	28,9	9	23,7	2,309	0,679
	8 razred	2	6,5	5	16,1	5	16,1	11	35,5	8	25,8			9 razred	2	4,5	5	11,4	9	20,5	15	34,1	13	29,5		
Brinem se o svom zdravlju.	5 razred	0	0	1	4,3	7	30,4	6	26,1	**9**	**39,1**	7,851	**0,049**	6 razred	2	5,3	1	2,6	1	2,6	15	39,5	19	50	4,885	0,299
	8 razred	0	0	0	0	2	6,5	8	25,8	**21**	**67,7**			9 razred	0	0	3	6,8	4	9,1	19	43,2	18	40,9		
Smatram da nisam odgovoran/na za svoje zdravlje, već moji roditelji.	5 razred	4	17,4	7	30,4	9	39,1	3	13	0	0	8,960	0,062	6 razred	7	18,4	14	36,8	9	23,7	3	7,9	5	13,2	6,708	0,152
	8 razred	14	45,2	9	29	5	16,1	1	3,2	2	6,5			9 razred	19	43,2	13	29,5	7	15,9	3	6,8	2	4,5		

* $\chi 2$ test

Mišljenje o nasilničkom ponašanju

Anketni upitnik pod setom pitanja koja se odnose općenito na mišljenje ispitanika o nasilničkom ponašanju sadrži 11 pitanja o nasilničkom ponašanju koja su izvučena iz planova i programa za provođenje nastave iz zdravstvenog odgoja. Ponuđeni odgovori bili su slažem se – 5, većinom se slažem – 4, nisam siguran/na – 3, većinom se ne slažem – 2 i uopće se ne slažem – 1.

„Kada prekršim pravila preuzmem odgovornost" je pitanje na koje je 25 (41%) ispitanika nižih razreda odgovorilo da se slaže. U višim razredima se čak 43 (57,3%) ispitanika složilo da bi preuzeli odgovornost. Statistički značajna razlika je vidljiva u tablici 24 ($\chi 2$=12,453; *P*=0,014).

Kad promatramo tablicu 23 i 24, postoji statistički značajna razlika kad je u pitanju mogu li se ispitanici izboriti za sebe u društvu. U usporedbi u tablici 23 njih 24 (17,65%) ispitanika Hrvatske škole odabralo je odgovor slažem se, dok se veći dio od 36 (26,47%) ispitanika, Švicarske škole većinom slaže, što čini statistički značajnu razliku ($\chi 2$=10,993; *P*=0,027). Razlika je vidljiva i u tablici 24 ($\chi 2$=14,282; *P*=0,006) gdje se 23 (37,7%) ispitanika nižih razreda većinom slaže, dok u višim razredima 36 (48%) ispitanika navodi kako se slaže da se može za sebe izboriti u društvu.

S izjavom „Znam se nositi s jakim i negativnim emocijama" se većinom slaže 27 (27,21%) ispitanika švicarske škole. Njih 16 (11,76%) ispitanika škole u Hrvatskoj je navelo da nisu sigurni. Statistički postoji značajna razlika ($\chi 2$=13,147; *P*=0,011).

U istoj tablici također vidimo statistički značajnu razliku kad je u pitanju sagledavanje s više gledišta u konfliktnim situacijama ($\chi 2$=9,710; *P*=0,046). S izjavom „U konfliktnim situacijama pokušavam sagledati sve strane priče" se većinom slaže 40 (29,41%) ispitanika škole u Švicarskoj, a 20 (14,71%) ispitanika u Hrvatskoj su naveli da nisu sigurni.

U tablici 15 ne postoji statistički značajna razlika u odgovorima 5. i 8. te 6. i 9. razreda.

Tablica 23. Mišljenje o nasilničkom ponašanju po državama

Mišljenje o nasilničkom ponašanju	Osnovna škola, Država	Uopće se ne slažem		Većinom se ne slažem		Nisam siguran/na		Većinom se slažem		Slažem se		χ^2	*P**
		n	%	n	%	n	%	n	%	n	%		
Smatram sebe pozitivnom osobom.	Dugopolje, Hrvatska	1	0,74	3	2,21	8	5,88	14	10,29	28	20,59	1,522	0,823
	Egg, Švicarska	4	2,94	4	2,94	9	6,62	25	18,38	40	29,41		
Držim se školskih pravila.	Dugopolje, Hrvatska	0	0	4	2,94	4	2,94	18	13,24	28	20,59	5,227	0,265
	Egg, Švicarska	1	0,74	1	0,74	3	2,21	31	22,79	46	33,82		
Kada prekršim pravila preuzmem odgovornost.	Dugopolje, Hrvatska	0	0	3	2,21	7	5,15	21	15,44	23	16,91	3,815	0,432
	Egg, Švicarska	2	1,47	4	2,94	8	5,88	23	16,91	45	33,09		
Lako mi je shvatiti vlastite emocije.	Dugopolje, Hrvatska	1	0,74	8	5,88	8	5,88	23	16,91	14	10,29	6,312	0,177
	Egg, Švicarska	4	2,94	5	3,68	9	6,62	30	22,06	34	25		
Smatram da sam suosjećajna osoba.	Dugopolje, Hrvatska	1	0,74	6	4,41	10	7,35	15	11,03	22	16,18	6,084	0,193
	Egg, Švicarska	4	2,94	3	2,21	11	8,09	18	13,24	46	33,82		
Mogu se izboriti za sebe u društvu.	Dugopolje, Hrvatska	1	0,74	6	4,41	9	6,62	14	10,29	**24**	**17,65**	10,993	**0,027**
	Egg, Švicarska	3	2,21	1	0,74	16	11,76	**36**	**26,47**	26	19,12		
Znam prilagoditi govor tijela.	Dugopolje, Hrvatska	0	0	5	3,68	18	13,24	14	10,29	17	12,50	7.413	0,116
	Egg, Švicarska	2	1,47	1	0,74	22	16,18	28	20,59	29	21,32		
Znam se nositi s jakim i negativnim emocijama.	Dugopolje, Hrvatska	3	2,21	6	4,41	**16**	**11,76**	14	10,29	15	11,03	13,147	**0,011**
	Egg, Švicarska	4	2,94	2	1,47	10	7,35	**27**	**27,21**	29	21,32		
U konfliktnim situacijama pokušavam sagledati sve strane priče.	Dugopolje, Hrvatska	1	0,74	2	1,47	**20**	**14,71**	14	10,29	17	12,5	9,710	**0,046**
	Egg, Švicarska	0	0	3	2,21	16	11,76	**40**	**29,41**	23	16,91		
Smatram da je naš razred dobra zajednica.	Dugopolje, Hrvatska	6	4,41	3	2,21	15	11,03	16	11,76	14	10,29	7,689	0,104
	Egg, Švicarska	2	1,47	7	5,15	14	10,29	30	22,06	29	21,32		
Teško mi je obraniti slabiju osobu u nevolji.	Dugopolje, Hrvatska	9	6,62	23	16,91	11	8,09	7	5,15	4	2,94	7,866	0,097
	Egg, Švicarska	21	15,44	17	12,5	20	14,71	17	12,5	7	5,15		

* $\chi 2$ test

Tablica 24. Mišljenje o nasilničkom ponašanju nižih i viših razreda

Mišljenje o nasilničkom ponašanju	Razredi (niži i viši)	Uopće se ne slažem		Većinom se ne slažem		Nisam siguran/na		Većinom se slažem		Slažem se		χ^2	*P**
		n	%	n	%	n	%	n	%	n	%		
Smatram sebe pozitivnom osobom.	Niži (5. i 6.) razredi	2	3,3	1	1,6	8	13,1	23	37,7	27	44,3	6,598	0,159
	Viši (8. i 9.) razredi	3	4	6	8	9	12	16	21,3	41	54,7		
Držim se školskih pravila.	Niži (5. i 6.) razredi	0	0	0	0	3	4,9	28	45,9	30	49,2	8,440	0,077
	Viši (8. i 9.) razredi	1	1,3	5	6,7	4	5,3	21	28	44	58,7		
Kada prekršim pravila preuzmem odgovornost.	Niži (5. i 6.) razredi	2	3,3	4	6,6	12	19,7	18	29,5	**25**	**41**	12,453	**0,014**
	Viši (8. i 9.) razredi	0	0	3	4	3	4	26	34,7	**43**	**57,3**		
Lako mi je shvatiti vlastite emocije.	Niži (5. i 6.) razredi	4	6,6	4	6,6	11	18	21	34,4	21	34,4	6,858	0,144
	Viši (8. i 9.) razredi	1	1,3	9	12	6	8	32	42,7	27	36		
Smatram da sam suosjećajna osoba.	Niži (5. i 6.) razredi	2	3,3	3	4,9	12	19,7	14	23	30	49,2	1,906	0,753
	Viši (8. i 9.) razredi	3	4	6	8	9	12	19	25,3	38	50,7		
Mogu se izboriti za sebe u društvu.	Niži (5. i 6.) razredi	3	4,9	6	9,8	15	24,6	**23**	**37,7**	14	23	14,282	**0,006**
	Viši (8. i 9.) razredi	1	1,3	1	1,3	10	13,3	27	36	**36**	**48**		
Znam prilagoditi govor tijela.	Niži (5. i 6.) razredi	1	1,6	3	4,9	21	34,4	20	32,8	16	26,2	3,047	0,550
	Viši (8. i 9.) razredi	1	1,3	3	4	19	25,3	22	29,3	30	40		
Znam se nositi s jakim i negativnim emocijama.	Niži (5. i 6.) razredi	6	9,8	4	6,6	15	24,6	19	31,1	17	27,9	8,421	0,077
	Viši (8. i 9.) razredi	1	1,3	4	5,3	11	14,7	32	42,7	27	36		
U konfliktnim situacijama pokušavam sagledati sve strane priče.	Niži (5. i 6.) razredi	1	1,6	3	4,9	21	34,4	24	41	11	18	9,253	0,055
	Viši (8. i 9.) razredi	0	0	2	2,7	15	20	29	38,7	29	38,7		
Smatram da je naš razred dobra zajednica.	Niži (5. i 6.) razredi	2	3,3	4	6,6	10	16,4	24	39,3	21	34,4	3,904	0,419
	Viši (8. i 9.) razredi	6	8	6	8	19	25,3	22	29,3	22	29,3		
Teško mi je obraniti slabiju osobu u nevolji.	Niži (5. i 6.) razredi	14	23	16	26,2	15	24,6	10	16,4	6	9,8	1,094	0,895
	Viši (8. i 9.) razredi	16	21,3	24	32	16	21,3	14	18,7	5	6,7		

* $\chi 2$ test

Tablica 25. Mišljenje o nasilničkom ponašanju 5. i 8. razreda (Hrvatska) te 6. i 9. razreda (Švicarska)

Mišljenje o nasilničkom ponašanju	Hrvatska	Uopće se ne slažem		Većinom se ne slažem		Nisam siguran/na		Većinom se slažem		Slažem se		χ2	*P**	Švicarska	Uopće se ne slažem		Većinom se ne slažem		Nisam siguran/na		Većinom se slažem		Slažem se		χ2	*P**
		n	%	n	%	n	%	n	%	n	%				n	%	n	%	n	%	n	%	n	%		
Smatram sebe pozitivnom osobom.	5 razred	1	4,3	0	0	4	17,4	7	30,4	11	47,8	4,193	0,381	6 razred	1	2,6	1	2,6	4	10,5	16	42,1	16	42,1	5,260	0,262
	8 razred	0	0	3	9,7	4	12,9	7	22,6	17	54,8			9 razred	3	6,8	3	6,8	5	11,4	9	20,5	24	54,5		
Držim se školskih pravila.	5 razred	0	0	0	0	1	4,3	10	43,5	12	52,2	4,712	0,194	6 razred	0	0	0	0	2	5,3	18	47,4	18	47,4	4,901	0,298
	8 razred	0	0	4	12,9	3	9,4	8	25,8	16	51,6			9 razred	1	2,3	1	2,3	1	2,3	13	29,5	28	63,6		
Kada prekršim pravila preuzmem odgovornost.	5 razred	0	0	2	8,7	6	26,1	8	34,8	7	30,4	7,599	0,055	6 razred	2	5,3	2	5,3	6	15,8	10	26,3	18	47,4	5,783	0,216
	8 razred	0	0	1	3,2	1	3,2	13	41,9	16	51,6			9 razred	0	0	2	4,5	2	4,5	13	29,5	27	61,4		
Lako mi je shvatiti vlastite emocije.	5 razred	1	4,3	4	17,4	6	26,1	8	34,8	4	17,4	6,663	0,155	6 razred	3	7,9	0	0	5	13,2	13	34,2	17	44,7	6,239	0,182
	8 razred	0	0	4	12,9	2	6,5	15	48,4	10	32,3			9 razred	1	2,3	5	11,4	4	9,1	17	38,6	17	38,6		
Smatram da sam suosjećajna osoba.	5 razred	0	0	1	4,3	6	26,1	6	26,1	10	43,5	3,746	0,442	6 razred	2	5,3	2	5,3	6	15,8	8	21,1	20	52,6	0,995	0,910
	8 razred	1	3,2	5	16,1	4	12,9	9	29	12	38,7			9 razred	2	4,5	1	2,3	5	11,4	10	22,7	26	59,1		
Mogu se izboriti za sebe u društvu.	5 razred	1	4,3	5	21,7	4	17,4	6	26,1	7	30,4	7,203	0,126	6 razred	2	5,3	1	2,6	11	28,9	17	44,7	7	18,4	8,841	0,065
	8 razred	0	0	1	3,2	5	16,1	8	25,8	17	54,8			9 razred	1	2,3	0	0	5	11,4	19	43,2	19	43,2		
Znam prilagoditi govor tijela.	5 razred	0	0	3	13	11	47,8	6	26,1	3	13	7,471	0,058	6 razred	1	2,6	0	0	10	26,3	14	36,8	13	34,2	1,059	0,901
	8 razred	0	0	2	6,5	7	22,6	8	25,8	14	45,2			9 razred	1	2,3	1	2,3	12	27,3	14	31,8	16	36,4		
Znam se nositi s jakim i negativnim emocijama.	5 razred	3	13	3	13	8	34,8	5	21,7	4	17,4	6,364	0,174	6 razred	3	7,9	1	2,6	7	18,4	14	36,8	13	34,2	4,686	0,321
	8 razred	0	0	3	9,7	8	25,8	9	29	11	35,5			9 razred	1	2,3	1	2,3	3	6,8	23	52,3	16	36,4		
U konfliktnim situacijama pokušavam sagledati sve strane priče.	5 razred	1	4,3	2	8,7	10	43,5	6	26,1	4	17,4	7,019	0,135	6 razred	0	0	1	2,6	11	28,9	19	50	7	18,4	5,797	0,122
	8 razred	0	0	0	0	10	32,3	8	25,8	13	41,9			9 razred	0	0	2	4,5	5	11,4	21	47,7	16	36,4		
Smatram da je naš razred dobra zajednica.	5 razred	1	4,3	2	8,7	3	13	9	39,1	8	34,8	7,924	0,094	6 razred	1	2,6	2	5,3	7	18,4	15	39,5	13	34,2	1,163	0,884
	8 razred	5	16,1	1	3,2	12	38,7	7	22,6	6	19,4			9 razred	1	2,3	5	11,4	7	15,9	15	34,1	16	36,4		
Teško mi je obraniti slabiju osobu u nevolji.	5 razred	5	21,7	10	43,5	5	21,7	2	8,7	3	9,7	1,732	0,785	6 razred	9	23,7	6	15,8	10	26,3	8	21,1	5	13,2	2,820	0,588
	8 razred	4	12,9	13	31,9	6	19,4	5	16,1	3	9,7			9 razred	12	27,3	11	25	10	22,7	9	20,5	2	4,5		

* χ2 test

Mišljenje o ovisnostima

Anketni upitnik pod setom pitanja koja se odnose općenito na mišljenje ispitanika o ovisnostima sadrži 9 pitanja o ovisnostima koja su izvučena iz planova i programa za provođenje nastave iz zdravstvenog odgoja. Ponuđeni odgovori bili su slažem se – 5, većinom se slažem – 4, nisam siguran/na – 3, većinom se ne slažem – 2 i uopće se ne slažem – 1.

U tablici 26 jedino pitanje o važnosti tehnologije se pokazalo statistički značajnim ($\chi2$=18,626; *P*=0,001). „Smatram da je tehnologija jako bitna u mom životu i da ne mogu bez nje“ je izjava gdje je 20 (14,71%) ispitanika u hrvatskoj školi navelo kako nije sigurno, dok je u Švicarskoj 24 (17,65%) ispitanika navelo da se većinom slaže.

U tablici 27 također postoji samo jedna izjava sa statistički značajnom razlikom ($\chi2$=13,881; *P*=0,008). „Na vrijeme prepoznam kada trebam ugasiti mobitel, računalo ili televizor“ njih 19 (31,1%) ispitanika nižih razreda navodi kako nije sigurno, dok su ispitanici viših razreda, njih 28 (37,3%) naveli da se većinom slažu. Kada analiziramo raspoređenost odgovora u tablici 28, možemo uočiti kako postoji samo statistički značajna razlika ($\chi2$=11,227; *P*=0,024) među odgovorima 5. i 8. razreda u Hrvatskoj, ali ne i među razredima u Švicarskoj. Njih 8 (34,8%) ispitanika 5. razreda u Hrvatskoj navelo je kako nisu sigurni, dok u 8. razredu je 10 (32,3%) ispitanika navelo da se većinom slažu.

Analizirajući tablicu 28 možemo vidjeti kako se s izjavom „Shvaćam važnost zdravog stila života i osobne odgovornosti za zdravlje“ slaže 10 (43,5%) ispitanika 5. razreda i 24 (77,4%) ispitanika 8. razreda u Hrvatskoj. Statistički postoji značajna razlika ($\chi2$=8,741; *P*=0,033) te pozitivni porast. Među ispitanicima u Švicarskoj za isto pitanje ne postoji statistički značajna razlika.

U istoj tablici (tablica 28) također postoji statistički značajna razlika kad je u pitanju izjava „Ovisnost o računalu i mobitelu ne postoji“ ($\chi2$=11,428; *P*=0,022). U Švicarskoj se uopće ne slaže 18 (47,4%) ispitanika 6. razreda, a među ispitanicima u 9. razredu se 32 (72,7%) uopće ne slaže. Među ispitanicima u Hrvatskoj ne postoji statistički značajna razlika.

U sva tri pitanja koja imaju statistički značajnu razliku u tablici 28 možemo uočiti kako postoji pozitivan porast u odgovorima ispitanika za pojedina pitanja.

Tablica 26. Mišljenje o ovisnostima po državama

Mišljenje o ovisnostima	Osnovna škola, Država	Uopće se ne slažem		Većinom se ne slažem		Nisam siguran/na		Većinom se slažem		Slažem se		χ^2	*P**
		n	%	n	%	n	%	n	%	n	%		
Znam prepoznati rizike povezane s korištenjem sredstava ovisnosti (alkohol, droge i cigarete).	Dugopolje, Hrvatska	0	0	1	0,74	3	2,21	13	9,56	37	27,21	4,310	0,230
	Egg, Švicarska	0	0	1	0,74	6	4,41	9	6,62	66	48,53		
Smatram da uzrok ovisnostima može biti nesreća u obitelji, društvenom životu i školi.	Dugopolje, Hrvatska	0	0	0	0	8	5,88	14	10,29	32	23,53	7,502	0,112
	Egg, Švicarska	4	2,94	1	0,74	15	11,03	30	22,06	32	23,53		
Shvaćam važnost zdravog stila života i osobne odgovornosti za zdravlje.	Dugopolje, Hrvatska	0	0	1	0,74	5	3,68	14	10,29	34	25	0,408	0,939
	Egg, Švicarska	0	0	1	0,74	10	7,35	22	16,18	49	26,03		
Ovisnost o računalu i mobitelu ne postoji.	Dugopolje, Hrvatska	29	21,32	12	8,82	7	5,15	1	0,74	5	3,68	2,519	0,641
	Egg, Švicarska	50	36,78	14	10,29	10	7,35	4	2,94	4	2,94		
Većinu dana provedem ispred ekrana mobitela, računala i/ili televizora	Dugopolje, Hrvatska	4	2,94	14	10,29	13	9,56	16	11,76	7	5,15	8,558	0,073
	Egg, Švicarska	15	11,03	30	22,06	19	13,97	12	8,82	6	4,41		
Na vrijeme prepoznam kada trebam ugasiti mobitel, računalo ili televizor.	Dugopolje, Hrvatska	6	4,41	12	8,82	14	10,29	13	9,56	9	6,62	3,255	0,516
	Egg, Švicarska	7	5,15	15	11,03	14	10,29	27	19,85	19	13,97		
Smatram da je tehnologija jako bitna u mom životu i da ne mogu bez nje.	Dugopolje, Hrvatska	1	0,74	4	2,94	**20**	**14,71**	16	11,76	13	9,56	18,626	**0,001**
	Egg, Švicarska	14	10,29	18	13,24	19	13,97	**24**	**17,65**	7	5,15		
Smatram da je normalno da maloljetne osobe puše cigarete.	Dugopolje, Hrvatska	44	32,35	5	3,68	3	2,21	0	0	2	1,47	1,604	0,808
	Egg, Švicarska	66	48,53	6	4,41	4	2,94	2	1,47	4	2,94		
Smatram da je normalno da maloljetne osobe konzumiraju alkohol.	Dugopolje, Hrvatska	34	25	9	6,62	6	4,41	5	3,68	0	0	3,061	0,548
	Egg, Švicarska	58	42,65	8	5,88	8	5,88	6	4,41	2	1,47		

* $\chi 2$ test

Tablica 27. Mišljenje o ovisnostima nižih i viših razreda

Mišljenje o ovisnostima	Razredi (niži i viši)	Uopće se ne slažem		Većinom se ne slažem		Nisam siguran/na		Većinom se slažem		Slažem se		χ^2	*P**
		n	%	n	%	n	%	n	%	n	%		
Znam prepoznati rizike povezane s korištenjem sredstava ovisnosti (alkohol, droge i cigarete).	Niži (5. i 6.) razredi	0	0	0	0	6	9,8	11	18	44	72,1	3,783	0,286
	Viši (8. i 9.) razredi	0	0	2	2,7	3	4	11	14,7	59	78,7		
Smatram da uzrok ovisnostima može biti nesreća u obitelji, društvenom životu i školi.	Niži (5. i 6.) razredi	2	3,3	0	0	13	21,3	25	41	21	34,4	8,420	0,077
	Viši (8. i 9.) razredi	2	2,7	1	1,3	10	13,3	19	25,3	43	57,3		
Shvaćam važnost zdravog stila života i osobne odgovornosti za zdravlje.	Niži (5. i 6.) razredi	0	0	1	1,6	10	16,4	18	29,5	32	52,5	4,624	0,202
	Viši (8. i 9.) razredi	0	0	1	1,3	5	6,7	18	24	51	68		
Ovisnost o računalu i mobitelu ne postoji.	Niži (5. i 6.) razredi	30	49,2	11	18	11	18	2	3,3	7	11,5	8,280	0,082
	Viši (8. i 9.) razredi	49	65,3	15	20	6	8	3	4	2	2,7		
Većinu dana provedem ispred ekrana mobitela, računala i/ili televizora	Niži (5. i 6.) razredi	8	13,1	16	26,2	19	31,1	13	21,3	5	8,2	4,311	0,366
	Viši (8. i 9.) razredi	11	14,7	28	37,3	13	17,3	15	20	8	10,7		
Na vrijeme prepoznam kada trebam ugasiti mobitel, računalo ili televizor.	Niži (5. i 6.) razredi	9	14,8	11	18	**19**	**31,1**	12	19,7	10	16,4	13,811	**0,008**
	Viši (8. i 9.) razredi	4	5,3	16	21,3	9	12	**28**	**37,3**	18	24		
Smatram da je tehnologija jako bitna u mom životu i da ne mogu bez nje.	Niži (5. i 6.) razredi	9	14,8	9	14,8	17	27,9	17	27,9	9	14,8	1,645	0,801
	Viši (8. i 9.) razredi	6	8	13	17,3	22	29,3	23	30,7	11	14,7		
Smatram da je normalno da maloljetne osobe puše cigarete.	Niži (5. i 6.) razredi	54	88,5	3	4,9	3	4,9	0	0	1	1,6	5,738	0,220
	Viši (8. i 9.) razredi	56	74,7	8	10,7	4	5,3	2	2,7	5	6,7		
Smatram da je normalno da maloljetne osobe konzumiraju alkohol.	Niži (5. i 6.) razredi	46	75,4	7	11,5	6	9,8	2	3,3	0	0	5,891	0,297
	Viši (8. i 9.) razredi	46	61,3	10	13,3	8,	10,7	9	12	2	2,7		

* $\chi 2$ test

Tablica 28. Mišljenje o ovisnostima 5. i 8. razreda (Hrvatska) te 6. i 9. razreda (Švicarska)

Mišljenje o ovisnostima	Hrvatska	Uopće se ne slažem		Većinom se ne slažem		Nisam siguran/na		Većinom se slažem		Slažem se		χ2	*P**	Švicarska	Uopće se ne slažem		Većinom se ne slažem		Nisam siguran/na		Većinom se slažem		Slažem se		χ2	*P**
		n	%	n	%	n	%	n	%	n	%				n	%	n	%	n	%	n	%	n	%		
Znam prepoznati rizike povezane s korištenjem sredstava ovisnosti (alkohol, droge i cigarete).	5 razred	0	0	0	0	1	4,3	8	34,8	14	60,9	3,098	0,377	6 razred	0	0	0	0	5	13,2	3	7,9	30	78,9	4,799	0,187
	8 razred	0	0	1	3,2	2	6,5	5	16,1	23	74,2			9 razred	0	0	1	2,3	1	2,3	6	13,6	36	81,8		
Smatram da uzrok ovisnostima može biti nesreća u obitelji, društvenom životu i školi.	5 razred	0	0	0	0	3	13	9	39,1	11	47,8	7,002	0,136	6 razred	2	5,3	0	0	10	26,3	16	42,1	10	26,3	6,898	0,141
	8 razred	0	0	0	0	5	16,1	5	16,1	21	67,7			9 razred	2	4,5	1	2,3	5	11,4	14	31,8	22	50		
Shvaćam važnost zdravog stila života i osobne odgovornosti za zdravlje.	5 razred	0	0	0	0	4	17,4	9	39,1	10	**43,5**	8,741	**0,033**	6 razred	0	0	1	2,6	6	15,8	9	23,7	22	57,9	2,210	0,530
	8 razred	0	0	1	3,2	1	3,2	5	16,1	24	**77,4**			9 razred	0	0	0	0	4	9,1	13	29,5	27	61,4		
Ovisnost o računalu i mobitelu ne postoji.	5 razred	12	52,2	5	21,7	3	13	0	0	3	13	1,383	0,847	6 razred	18	**47,4**	6	15,8	8	21,1	2	5,3	4	10,5	11,428	**0,022**
	8 razred	17	54,8	7	22,6	4	12,9	1	3,2	2	6,5			9 razred	32	**72,7**	8	18,2	2	4,5	2	4,5	0	0		
Većinu dana provedem ispred ekrana mobitela, računala i/ili televizora	5 razred	1	4,3	3	13	7	30,4	9	39,1	3	13	4,965	0,291	6 razred	7	18,4	13	34,2	12	31,6	4	10,5	2	5,3	3,495	0,479
	8 razred	3	9,7	11	35,5	6	19,4	7	22,6	4	12,9			9 razred	8	18,2	17	38,6	7	15,9	8	18,2	4	9,1		
Na vrijeme prepoznam kada trebam ugasiti mobitel, računalo ili televizor.	5 razred	5	21,7	6	26,1	8	**34,8**	3	13	1	4,3	11,227	**0,024**	6 razred	4	10,5	5	13,2	11	28,9	9	23,7	9	23,7	9,043	0,060
	8 razred	1	3,2	6	19,4	6	19,4	10	**32,3**	8	25,8			9 razred	3	6,8	10	22,7	3	6,8	18	40,9	10	22,7		
Smatram da je tehnologija jako bitna u mom životu i da ne mogu bez nje.	5 razred	1	4,3	1	4,3	7	30,4	7	30,4	7	30,4	3,008	0,557	6 razred	8	21,1	8	21,1	10	26,3	10	26,3	2	5,3	2,085	0,720
	8 razred	0	0	3	9,7	13	41,9	9	29,0	6	19,4			9 razred	6	13,6	10	22,7	9	20,5	14	31,8	5	11,4		
Smatram da je normalno da maloljetne osobe puše cigarete.	5 razred	20	87	2	8,7	1	4,3	0	0	0	0	1,750	0,626	6 razred	34	89,5	1	2,6	2	5,3	0	0	1	2,6	5,317	0,256
	8 razred	24	77,4	3	9,7	2	6,5	0	0	2	6,5			9 razred	32	72,7	5	11,4	2	4,5	2	4,5	3	6,8		

Smatram da je normalno da maloljetne osobe konzumiraju alkohol.	5 razred	16	69,6	3	13	3	13	1	4,3	0	0	1,771	0,621	6 razred	30	18,9	4	10,5	3	7,9	1	2,6	0	0	4,822	0,306
	8 razred	18	58,1	6	19,4	3	9,7	4	12,9	0	0			9 razred	28	63,6	4	9,1	5	11,4	5	11,4	2	4,5		

* $\chi 2$ test

Mišljenje o seksualnosti

Anketni upitnik pod setom pitanja koja se odnose općenito na mišljenje ispitanika o seksualnosti sadrži 11 pitanja o seksualnosti koja su izvučena iz planova i programa za provođenje nastave iz zdravstvenog odgoja. Ponuđeni odgovori bili su slažem se – 5, većinom se slažem – 4, nisam siguran/na – 3, većinom se ne slažem – 2 i uopće se ne slažem – 1.

U mišljenju o seksualnosti u setu od 11 pitanja u tablici 30 na dva pitanja nije dobivena statistički značajna razlika. Na ostala pitanja su učenici nižih i viših razreda znatno različito odgovorili. Poseban naglasak možemo staviti na 3 pitanja gdje se razlikuju u znanjima. Prvo pitanje je „Razumijem i znam opisati menstruacijski ciklus“ ($\chi2$=23,395; P<0,001), zatim „Razumijem važnost korištenja prezervativa pri stupanju u spolni odnos“ ($\chi2$=25,140; P<0,001) i „HIV(AIDS, SIDA) se prenosi poljupcem” ($\chi2$=28,025; P<0,001).

Kad promatramo tablicu 29 i 31, vidimo kako u obje tablice koje opisuju razlike između država postoji statistički značajna razlika kad je u pitanju je li ispitanici smatraju jako bitnim „biti popularan“ u društvu. U tablici 29 vidljivo je da 21 (15,44%) ispitanik hrvatskih razreda uopće ne smatra da je jako bitno biti popularan u društvu, dok 25 (18,38%) ispitanika švicarskih razreda navodi kako nije sigurno ($\chi2$=13,766; P=0,008). Razlika je jasnije opisana u tablici 31 gdje je vidljivo kako se 14 (31,8%) ispitanika 9. razreda većinom slaže, a 16 (42,1%) ispitanika 6. razreda navodi kako nije sigurno ($\chi2$=10,887; P=0,028). Dakle, postoji negativni porast u stavovima među ispitanicima u Švicarskoj, dok u Hrvatskoj između 5. i 8. razreda ne postoji statistički značajna razlika.

S izjavom „Smatram da su mediji (tv, internet, časopisi, reklame) dobar prikaz kako bismo trebali izgledati“ se uopće ne slaže 25 (56,8%) ispitanika 9. razreda i 15 (39,5%) ispitanika 6. razreda navodi kako nisu sigurni. Statistički postoji značajna razlika ($\chi2$=10,791; P=0,029) i pozitivni porast kada usporedimo stavove 6. i 9. razreda. Među ispitanicima u Hrvatskoj ne postoji statistički značajna razlika (tablica 31).

Kad je u pitanju razumijevanje i poznavanje menstrualnog ciklusa vidimo da postoji statistički značajna razlika i u tablicama 29 i 31. U tablici 29 vidljivo je da 19 (13,97%) ispitanika hrvatskih razreda navodi kako se slaže da razumije i zna opisati menstrualni ciklus, dok 30 (22,06%) ispitanika švicarskih razreda navodi da nije sigurno ($\chi2$=14,141; P=0,007).

Razlika je jasnije opisana u tablici 31 gdje je vidljivo da 8 (34,8%) ispitanika 5. razreda nije sigurno, a 17 (54,8%) ispitanika 8. razreda navodi da se slaže ($\chi2$=13,629; *P*=0,009). U Švicarskoj školi 18 (47,4%) ispitanika 6. razreda navodi kako nije sigurno dok se 16 (36,4%) ispitanika slaže da razumije i zna opisati menstrualni ciklus ($\chi2$=12,813; *P*=0,012). U obje države postoji pozitivni porast u znanju kada usporedimo odgovore razreda u državama.

S izjavom „Razumijem važnost korištenja prezervativa pri stupanju u spolni odnos“ se slaže 19 (50%) ispitanika 6. razreda i 42 (95,5%) ispitanika 9. razreda. Statistički postoji značajna razlika ($\chi2$=22,252; *P*<0,001) i pozitivni porast kada usporedimo stavove 6. i 9. razreda. Među ispitanicima u Hrvatskoj ne postoji statistički značajna razlika (tablica 31).

S izjavom „Smatram da je prihvatljivo biti zaljubljen u osobu istoga spola“ se uopće ne slaže 16 (51,6%) ispitanika 8. razreda. U 5. razredu 6 (26,1%) ispitanika navodi da nisu sigurni dok drugih 6 (26,1%) ispitanika navodi da se slažu. Statistički postoji značajna razlika ($\chi2$=10,552; *P*=0,031). Među ispitanicima u Švicarskoj ne postoji statistički značajna razlika (tablica 31). Odgovarajući tome u tablici 29 postoji razlika i kad usporedimo mišljenje po državama ($\chi2$=35,834; *P* <0,001). Među ispitanicima u Hrvatskoj njih 19 (13,97%) navodi kako se uopće ne slaže da je u redu biti zaljubljen u osobu istoga spola, dok se u Švicarskoj 49 (36,03%) ispitanika slaže.

Kada promatramo odgovore na tvrdnju „HIV(AIDS, SIDA) se prenosi poljupcem“ vidljivo je u tablici 31 kako 12 (52,2%) ispitanika u Hrvatskoj u 5. razredu navodi da nije sigurno, a 18 (58,1%) ispitanika 8. razreda u Hrvatskoj navodi da se uopće ne slaže i postoji statistički značajna razlika ($\chi2$=12,705; *P*=0,013). U istoj tablici među razredima u Švicarskoj također postoji statistički značajna razlika ($\chi2$=21,366; *P*<0,001) ali je veća od one u Hrvatskoj. Naime 26 (68,4%) ispitanika 6. razreda nije sigurno, dok većina ispitanika 9. razreda, čak 20 (45,5%), navodi da se uopće ne slaže.

Analizirajući tablicu 31 uočavamo kako postoji statistički značajna razlika kad je u pitanju je li seksualno zlostavljanje moguće isključivo fizički. Vidljivo je da 17 (44,7%) ispitanika 6. razreda navodi da nisu sigurni dok u 9. razredu 20 (45,5%) ispitanika navodi da se uopće ne slaže ($\chi2$=19,122; *P*=0,001). Među ispitanicima u Hrvatskoj ne postoji statistički značajna razlika, ali uočavamo da većina obje skupine u Hrvatskoj navodi kako nisu sigurni.

Kada je u pitanju znaju li prepoznati koji medijski sadržaji su primjereni za njihove godine, a koji ne, vidljivo je da se slaže 9 (39,1%) ispitanika 5. razreda i 24 (77,4%) ispitanika 8. razreda ($\chi2$=11,247; *P*=0,024). Kod ispitanika u Hrvatskoj postoji pozitivni porast, dok u Švicarskoj školi ne postoji statistički značajna razlika.

Tablica 29. Mišljenje o seksualnosti po državama

Mišljenje o seksualnosti	Osnovna škola, Država	Uopće se ne slažem		Većinom se ne slažem		Nisam siguran/na		Većinom se slažem		Slažem se		$\chi2$	*P**
		n	%	n	%	n	%	n	%	n	%		
Smatram da je jako bitno "biti popularan" u društvu.	Dugopolje, Hrvatska	**21**	**15,44**	14	10,29	8	4,41	10	7,35	3	2,21	13,766	**0,008**
	Egg, Švicarska	15	11,03	13	9,56	**25**	**18,38**	24	17,65	5	3,68		
Zadovoljan/na sam svojim izgledom.	Dugopolje, Hrvatska	2	1,47	7	5,15	13	9,56	19	13,97	13	9,56	2,108	0,716
	Egg, Švicarska	4	2,94	10	7,35	12	8,82	33	24,26	23	16,91		
Smatram da su mediji (tv, internet, časopisi, reklame) dobar prikaz kako bismo trebali izgledati.	Dugopolje, Hrvatska	24	17,65	16	11,78	10	7,35	3	2,21	1	0,74	6,496	0,165
	Egg, Švicarska	40	29,41	11	8,09	19	13,97	7	5,15	5	3,68		
Razumijem i znam opisati menstruacijski ciklus.	Dugopolje, Hrvatska	2	1,47	12	8,82	11	8,09	10	7,35	**19**	**13,97**	14,141	**0,007**
	Egg, Švicarska	10	7,35	5	3,68	**30**	**22,06**	18	13,24	19	13,97		
Smatram da je ravnopravnost muškarca i žene jako bitna u svakodnevnom životu.	Dugopolje, Hrvatska	1	0,74	2	1,47	4	2,94	17	12,5	30	22,06	7,812	0,099
	Egg, Švicarska	0	0	1	0,74	13	9,56	14	10,29	54	39,71		
Smatram da su spolno prenosive bolesti opasne.	Dugopolje, Hrvatska	2	1,47	2	1,47	4	2,94	11	8,09	35	25,74	4,464	0,347
	Egg, Švicarska	1	0,74	2	1,47	14	10,29	21	15,44	44	32,35		
Razumijem važnost korištenja prezervativa pri stupanju u spolni odnos.	Dugopolje, Hrvatska	0	0	1	0,74	13	9,56	7	5,15	33	24,26	7,345	0,119
	Egg, Švicarska	3	2,21	0	0	10	7,35	8	5,88	61	44,85		
Smatram da je prihvatljivo biti zaljubljen u osobu istoga spola.	Dugopolje, Hrvatska	**19**	**13,97**	8	5,88	9	6,62	9	6,62	9	6,62	35,834	**<0,001**
	Egg, Švicarska	4	2,94	5	3,68	8	5,88	16	11,76	**49**	**36,03**		
HIV(AIDS, SIDA) se prenosi poljupcem.	Dugopolje, Hrvatska	25	18,38	5	3,68	16	11,76	7	5,15	1	0,74	4,987	0,289
	Egg, Švicarska	26	19,12	7	5,15	37	27,21	8	5,88	4	2,94		

Smatram da je seksualno zlostavljanje moguće isključivo fizički.	Dugopolje, Hrvatska	10	7,35	11	8,09	21	15,44	6	4,41	6	4,41	5,132	0,274
	Egg, Švicarska	23	16,91	9	6,62	24	17,65	13	9,56	13	9,56		
Znam prepoznati koji medijski sadržaji su primjereni za moje godine, a koji ne.	Dugopolje, Hrvatska	2	1,47	5	3,68	6	4,41	8	5,88	33	24,26	3,717	0,446
	Egg, Švicarska	4	2,94	4	2,94	14	10,29	19	13,97	41	30,15		

* $\chi 2$ test

Tablica 30. Mišljenje o seksualnosti nižih i viših razreda

Mišljenje o seksualnosti	**Razredi (niži i viši)**	**Uopće se ne slažem**		**Većinom se ne slažem**		**Nisam siguran/na**		**Većinom se slažem**		**Slažem se**		**χ^2**	***P****
		n	%	n	%	n	%	n	%	n	%		
Smatram da je jako bitno "biti popularan" u društvu.	Niži (5. i 6.) razredi	14	23	6	9,8	**19**	**31,1**	16	26,2	6	9,8	12,501	**0,014**
	Viši (8. i 9.) razredi	**22**	**29,3**	21	28	12	16	18	24	2	2,7		
Zadovoljan/na sam svojim izgledom.	Niži (5. i 6.) razredi	1	1,6	9	14,8	8	13,1	24	39,3	19	31,1	4,996	0,288
	Viši (8. i 9.) razredi	5	6,7	8	10,7	17	22,7	28	37,3	17	22,7		
Smatram da su mediji (tv, internet, časopisi, reklame) dobar prikaz kako bismo trebali izgledati.	Niži (5. i 6.) razredi	**22**	**36,1**	13	21,3	20	32,8	3	4,9	3	4,9	10.732	**0,030**
	Viši (8. i 9.) razredi	**42**	**56**	14	18,7	9	12	7	9,3	3	4		
Razumijem i znam opisati menstruacijski ciklus.	Niži (5. i 6.) razredi	7	11,5	10	16,4	**26**	**42,6**	13	21,3	5	8,2	23,395	**<0,001**
	Viši (8. i 9.) razredi	5	6,7	7	9,3	15	20	15	20	**33**	**44**		
Smatram da je ravnopravnost muškarca i žene jako bitna u svakodnevnom životu.	Niži (5. i 6.) razredi	0	0	1	1,6	14	23	13	21,3	**33**	**45,1**	11,798	**0,019**
	Viši (8. i 9.) razredi	1	1,3	2	2,7	3	4	18	24	**51**	**68**		
Smatram da su spolno prenosive bolesti opasne.	Niži (5. i 6.) razredi	2	3,3	3	4,9	14	23	14	23	**28**	**45,9**	12,779	**0,012**
	Viši (8. i 9.) razredi	1	1,3	1	1,3	4	5,3	18	24	**51**	**68**		
Razumijem važnost korištenja prezervativa pri stupanju u spolni odnos.	Niži (5. i 6.) razredi	3	4,9	1	1,6	17	27,9	11	18	**29**	**47,5**	25,140	**<0,001**
	Viši (8. i 9.) razredi	0	0	0	0	6	8	4	5,3	**65**	**86,7**		

Smatram da je prihvatljivo biti zaljubljen u osobu istoga spola.	Niži (5. i 6.) razredi	5	8,2	4	6,6	10	16,4	16	26,2	**26**	**42,6**	11,057	**0,026**
	Viši (8. i 9.) razredi	18	24	9	12	7	9,3	9	12	**32**	**42,7**		
HIV(AIDS, SIDA) se prenosi poljupcem.	Niži (5. i 6.) razredi	13	21,3	4	6,6	**38**	**62,3**	6	9,8	0	0	28,025	**<0,001**
	Viši (8. i 9.) razredi	**38**	**50,7**	8	10,7	15	20	9	12	5	6,7		
Smatram da je seksualno zlostavljanje moguće isključivo fizički.	Niži (5. i 6.) razredi	9	14,8	6	9,8	**26**	**42,6**	11	18	9	14,8	10,301	**0,036**
	Viši (8. i 9.) razredi	**24**	**32**	14	18,7	19	25,3	8	10,7	10	13,3		
Znam prepoznati koji medijski sadržaji su primjereni za moje godine, a koji ne.	Niži (5. i 6.) razredi	2	3,3	4	6,6,	12	19,7	14	23	29	47,5	3,672	0,452
	Viši (8. i 9.) razredi	4	5,3	5	6,7	8	10,7	13	19,9	45	60		

* $\chi 2$ test

Tablica 31. Mišljenje o seksualnosti 5. i 8. razreda (Hrvatska) te 6. i 9. razreda (Švicarska)

Mišljenje o seksualnosti	Hrvatska	Uopće se ne slažem		Većinom se ne slažem		Nisam siguran/na		Većinom se slažem		Slažem se		χ2	*P**	Švicarska	Uopće se ne slažem		Većinom se ne slažem		Nisam siguran/na		Većinom se slažem		Slažem se		χ2	*P**
		n	%	n	%	n	%	n	%	n	%				n	%	n	%	n	%	n	%	n	%		
Smatram da je jako bitno "biti popularan" u društvu.	5 razred	8	34,8	4	17,4	3	13	6	26,1	2	8,7	3,384	0,496	6 razred	6	15,8	2	5,3	16	**42,1**	10	26,3	4	10,5	10,887	**0,028**
	8 razred	13	41,9	10	32,3	3	9,7	4	12,9	1	3,2			9 razred	9	20,5	11	25	9	20,5	14	**31,8**	1	2,3		
Zadovoljan/na sam svojim izgledom.	5 razred	1	4,3	3	13	6	26,1	8	34,8	5	21,7	0,205	0,995	6 razred	0	0	6	15,8	2	5,3	16	42,1	14	36,8	10,468	**0,033**
	8 razred	1	3,2	4	12,9	7	22,6	11	35,5	8	25,8			9 razred	4	9,1	4	9,1	10	22,7	17	38,6	9	20,5		
Smatram da su mediji (tv, internet, časopisi, reklame) dobar prikaz kako bismo trebali izgledati.	5 razred	7	30,4	9	39,1	5	21,7	1	4,3	1	4,3	4,667	0,323	6 razred	15	39,5	4	10,5	15	**39,5**	2	5,3	2	5,3	10,791	**0,029**
	8 razred	17	54,8	7	22,6	5	16,1	2	6,5	0	0			9 razred	25	**56,8**	7	15,9	4	9,1	5	11,4	3	6,8		
Razumijem i znam opisati menstruacijski ciklus.	5 razred	1	4,3	6	26,1	**8**	**34,8**	6	26,1	2	8,7	13,629	**0,009**	6 razred	6	15,8	4	10,5	18	47,4	7	18,4	3	7,9	12,813	**0,012**
	8 razred	1	3,2	6	19,4	3	9,7	4	12,9	**17**	**54,8**			9 razred	4	9,1	1	2,3	12	27,3	11	25	16	36,4		
Smatram da je ravnopravnost muškarca i žene jako bitna u svakodnevnom životu.	5 razred	0	0	1	4,3	4	17,4	6	26,1	12	52,2	6,631	0,157	6 razred	0	0	0	0	10	26,3	7	18,4	21	55,3	7,035	0,071
	8 razred	1	3,2	1	3,2	0	0	14	35,5	18	58,1			9 razred	0	0	1	2,3	3	6,8	7	15,9	33	75		
Smatram da su spolno prenosive bolesti opasne.	5 razred	1	4,3	2	8,7	3	12	6	26,1	11	47,8	6,885	0,142	6 razred	1	2,6	1	2,6	11	28,9	8	21,1	17	44,7	8,642	0,071
	8 razred	1	3,2	0	0	1	3,2	5	16,1	24	77,4			9 razred	0	0	1	2,3	3	6,8	12	29,5	27	61,4		
Razumijem važnost korištenja prezervativa pri stupanju u spolni odnos.	5 razred	0	0	1	4,3	8	34,8	4	17,4	10	43,5	5,901	0,117	6 razred	3	7,9	0	0	9	23,7	7	18,4	**19**	**50**	22,252	**<0,001**
	8 razred	0	0	0	0	5	16,1	3	9,7	23	74,2			9 razred	0	0	0	0	1	2,3	1	2,3	**42**	**95,5**		
Smatram da je prihvatljivo biti zaljubljen u osobu istoga spola.	5 razred	3	13	3	13	**6**	**26,1**	5	21,7	**6**	**26,1**	10,552	**0,032**	6 razred	2	5,3	1	2,6	4	10,5	11	28,9	20	52,6	5,292	0,259
	8 razred	**16**	**51,6**	5	16,1	3	9,7	4	12,9	3	9,7			9 razred	2	4,5	4	9,1	4	9,1	5	11,4	29	65,9		
HIV(AIDS, SIDA) se prenosi poljupcem.	5 razred	7	30,4	3	13	12	**52,2**	1	4,3	0	0	12,705	**0,013**	6 razred	6	15,8	1	2,6	26	**68,4**	5	13,2	0	0	21,366	**<0,001**
	8 razred	18	**58,1**	2	6,5	4	12,9	6	19,4	1	3,2			9 razred	20	**45,5**	6	13,6	11	25	3	6,8	4	9,1		

Smatram da je seksualno zlostavljanje moguće isključivo fizički.	5 razred	6	26,1	2	8,7	9	39,1	2	8,7	4	17,4	5,553	0,235	6 razred	3	7,9	4	10,5	17	**44,7**	9	23,7	5	13,2	19,122	**0,001**
	8 razred	4	12,9	9	29,0	12	38,7	4	12,9	2	6,5			9 razred	20	**45,5**	5	11,4	7	15,9	4	9,1	8	18,2		
Znam prepoznati koji medijski sadržaji su primjereni za moje godine, a koji ne.	5 razred	2	8,7	2	8,7	5	21,7	5	21,7	9	**39,1**	11,247	**0,024**	6 razred	0	0	2	5,3	7	18,4	9	23,7	20	52,6	3658	0,454
	8 razred	0	0	3	9,7	1	3,2	3	9,7	24	**77,4**			9 razred	4	9,1	2	4,5	7	15,9	10	22,7	21	47,7		

* $\chi 2$ test

Mišljenje o zadovoljstvu zdravstvenim odgojem

Anketni upitnik pod setom pitanja koja se odnose općenito na mišljenje ispitanika o zadovoljstvu zdravstvenim odgojem sadrži 3 pitanja zadovoljstvu zdravstvenim odgojem. Ponuđeni odgovori bili su Vrlo zadovoljan/na – 5, Poprilično zadovoljan/na – 4, Ni zadovoljan/na, ni nezadovoljan/na – 3, Poprilično nezadovoljan/na – 2 i Vrlo nezadovoljan/na – 1.

Kao što je vidljivo u tablici 32 postoji statistički značajna razlika u odgovorima ispitanika u Hrvatskoj i Švicarskoj. Na pitanje „Koliko ste zadovoljni zdravstvenim odgojem u školi“ 18 (13,24%) ispitanika u Hrvatskoj navodi kako su poprilično zadovoljni, dok u Švicarskoj to navodi 39 (28,68%).Razlika je statistički značajna ($\chi2$=25,996; *P*=0,011).

Za iduće pitanje „Koliko ste zadovoljni načinom kako se zdravstveni odgoj predaje?“ također postoji statistički značajna razlika ($\chi2$=31,292; *P*=0,002). Naime 17 (12,5%) ispitanika u Hrvatskoj navodi da su vrlo zadovoljni, dok u Švicarskoj 42 (30,88%) navodi da su poprilično zadovoljni.

Na zadnje pitanje „Koliko ste zadovoljni sadržajem zdravstvenog odgoja?“ je 17 (12,5%) ispitanika navelo kako su vrlo zadovoljni, dok je u Švicarskoj 46 (33,82%) ispitanika navelo da su poprilično zadovoljni. Statistički je razlika značajna ($\chi2$=32,900; *P*=0,001).

U tablici 33 vidljivo je kako ne postoji statistički značajna razlika u odgovorima između nižih i viših razreda.

Tablica 32. Mišljenje o zadovoljstvu zdravstvenim odgojem po državama

Mišljenje o zadovoljstvu zdravstvenim odgojem	**Osnovna škola, Država**	**Vrlo nezadovoljan/na**		**Poprilično nezadovoljan/na**		**Ni zadovoljan/na, ni nezadovoljan/na**		**Poprilično zadovoljan/na**		**Vrlo zadovoljan/na**		**$\chi2$**	***P****
		n	%	n	%	n	%	n	%	n	%		
Koliko ste zadovoljni zdravstvenim odgojem u školi?	Dugopolje, Hrvatska	6	4,41	2	1,47	14	10,29	**18**	**13,24**	14	10,29	25,996	**0,011**
	Egg, Švicarska	2	1,47	5	3,68	13	9,56	**39**	**28,68**	23	16,91		
Koliko ste zadovoljni načinom kako se zdravstveni	Dugopolje, Hrvatska	5	3,68	8	5,88	9	6,62	15	11,03	**17**	**12,5**	31,292	**0,002**
	Egg, Švicarska	2	1,47	1	0,74	15	11,03	**42**	**30,88**	22	16,18		

odgoj predaje?													
Koliko ste zadovoljni sadržajem zdravstvenog odgoja?	Dugopolje, Hrvatska	7	5,15	1	0,74	12	8,82	17	12,50	**17**	**12,5**	32,900	**0,001**
	Egg, Švicarska	2	1,47	1	0,74	14	10,29	**46**	**33,82**	19	13,97		

* χ2 test

Tablica 33. Mišljenje o zadovoljstvu zdravstvenim odgojem nižih i viših razreda

Mišljenje o zadovoljstvu zdravstvenim odgojem	**Razredi (niži i viši)**	**Vrlo nezadovoljan/na**		**Poprilično nezadovoljan/na**		**Ni zadovoljan/na, ni nezadovoljan/na**		**Poprilično zadovoljan/na**		**Vrlo zadovoljan/na**		**χ2**	***P****
		n	%	n	%	n	%	n	%	n	%		
Koliko ste zadovoljni zdravstvenim odgojem u školi	Niži (5. i 6.) razredi	6	9,8	3	4,9	10	16,4	28	45,9	14	23	4,774	0,311
	Viši (8. i 9.) razredi	2	2,7	4	5,3	17	22,7	29	38,7	23	30,7		
Koliko ste zadovoljni načinom kako se zdravstveni odgoj predaje?	Niži (5. i 6.) razredi	5	8,2	5	8,2	9	14,8	27	44,3	15	24,6	3,730	0,444
	Viši (8. i 9.) razredi	2	2,7	4	5,3	15	20	30	40	24	32		
Koliko ste zadovoljni sadržajem zdravstvenog odgoja?	Niži (5. i 6.) razredi	7	11,5	1	1,6	10	16,4	28	45,9	15	24,6	4,547	0,337
	Viši (8. i 9.) razredi	2	2,7	1	1,3	16	21,3	35	46,7	21	28		

* χ2 test

Izvor znanja o zdravstvenom odgoju

Zadnje pitanje anketnog upitnika se odnosilo na izvor znanja ispitanika o zdravstvenom odgoju. Ispitanici su mogli odabrati između 7 ponuđenih izvora: Škola, Roditelji, Braća i sestre, Prijatelji, Internet, Televizija i Drugo. Ispitanici su imali mogućnost odabrati više od jednog dogovora te su pod Drugo mogli navoditi dodatne odgovore. Odgovori pod drugo koje su ispitanici naveli su bili: mladi samaritanci, njihov obiteljski liječnik, izviđači, knjige i stripovi.

Analizom najčešćih odgovora među ispitanicima u Švicarskoj i među ispitanicima u Hrvatskoj možemo uočiti kako postoji razlika u odgovorima. Švicarski ispitanici su roditelje naveli kao najčešći izvor znanja, njih čak 64 (79,01%), dok je u Hrvatskoj samo 17 (20,99%) ispitanika navelo roditelje kao izvor. Taj broj se razlikuje dosta kada promatramo koliko ispitanika je navelo školu kao izvor znanja. Naime 26 (48,15%) ispitanika u Hrvatskoj navodi školu kao glavni izvor znanja o zdravstvenom odgoju te je škola time najčešće navedeni izvor među ispitanicima u Hrvatskoj. U Švicarskoj je taj izvor na drugom mjestu. Njih 44 (53%) ispitanika navodi školu kao izvor znanja. Što se tiče drugih izvora ne postoji veća razlika u raspodijeljenosti odgovora.

RASPRAVA

Usporedivši nastavne planove i programe modula prehrane lako se mogu uočiti razlike. Već u sadržaju ishoda učenja uočavamo prve razlike. Ciljevi učenja u švicarskom planu i programu usmjereni su na navike u svezi s prehranom, dok ciljevi hrvatskoga plana uključuju znanje o prehrani, ali i ljudskom razvoju, organima, njihovoj građi i funkciji, što kada analiziramo detaljnije pravilnu prehranu, ne doprinosi kao dobar model u usvajanju zdravih navika. Na pitanje „Bjelančevine se najviše razgrade u želudcu“, koje se odnosilo na građu i funkciju probavnog sustava, ni ispitanici u Hrvatskoj ni ispitanici u Švicarskoj nisu bili sigurni slažu li se ili ne. Kada u drugu ruku analiziramo pitanje „Meso je važno što češće jesti“ možemo uočiti znatnu razliku između odgovora švicarskih i hrvatskih ispitanika. Ispitanici u Švicarskoj navode kako se većinom ne slažu, što je u ovom slučaju točan odgovor, dok ispitanici u Hrvatskoj navode da se većinom slažu. Daljnjom analizom odgovora na druga pitanja o prehrani nailazimo na izjavu „Znam odrediti koje namirnice su zdrave, a koje ne“, gdje su obje skupine odgovorile kako se slažu. Što je problematično kada to usporedimo s podacima ispitanika u Hrvatskoj kada je meso u prehrani u pitanju. Navedeni podaci su indikator za to kako su ispitanici nedovoljno informirani o prehrani što se znanja tiče. Znanje iz biologije ili kemije poput primjerice kemijskih i fizikalnih svojstava biološki važnih spojeva nije esencijalno za stvaranje navika i znanja o pravilnoj prehrani, fokus bi se trebao staviti na način unošenja biološki važnih spojeva, u kojim namirnicama se nalaze, koliko ih je potrebno unositi i kako prerađivati.

Kada dalje analiziramo nastavni plan i program možemo uočiti razliku u predmetu i nastavniku koji predaje modul prehrane. U Švicarskoj modul prehrane predaje nastavnik iz domaćinstva u sklopu predmeta domaćinstva. Time se rasterećuje učenike i nastavnike iz biologije te se fokus stavlja potpuno na prehranu i stjecanje prehrambenih navika kroz praktičnu nastavu koja uključuje planiranje obroka, kupnju namirnica, pripremu i konzumaciju hrane za vrijeme nastave koja se održava jednom tjedno za vrijeme 3 školska sata. Dodatno se olakšava nastavnicima u Švicarskoj i u pripremi nastave jer se u modulu navode svi izvori za dodatne materijale. Fokus je isključivo na prehrani, stoga je nastavnicima u Švicarskoj lakše i pripremiti se i održati nastavu. Što nedostaje u oba nastavna

plana i programa je uključivanje medicinskih sestara u edukaciju zdravstvenog odgoja, kako bi se rasteretili razrednici i nastavnici.

Kada je u pitanju tjelesna aktivnost postoji jasna razlika u odgovorima između ispitanika u hrvatskim i švicarskim razredima. U švicarskim razredima se većina ispitanika bavi sportom. Dok se u 6. razredu samo 3 ispitanika ne bavi sportom taj je broj trostruko veći u 9. razredima. U hrvatskim razredima se i u 5. i u 8. razredu skoro jednak broj ispitanika ne bavi sportom koliko se i bavi. Ne postoji veliki pad u broju ispitanika u 8. razredu u odnosu na 5. razred. Isto se očituje i u rezultatima ovog istraživanja gdje je više ispitanika u Švicarskoj navelo kako se voli baviti sportom ($\chi2$=10,233; P=0,037). No kada je u pitanju odmaranje ispitanici u Hrvatskoj su svjesniji potrebe za odmorom te većina navodi kako se slaže da svaki dan odmara i odvoji vrijeme za sebe. U Švicarskoj je većina ispitanika navela da se većinom slažu. S obzirom na važnost tjelesne aktivnosti, ali i odmora fokus ovoga modula u zdravstvenom odgoju trebao bi biti naučiti kako pronaći i održati savršenu ravnotežu između obaveza, tjelesne aktivnosti i odmora.

Usporedivši mišljenje ispitanika o vlastitim kognitivnim sposobnostima, možemo odmah uočiti jednu razliku gdje su ispitanici u Hrvatskoj samopouzdaniji kada je u pitanju samostalno određivanje ciljeva te ih većina navodi kako se slaže s pitanjem da samostalno znaju odrediti cilj, dok je u Švicarskoj većina ispitanika navela kako se većinom slaže ($\chi2$=13,984; P=0,007). Ispitanici u Hrvatskoj dakle samostalnije rade i određuju svoje ciljeve, dok ispitanici u Švicarskoj ipak preferiraju dijelom još pomoć drugih pri određivanju svojih ciljeva.

Uzevši u obzir kako se ispitanici nose s problemima, odnosno nose li se teško s problemima vidljivo je pod setom pitanja o psihosocijalnom zdravlju kako postoji pozitivni porast kad usporedimo niže i više razrede. Dok u nižim razredima većina ispitanika navodi da nisu sigurni, viši razredi navode da se većinom ne slažu ($\chi2$=10,354; P=0,035), što znači kako postoji napredak i da su se ispitanici viših razreda u odnosu na niže razrede naučili se nositi s problemima.

Kada su u pitanju socijalni odnosi i vlastito zdravlje ispitanici viših razreda su shvatili svoju ulogu kad je u pitanju njihovo zdravlje i naučili u potpunosti preuzeti odgovornost za isto. Dok se većina ispitanika nižih razreda samo većinom ne slaže da su za njihovo zdravlje

odgovorni njihovi roditelji. Dakle, postoji pozitivni porast kada je u pitanju preuzimanje odgovornosti za sebe i svoje zdravlje ($\chi2$=11,414; *P*=0,022).

Na pitanje „Mogu se izboriti za sebe u društvu“ koje se nalazi pod setom pitanja o mišljenju o nasilničkom ponašanju je većina hrvatskih ispitanika odgovorilo da se slaže, dok je u Švicarskoj većina ispitanika navela da se većinom slaže ($\chi2$=10,993; *P*=0,027). U Hrvatskoj se ispitanici dakle samouvjerenije i sigurnije mogu izboriti za sebe.

Promotrivši odgovore u setu pitanja o ovisnostima možemo uočiti kako ne postoje velike razlike ni kada usporedimo niže i više razrede, ni kada usporedimo rezultate odgovora po državama. Dakle u obje države su ispitanici od ranih godina vrlo dobro upućeni u znanje o ovisnostima i učincima ovisnosti.

U pitanjima koja su se odnosila na mišljenje o seksualnosti je, kao što se to i očekivalo, postojala veća razlika u znanjima između nižih i viših razreda. Razlike su bile očekivane jer se radilo o sadržaju kojeg ispitanici nižih razreda u trenutku istraživanja nisu još bili obradili u sklopu nastave. Odgovarajući toj činjenici odgovori viših razreda su bili sigurniji i točniji.

Kada usporedimo stavove i znanja između država uočavamo postojanje razlika. Naime ispitanici u Hrvatskoj smatraju kako uopće nije bitno biti popularan, dok većina ispitanika u Švicarskoj navodi da nisu sigurni. Što je bilo za očekivati s obzirom da su već u prijašnjim odgovorima dokazali kako su samouvjereni i da se mogu izboriti za sebe u društvu ($\chi2$=13,766; *P*=0,008). Prednost u znanju imaju hrvatski ispitanici i kada je razumijevanje i znanje menstrualnog ciklusa. Većina ispitanika je navela kako se slaže da posjeduju to znanje, dok je u Švicarskoj većina ispitanika pokazalo nesigurnost i navelo da nije sigurno ($\chi2$=14,141; *P*=0,007). U stavovima je li prihvatljivo biti zaljubljen u osobu istoga spola su se stavovi i razmišljanja hrvatskih i švicarskih ispitanika potpuno razišli. Dok je većina ispitanika u Švicarskoj navelo kako se slaže da je uredu biti zaljubljen u osobu istoga spola, hrvatski ispitanici su se tome potpuno suprotstavili te kao odgovor odabrali uopće se ne slažem ($\chi2$=35,834; *P*<0,001).

Po pitanju procjene zadovoljstva zdravstvenim odgojem u školi su ispitanici obje skupine odgovorili da su poprilično zadovoljni. Načinom kako se predaje i sadržajem su ispitanici hrvatske škole bili vrlo zadovoljni dok su ispitanici švicarske škole naveli da su poprilično zadovoljni. Kad to usporedimo s izvorima znanja koja su naveli ispitanici u

zadnjem pitanju ti se podaci potpuno podudaraju. Švicarski ispitanici su poprilično zadovoljni te su većim dijelom kao izvor naveli roditelje, dok su ispitanici u Hrvatskoj bili vrlo zadovoljni zdravstvenim odgojem i naveli školu kao glavni izvor znanja. Hrvatski roditelji su generalno zatvoreniji kada je u pitanju zdravstveni odgoj, posebno po pitanju seksualnog odgoja. To se očituje i u broju sudionika osnovnih škola u Hrvatskoj, gdje je bilo poteškoća pri pronalaženju škole i roditelja koji se slažu s provođenjem istraživanja o zdravstvenom odgoju, posebice sa setom pitanja o seksualnosti.

Važnost roditelja u zdravstvenom odgoju se može vidjeti i u istraživanju provedenom u Turskoj 2014. godine. Özbek i sur. su proveli istraživanje uspoređujući navike četkanja zubi djece osnovne škole i njihovih roditelja. U istraživanje je bilo uključeno 126 djece u dobi od 4 do 15 godina i njihovi roditelji, dakle sveukupno 252 ispitanika. Ispitali su sve navike ispitanika u svezi sa dentalnim zdravljem. U skupini roditelja koji su naveli da peru zube 2 ili više puta dnevno je bilo 70 (55,6%) ispitanika, a u skupini djece je bilo 59 (46,8%) ispitanika. U istraživanju su došli do rezultata kako djeca čiji roditelji peru zube 2 puta dnevno, također peru zube 2 puta dnevno (P<0,01) (10). Dakle i u zdravstvenom odgoju su roditelji veliki uzor svojoj djeci. Jedno drugo istraživanje je pokazalo kako je odlične brojke moguće postići i edukacijom. Godine 1990. u Tanzaniji u 5 ruralnih i 5 urbanih škola su Nyandindi i sur. proveli istraživanje o edukacije o oralnom zdravlju na osnovnoškolsku djecu prije i nakon edukacije učitelja u Tanzaniji. Istraživanje je provedeno na 3 skupine. U svakoj skupini je bilo 200 ispitanika u dobi od 5 do 15 godina. Naime prva skupina nije bila dio nijednog edukacijskog programa, te je 44 (22%) ispitanika navelo da pere zube bare 2 puta dnevno. Druga skupina je učila oralnu higijenu putem konvencionalnih metoda u kojima su ispitanici ostajali pasivni. U drugoj skupini je 86 (43%) ispitanika nakon edukacije navelo da pere zube barem 2 puta dnevno. Zadnja skupina je bila uključena u nastavu te su aktivno prali zube na nastavi te je nakon edukacije 154 (77%) ispitanika nastavilo prati zube najmanje 2 puta dnevno. U usporedbi pojedinih skupina je postojala statistički značajna razlika u sve tri kombinacije (P<0.001) (11). Važnost praktične edukacije vidljiva je i ovom istraživanju. U našem istraživanju među ispitanicima u Hrvatskoj 17 (73,91%) ispitanika navelo je da pere zube 2 do 3 puta dnevno, dok je u Švicarskoj navelo čak 37 (97,36%) ispitanika. Ključna razlika u edukaciji o oralnoj higijeni je koncept nastave. Već od vrtića pa sve do 9. razreda

jednom u svakom polugodištu dolazi stomatolog u školu. Jedan školski sat učenici u praktičnoj nastavi uče pravilno držati četkicu za zube i četkati zube. Nakon praktične nastave slijedi teorijska nastava koja uključuje slike o dentalnim bolestima i informacije o hrani i piću koje je posebno štetno za zube i na kraju nastave, ovisno o dobnoj skupini, učenici dobiju nagradu u obliku bešećernih bombona ili žvakaćih guma. Djeca su generalno zadovoljnija takvom nastavom te im pranje zubi ne predstavlja više problem već postaje navika.

U istraživanju provedenom 2011. godine među 630 ispitanika 27 različitih škola u Sloveniji Kostanjevec i sur. su istraživali učinke obrazovanja o prehrani na 6. razredima devetogodišnjih osnovnih škola u Sloveniji. Ispitanici su imali u prosjeku 11 godina. Provodili su istraživanje na način da su ispitanici prije obrazovanja o prehrani riješili test te se isti test ponavljali nakon provedene edukacije. Na pitanje o konzumaciji najmanje 2 obroka dnevno je prije edukacije 276 (44,8%) ispitanika znalo točan odgovor, nakon edukacije je taj broj porastao na 302 (49,7%) ispitanika ali nije postojala statistički značajna razlika (P=0,078). No kada se uzmu u obzir rezultati cjelokupnog testa postoji statistički značajna razlika te poboljšanje znanja ispitanika nakon provedene edukacije (12). U našem istraživanju provedenom u osnovnim školama Hrvatske i Švicarske je 35 (64,81%) hrvatskih ispitanika i 55 (67,07%) švicarskih ispitanika navelo da pojedu dnevno 3 veća i 2 manja obroka. Ne postoji statistički značajna razlika ($\chi 2$=0,390; P=0,983). Obje skupine su osviještene po pitanju važnosti unošenje više obroka dnevno te to primjenjuju u svakodnevnom životu. U istraživanju u Sloveniji su dobiveni rezultati dobri s obzirom da se radilo o kratkoročnoj edukaciji te u zaključku rada navode da je potrebno jasno definirati planove i programe za nastavu i edukaciju o prehrani, što je u slučaju Švicarske i Hrvatske već definirano i prakticira se edukacija ispitanika u skladu s nastavnim planovima i programima.

Postoje brojna istraživanja o znanju, stavovima i ponašanju učenika u svezi s HIV-om i AIDS-om. U istraživanju Gao i sur. 2011. godine koji su istraživali učinkovitost školskog obrazovanja u znanju, stavu i ponašanju o HIV / AIDS-u među srednjoškolcima u Wuhanu u Kini bilo je uključeno 1468 učenika u dobi od 11 do 18 godina. Za usporedbu s ovim istraživanjem korišteni su isključivo podatci i odgovori ispitanika srednje škole „*Middle School"* (n=877). Provjera znanja se provodila prije i nakon provedene edukacije. Na početku

kada je bilo u pitanju prenosi li se HIV putem poljupca 325 (37,06%) ispitanika je znalo da nije. Nakon edukacije je to znalo 667 (76,05%) ispitanika (P<0,0001). Dakle edukacija je doprinijela znanju ispitanika (13). U jednom drugom istraživanju 2014. godine u Ebril City u Iraku, je Othman proveo slično istraživanje. Također je jedno od pitanja bilo prenosi li se HIV poljupcem. Razlika je bila u ovom istraživanju što je bila jedinstvena provjera znanja u pitanju bez dodatne edukacije. U istraživanje je bilo uključeno 437 ispitanika u dobi od 14 do 21 godinu. Samo 124 (28,4%) ispitanika su znali da se HIV ne prenosi poljupcem, a kao glavni izvor znanja su ispitanici navodili TV i radio (n=275; 62,9%)(14). Kada rezultate iz Ebril Cityja i Wuhana usporedimo sa rezultatima ovoga istraživanja, možemo vidjeti jasne razlike. U Hrvatskoj je 30 (55,56%) ispitanika navelo da se HIV ne prenosi poljupcem, dok je u Švicarskoj to navelo 33 (49,24%) ispitanika. U usporedbi nižih i viših razreda je vidljivo kako su viši razredi upućeniji te 46 (70,4%) ispitanika navodi da HIV nije prenosiv poljupcem dok u nižim razredima to navodi tek 17 (27,9%) ispitanika što je bilo i očekivano s obzirom da se nastavni sadržaj o spolno prenosivim bolestima uči tek kasnije.

Pretraživanjem literature o zdravstvenom odgoju najviše je zastupljeno članaka na temu tjelesne aktivnosti, prehrane, oralne higijene i spolno prenosivih bolesti, odnosno HIV-a. Navedeni članci su fokusirani na znanje ispitanika umjesto na stajališta koja su u tematici zdravstvenog odgoja bitnija nego samo znanje, jer su odlike načina života ispitanika i prikazivanje primjenjivanja naučenog u svakodnevnom životu, što i je krajnji cilj zdravstvenog odgoja. Također, nedostaje istraživanja na temu kognitivnih, psihosocijalnih i socijalnih tematika koji bliže opisuju utjecaj zdravstvenog odgoja na te segmente.

Postoje teme koje bi se kroz zdravstveni odgoj trebale još produbiti i ponavljati kako bi se znanje pretvorilo u stavove i navike dok bi neke druge trebalo izbrisati iz nastavnog plana i programa jer ne doprinose krajnjem cilju zdravstvenog odgoja a to je stvaranje mladih ljudi koji su svjesni sebe i svoga cjelovitog zdravlja te se brinu i održavaju svoje tjelesno, psihičko i socijalno blagostanje.

ZAKLJUČCI

1. Utvrđena je statistički značajna razlika znanja i stavova između viših (8. razred - Hrvatska i 9. razred - Švicarska) i nižih (5. razred - Hrvatska i 6. razred - Švicarska) razreda. Viši razredi imaju generalno bolje stavove i veća znanja u svim područjima vezano za zdravstveni odgoj osim u vlastitim kognitivnim sposobnostima i navikama učenja u kojima je utvrđeno kako nema statistički značajne razlike u stavovima i znanjima.
2. Općenito je uočljiv trend pozitivnijih stavova o važnosti zdravstvenog odgoja ispitanika u švicarskoj osnovnoj školi u odnosu na ispitanike u hrvatskoj osnovnoj školi.
3. Utvrđena je statistički značajna razlika u zadovoljstvu zdravstvenim odgojem. Kada je u pitanju zadovoljstvo pruženim zdravstvenim odgojem u školi, načinom predavanja zdravstvenog odgoja i sadržajem, značajno veći broj ispitanika u Švicarskoj je zadovoljan u odnosu na ispitanike u Hrvatskoj.
4. Utvrđeno je da ispitanici svih skupina u Hrvatskoj i Švicarskoj na primjeren način shvaćaju važnost zdravog stila života i osobne odgovornosti za zdravlje.
5. Najveći utjecaj na znanje i stavove o zdravstvenom odgoju ispitanika u Hrvatskoj ima škola, dok u Švicarskoj na ispitanike veći utjecaj imaju roditelji.
6. Utvrđeno je da praktična nastava te kontinuirano ponavljanje i primjenjivanje znanja u svakodnevnom životu je najprimjereniji način podizanja znanja i stvaranja pozitivnih stavova kod djece u osnovnim školama o zdravstvenom odgoju.

LITERATURA

1. WHO Commission on Social Determinants of Health, World Health Organization. Closing the gap in a generation: health equity through action on the social determinants of health: Commission on Social Determinants of Health final report. World Health Organization; 2008.
2. Charta, Ottawa. Ottawa Charter zur Gesundheitsförderung. In Charta der ersten internationalen Konferenz zur Gesundheitsförderung am [Internet]. 1986. [Posjećeno 19.8.2020]. Dostupno na: https://www.euro.who.int/__data/assets/pdf_file/0006/129534/Ottawa_Charter_G.pdf?ua=1
3. Nöcker, G. Gesundheitliche Aufklärung und Gesundheitserziehung [Internet]. 2010. [Posjećeno 19.8.2020.]. Dostupno na: https://www.leitbegriffe.bzga.de/alphabetisches-verzeichnis/gesundheitliche-aufklaerung-und-gesundheitserziehung/
4. World Health Organization. Global standards for health promoting schools [Internet]. 2018. [Posjećeno 19.8.2020]. Dostupno na: https://www.who.int/publications/i/item/global-standards-for-health-promoting-schools
5. Cvijović Javorina I. Zdravstveni odgoj u hrvatskom školstvu 2012./2013. i građanski neposlu. Historijski zbornik. 2015;68(2):351-64
6. Agencija za odgoj i obrazovanje. Kurikulum zdravstvenog odgoja [Internet]. 2012. [Posjećeno 20.8.2020]. Dostupno na: https://www.azoo.hr/images/AZOO/Ravnatelji/RM/Kurikulum_zdravstvenog_odgoja_.pdf
7. Bundesamt für Gesundheit. Prävention und Gesundheitsförderung in der Schweiz– Bericht in Erfüllung der Postulate Humbel Näf (05.3161) und SGK- SR (05.3230). Bern: Bundesamt für Gesundheit BAG [Internet]. 2007. [Posjećeno 20.8.2020]. Dostupno na: https://www.bag.admin.ch/dam/bag/de/dokumente/cc/bundesratsberichte/2007/gesundheitsfoerderung.pdf.download.pdf/.pdf
8. Pädagogische Hochschule Zürich. Lehrplan 21 – Bildungssystem [Internet]. 2017. [Posjećeno 20.8.2020]. Dostupno na: https://phzh.ch/de/Weiterbildung/lehrplan-21/kompetenzorientierung/Bildungssystem/

9. Bildungsdirektion Kanton Zürich Volksschulamt. Gesundheitsförderung und Prävention in der Volksschule des Kantons Zürich.; Bildungsdirektion Kanton Zürich; 2014.
10. Özbek C, Didem ES, Bektaş-Kayhan K, Meral ÜN. Comparison of the tooth brushing habits of primary school age children and their parents. J Istanbul Unıv Fac Dent. 2015;49(1):33-40.
11. Nyandindi U, Milén A, Palin-Palokas T, Robison V. Impact of oral health education on primary school children before and after teachers' training in Tanzania. Health Promot. Int. 1996; 11(3):193–201.
12. Kostanjevec S, Jerman J, Koch V. The Effects of Nutrition Educationon 6th graders Knowledge of Nutrition in Nine-year Primary Schools in Slovenia. Eurasia j. math. sci. technol. 2011;7(4):243–52.
13. Gao X, Wu Y, Zhang Y, Zhang N, Tang J, Qiu J, Lin X, Du Y. Effectiveness of School-based Education on HIV/AIDS Knowledge, Attitude, and Behavior among Secondary School Students in Wuhan, China. PLoS One. 2012;7(9):e44881.
14. Othman SM. Knowledge About HIV/AIDS among high school students in Erbil city/Iraq. Glob J Health Sci. 2015;7(1):16–23.

ŽIVOTOPIS

OSOBNI PODACI

Nina Plazibat, rođena 20.04.1996. u Zürichu, Švicarska

OBRAZOVANJE

2015. - - Sveučilišni odjel zdravstvenih studija Split, Preddiplomski studij sestrinstva

2011. - 2015. – I. gimnazija Split, smjer jezična gimnazija

2002. – 2011. – Osnovna škola Schulen Egg, Egg, Švicarska

VOZAČKA DOZVOLA

B kategorija

DODATNE INFORMACIJE

Poznavanje rada na računalu.

Poznavanje hrvatskog, njemačkog i engleskog jezika u govoru i pismu.